

WGK.604.3.2020

Rada Miejska w Łomży

W załączeniu przedkładam informację o stanie sanitarnym miasta Łomża za rok 2020 w zakresie bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego i ochrony roślin.

Informacje zostały opracowane przez specjalistyczne służby funkcjonujące na obszarze miasta. Działanie tych służb oceniam pozytywnie. Wnoszę o przyjęcie powyższych materiałów do wiadomości.

Do referowania powyższych materiałów proponuję zaprosić kierowników poszczególnych służb:

- Przemysław Gosk – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży,
- Leszek Wojewoda – Powiatowy Lekarz Weterynarii,
- Grzegorz S. Kozioł – Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Łomży.

z up. PREZYDENTA MIASTA

mgr Andrzej Dziwiałowski
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY
18-400 Łomża, ul. Ks. Janusza I 1
tel. centrala: (86)216 26 47, (86)216 52 61, (86)216 52 62 /
fax (86) 2165265, e-mail psselomza@psselomza.pl
www.psselomza.pl

Łomża 27.03.2020r.

**PREZYDENT MIASTA ŁOMŻA
PAN MARIUSZ CHRZANOWSKI**

PPIS.41.1.2020

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży stosownie do zapisu art. 12a ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. 2019r. poz. 59 z późn. zm.) przesyła w załączeniu „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Łomża w 2019r.”.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Łomży
Przemysław Gosk

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Łomży
dr n. med. Przemysław Gosk

Ocena stanu sanitarnego
Miasta Łomża
w 2019 roku

2020r.

Szanowni Państwo!

Zgodnie z zaistniałą już tradycją zapraszam do zapoznania się z oceną stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w mieście Łomża (powiecie grodzkim) w minionym roku.

W 2019 r. służby sanitarne w Polsce obchodziły jubileusz 100-lecia. Główny Inspektor Sanitarny Jarosław Pinkas podkreślał – „to 100 lat pracy tysięcy pracowników Inspekcji Sanitarnej zaangażowanych w zapewnienie bezpieczeństwa milionów obywateli”. Z tej okazji zostało przygotowane okolicznościowe logo.

Choć struktura, zadania i metody działania służb sanitarno-epidemiologicznych podlegały stałej ewolucji, to ich misja pozostaje niezmienna. Wyraża się ona w ciągłym dążeniu do osiągnięcia właściwych norm zdrowotnych zapewniających zachowanie lub przywracanie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa.

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w analizowanym roku było:

„Promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez środki zastępcze i narkotyki, zapobiegania powstawaniu chorób, szczególnie chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia człowieka.”

Natomiast do zasadniczych zadań – głównych kierunków należy:

1. Nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych w Polsce, procesem dystrybucji szczepionek do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad obowiązkiem poddawania się szczepieniom ochronnym.
2. Inicjowanie, organizowanie, koordynowanie i nadzorowanie działalności w zakresie profilaktyki chorób.
3. Monitorowanie zagrożeń zdrowotnych występujących w powiecie.
4. Nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.
5. Sprawowanie skutecznego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, produktami kosmetycznymi zgodnie z obowiązującymi przepisami europejskiego i krajowego prawa żywnościowego.
6. Nadzór nad suplementami diety, żywnością specjalnego przeznaczenia oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi wprowadzanymi do obrotu na terenie powiatu, z uwzględnieniem monitoringu stron internetowych oraz ofert sprzedaży „w sieci”.
7. Nadzór nad bezpieczeństwem produktów kosmetycznych produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu.
8. Realizowanie postanowień planu pobierania próbek do badania żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, produktów kosmetycznych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu zanieczyszczeń, obowiązującego w województwie podlaskim w roku 2019.
9. Prowadzenie nadzoru nad jakością i sposobem żywienia, w szczególności w zakładach przygotowujących posiłki dla wrażliwych grup konsumentów.

10. Nadzór nad warunkami sanitarnymi miejscowości, obiektów i tras turystycznych, nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w obszarze postępowania ze zwłokami i szczątkami.
11. Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wody w kąpieliskach, miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli i na pływalniach.
12. Opiniowanie imprez masowych w zakresie zabezpieczenia sanitarnego.
13. Ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3.
14. Minimalizowanie zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne (nowe narkotyki).
15. Realizowanie programów edukacyjnych i kampanii społecznych w obszarze profilaktyki chorób i promocji zdrowia.
16. Realizowanie programów rządowych i strategii ogólnokrajowych w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia.
17. Współpraca z instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie ochrony zdrowia społeczności lokalnej.
18. Inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z aktualną sytuacją epidemiologiczną oraz potrzebami społeczeństwa.
19. Nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
20. Rozszerzenie zakresu akredytacji badań laboratoryjnych w pionie mikrobiologii klinicznej, w celu zwiększenia możliwości weryfikacji rozpoznań klinicznych.

W przedłożonym Państwu dokumencie opisano podstawowe aspekty sytuacji epidemiologicznej w powiecie w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki realizacji zamierzeń i planu pracy na 2019r., ze wskazaniem jednocześnie kierunków dalszych koniecznych działań mogących spowodować uzyskanie poprawy w tym zakresie. Przeprowadzona analiza wyników działań nadzorowych na terenie powiatu wskazuje, że stan bezpieczeństwa sanitarnego jest stabilny. Nadal jednak stwierdza się negatywne zjawiska w sferze sanitarno-higienicznej oraz epidemiologicznej, co świadczy o konieczności kontynuowania stałego systematycznego nadzoru obejmującego działania prewencyjne, monitoringowe i naprawcze.

Jestem przekonany, że przedstawiony raport dotyczący stanu epidemiologicznego i sanitarnego w powiecie da Państwu pewność, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne. Ocena stanu sanitarnego może stanowić ważny materiał pomocniczy w podejmowaniu decyzji na rzecz dalszej poprawy warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców powiatu łomżyńskiego.

Ogółem w powiecie łomżyńskim mieszka 114 000 osób, co stanowi 9,6% ludności całego województwa podlaskiego. Liczba mieszkańców miasta Łomża wynosi 63 000, w tym 32 966 kobiety i 30 034 mężczyzn.

W 2019r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora w Łomży znajdowało się 2906 obiektów, w których przeprowadzono 1556 kontrole, wydano 260 decyzji merytorycznych i 133 rachunkowych z powodu występujących uchybień oraz pobrano w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego 713 próbek, w których wykonano 6446 badań laboratoryjnych. Powyższe dane wskazują na duże zaangażowanie pracowników inspekcji w działania na rzecz ochrony zdrowia społeczności lokalnej.

Higiena Lecznictwa

Pracownicy Państwowej Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Łomży sprawują bieżący nadzór nad stanem sanitarno – technicznym w podmiotach leczniczych oraz praktykach lekarskich, podczas którego uwzględniane są zagadnienia dotyczące m. in.:

- zapobiegania oraz zwalczania chorób zakaźnych oraz zakażeń szpitalnych,
- wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- oceny procedur dezynfekcyjnych i sterylizacyjnych, sprzątanania i czystości bieżącej pomieszczeń,
- postępowania z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania.

W 2019 r. ogółem objęto nadzorem 189 placówek ochrony zdrowia, w których przeprowadzono 47 kontroli. Podczas wszystkich kontroli nie stwierdzono podmiotów ze złym stanem sanitarno – technicznym.

Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych oraz ich zwalczanie to jedno z priorytetowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zadanie to realizowane jest w oparciu o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń występujących wśród mieszkańców powiatu, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*.

Lekarze, którzy podejrzewają lub rozpoznają zakażenie, chorobę zakaźną lub zgon z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej u mieszkańca powiatu łomżyńskiego, zgłaszają ten fakt Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Łomży. W 2019 roku stwierdziliśmy poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych.

Na podstawie danych przekazanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia, możliwa jest weryfikacja tych zgłoszeń. Są one zbierane i analizowane, a następnie przekazywane w raportach do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, który udostępnia je Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu i Narodowemu Instytutowi Zdrowia Publicznego – Państwowemu Zakładowi Higieny. Dane służą przede wszystkim do analizy sytuacji epidemiologicznej powiatu i do planowania działań przeciwepidemicznych, kontrolnych i edukacyjnych, ukierunkowanych na zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażeń i chorób zakaźnych.

W 2019 roku zarejestrowano, na terenie powiatu łomżyńskiego 610 zachorowań.

	2018 r.	2019 r.
Powiat grodzki	445 przypadków	319 przypadków
Powiat ziemski	363 przypadki	291 przypadków
Suma	808	610

Z powodu chorób zakaźnych hospitalizowano 276 osób tj. 45,2 % wszystkich przypadków.

	2018 r.	2019 r.
Powiat grodzki	154 przypadki	149 przypadków
Powiat ziemski	133 przypadki	127 przypadków
Suma	287	276

W roku 2019 zarejestrowano 2 zgony z powodu chorób zakaźnych.

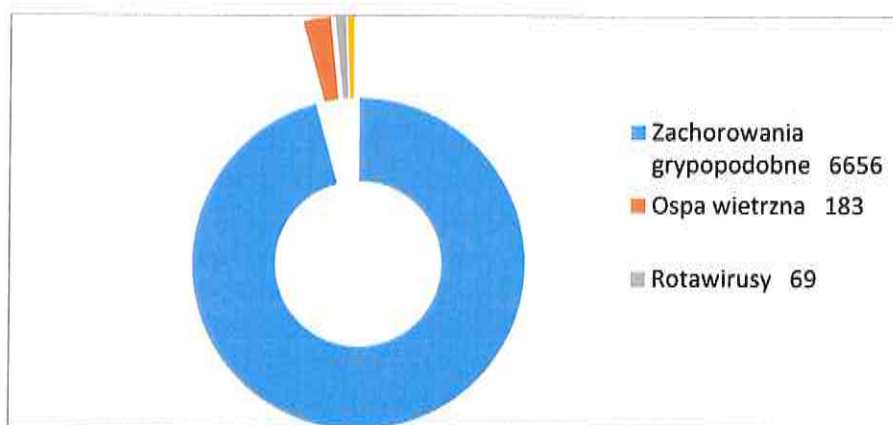
Sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych należy uznać za stabilną.

Nie notowaliśmy niepokojącego wzrostu zachorowań na poszczególne choroby zakaźne.

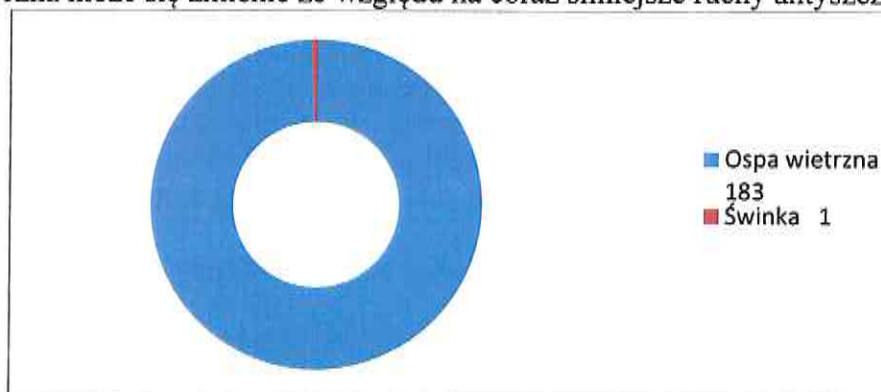
Zwiększona liczba zachorowań dotyczyła chorób wieku dziecięcego, występowanie których jest cykliczne i co kilka lat. Po okresie zacycha epidemicznego, istnieje możliwość zanotowania wzrostu liczby zachorowań. Rejestracja chorób zakaźnych związana jest z poprawną diagnostyką oraz przestrzeganiem obowiązku zgłaszania chorób zakaźnych przez lekarzy.

Systematyczna analiza zgłoszeń umożliwiła wdrażanie działań przeciwepidemicznych m.in. edukację zdrowotną, zwłaszcza wśród personelu bloków żywieniowych podmiotów leczniczych i obiektów żywienia zbiorowego. Z kolei wymiana informacji o zachorowaniach i wynikach badań dot. chorób odzwierzęcych z Powiatowym Lekarzem Weterynarii przyczyniła się do zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu.

Najczęściej zgłaszanymi chorobami zakaźnymi były: choroby wieku dziecięcego (ospa wietrzna, płonica, choroby zakaźne przewodu pokarmowego – rotawirusy), zachorowania grypopodobne oraz krztusiec.

Choroby wieku dziecięcego stanowią największą część zarejestrowanych chorób zakaźnych, najczęściej zgłaszano ospę wietrzną, płonicę oraz wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy. Zachorowania na świnkę stanowią znikomą część rejestrowanych zachorowań, co jest wynikiem prowadzenia obowiązkowych szczepień ochronnych. Niestety tak korzystna sytuacja epidemiologiczna może się zmienić ze względu na coraz silniejsze ruchy antyszczepionkowe.

W roku 2019 zarejestrowano mniejszą liczbę zachorowań na **ospę wietrzną** – 183 przypadki (w 2018 r. – 369 przypadków). Dzięki możliwości zaszczepienia dziecka przeciwko ospie wietrznej coraz więcej rodziców korzysta z tej możliwości.

Ospa wietrzna należy do chorób o dużej zakaźności, przenoszona jest drogą powietrzno-kropelkową, zachorowania dotyczą głównie dzieci w miejscach zbiorowego przebywania: żłobków, przedszkoli oraz szkół. Największą liczbę zachorowań zarejestrowano w grupie wiekowej od 1 do 9 lat.

Odnotowano 50 przypadków **krztusca**, w tym 24 osoby były hospitalizowane.

Nie rejestrowano zachorowań na **odrę**, na co bez wątpienia ma wpływ utrzymujący się w powiecie łomżyńskim wysoki poziom zaszczepienia dzieci przeciwko odrze.

Współczynnik zapadalności na **świnkę** utrzymuje się na niskim poziomie, co jest także bez wątpienia wynikiem prowadzonych szczepień ochronnych. W 2005 roku wprowadzono do programu szczepień ochronnych obowiązkowe szczepienie przeciwko śwince i od tego roku rozpoczął się (i nadal się utrzymuje) spadek współczynnika zapadalności.

Do 2005 roku zachorowania na świnkę podlegały podobnym wahaniom jak zachorowania na ospę wietrzną.

Nie było przypadków **ostrych porażań wiotkich**, nadzór nad którymi stanowi realizację programu zmierzającego do eradykacji polio.

W roku 2019 zanotowano 20 przypadków **choroby z Lyme (borelioza)**. Głównie były to zachorowania z objawami klinicznymi typu rumień wędrujący oraz bóle stawów wraz z obrzękiem. Zachorowania zdarzały się we wszystkich grupach wiekowych, jednak najczęściej powyżej 50 roku życia. Najwięcej zachorowań rejestrowano w III i IV kwartale roku. Niestety nie ma szczepionki przeciwko tej chorobie. Możliwość zapobiegania zakażeniu bakteriami *Borrelia burgdorferi* jest ograniczona do unikania kontaktu z kleszczami, przez stosowanie odpowiedniej odzieży podczas pobytu w miejscach ich występowania, używanie repelentów oraz kontrolę całego ciała i jak najszybsze usuwanie kleszczy.

W roku 2019 zarejestrowano znaczny spadek zachorowań grypopodobnych – 6656 (w 2018r. – 8534 przypadków) w tym 52 osoby zostały skierowane do szpitala. Odnotowano 1 zgon z powodu grypy. Od 1994 szczepienia przeciwko grypie figurują w Programie Szczepień Ochronnych jako szczepienia zalecane. Szczepienia te szczególnie, zalecane są w grupach wysokiego ryzyka wystąpienia powikłań pogrypowych oraz określonym grupom ze wskazań epidemiologicznych. Szczepienie wykonuje się przed rozpoczęciem sezonu epidemiologicznego grypy, ale osoby, które nie zdążyły się zaszczepić przed sezonem, mogą to zrobić w czasie jego trwania, nawet gdy krążenie wirusa grypy w populacji jest udokumentowane.

Kleszczowe zapalenie mózgu - głównym nosicielem i rezerwuarem wirusa są kleszcze. Do zakażenia dochodzi najczęściej w wyniku ukłucia przez zarażonego kleszcza oraz drogą pokarmową przez picie surowego mleka pochodzącego od zakażonych krów, kóz i owiec. W 2019 roku zarejestrowano 2 przypadki KZM.

Liczba zachorowań na **choroby zakaźne przewodu pokarmowego** utrzymała się na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym. Zarejestrowano 187 zachorowań, z czego w 158 przypadkach ustalono czynnik etiologiczny zatruc/zakażeń przewodu pokarmowego.

W 2019 roku zarejestrowano na nadzorowanym terenie 11 zachorowań na **gruźlicę płuc**. Wśród nowo zarejestrowanych zachorowań 8 przypadków zostało potwierdzonych bakteriologicznie. Chorowali głównie mężczyźni powyżej 65 roku życia. W 2019 roku nie odnotowano zachorowania na **inwazyjną chorobę meningokokową**. Nie ma szczepionki przeciwko serotypowi typu B.

Choroby szerzące się drogą naruszenia ciągłości tkanek. W roku 2019 zarejestrowano 5 przypadków zachorowań na przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B. W 2019 roku wśród mieszkańców powiatu łomżyńskiego zanotowano 1 przypadek zakażenia **HIV**.

W 2019 roku wystąpiły 3 ogniska zbiorowego zatrucia/zakażenia pokarmowego.

Znaczący wpływ na sytuację epidemiczną w powiecie ma działanie Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie propagowania i nadzoru nad szczepieniami ochronnymi. **Szczepienia ochronne** są jedną z najważniejszych metod stosowanych w celu zapobiegania chorobom zakaźnym, a *Program Szczepień Ochronnych* jest najstarszym programem profilaktycznym. Polska ma opracowany skuteczny, powszechny system szczepień ochronnych. Według epidemiologów przy zaszczepieniu powyżej 90% populacji wytwarza się tzw. odporność zbiorowiskowa, która skutecznie ogranicza możliwość epidemicznego szerzenia

się patogenów.

Szczepienia prowadzone są w 20 punktach należących zarówno do publicznych jak i niepublicznych podmiotów leczniczych. W czasie ich kontroli szczególną uwagę zwracano na dokumentację dotyczącą szczepienia dzieci i młodzieży w rocznikach podlegających obowiązkowym szczepieniom, a także na przestrzeganie przepisów w zakresie postępowania z preparatami szczepionkowymi i realizacją zasad łańcucha chłodniczego. Pozytywnym zjawiskiem było to, że nie stwierdzano nieprawidłowości. W punkcie szczepień przeciwko wściekliźnie (Szpital Wojewódzki w Łomży), po pokąsaniu przez dzikie zwierzęta oraz bezpańskie psy, zakwalifikowano do szczepień 28 osób.

Po wprowadzeniu do *Programu Szczepień Ochronnych* szczepień przeciwko odrze, śwince i różyczce jako obowiązkowych dla całej populacji dzieci nastąpił utrzymujący się spadek liczby zachorowań, a w przypadku odry prawie całkowite jej wyeliminowanie. Niestety tak dobra sytuacja epidemiologiczna może ulec zmianie w związku z narastającym problemem osób uchylających się od obowiązku szczepień.

Wykonawstwo szczepień w poszczególnych latach

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Wykonawstwo szczepień	90,8	89,7	88,0	86,2	84,9

Każdy preparat stosowany w medycynie może powodować niepożądane odczyny. Wystąpienie takiego zdarzenia jest zgłaszane inspekcji sanitarnej. W 2019 roku w powiecie łomżyńskim zarejestrowano 4 niepożądane odczyny poszczepienne. Dla porównania w roku 2018 odnotowano 9 przypadków niepożądanego odczynu poszczepiennego.

Higiena Komunalna

1. Ocena zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Zapewnienie należytej jakości wody dostarczanej odbiorcom (konsumentom), należy do obowiązków przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych a nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawują organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Bezpieczeństwo wody jest ważnym elementem polityki ochrony zdrowia ludności. Prowadzenie monitoringu wody ma na celu zapewnienie mieszkańcom wody o jak najlepszej jakości. Systematyczne badania laboratoryjne

dają odpowiedź jaki woda ma skład fizykochemiczny i mikrobiologiczny, a także dają możliwość wychwycenia sytuacji, w których dochodzi do pogorszenia jej jakości.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany był na podstawie następujących aktów prawnych:

- *art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 59);*
- *art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków Dz.U. z 2019r. poz. 1437 z późn. zm.*
- *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).*

Zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia jest zadaniem własnym gmin, wynikającym z art. 3 ust 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U. z 2019r. poz. 1437 z późn. zm.). Za jakość produkowanej wody, stan sanitarno-techniczny urządzeń służących do jej produkcji, a także dostawę wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem odpowiadają podmioty zajmujące się zaopatrzeniem ludności w wodę.

Woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, jeżeli jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego i spełnia wymagania określone w ww. rozporządzeniu. Podstawą nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi jest ocena zgodności z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu w aspekcie zagrożeń zdrowotnych, jakie mogą powodować zanieczyszczenia pojawiające się w wodzie. Badania jakości wody były prowadzone w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądownego.

W celu stwierdzenia, czy woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, badania wody prowadzone były metodami i w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia przez laboratoria inspekcji sanitarnej lub zatwierdzone przez właściwego powiatowego inspektora sanitarnego

Na podstawie sprawozdań z badań wody Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży dokonywał bieżącej oceny jakości wody, dostarczanej konsumentom i stwierdzał jej przydatność do spożycia przez ludzi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Producentem wody przeznaczonej do spożycia dla mieszkańców Łomży jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Łomży działające w oparciu o ustawę z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i o zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2019r. poz. 1437z późn. zm.). Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców Łomży jest ujmowana wyłącznie z wód podziemnych. Ww. przedsiębiorstwo eksploatuje dwa ujęcia. Ujęcie „Rybaki” w Łomży liczy osiem studni głębinowych, ujęcie „Podgórze” zlokalizowane na terenie gm. Łomża składa się z dziewięciu studni głębinowych.

Wody czerpane z czwartorzędowych poziomów wodonośnych charakteryzują się stosunkowo dobrą jakością. Jednak najczęściej wody te wykazują podwyższone ilości żelaza i manganu, a co za tym idzie wymagają uzdatniania. Ww. parametry nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, ale mogą powodować pogorszenie własności organoleptycznych wody, co może powodować nieakceptację przez konsumentów. Uzdatnianie takiej wody jest stosunkowo proste, przy użyciu tradycyjnych układów napowietrzania i filtracji. Woda surowa po przejściu przez urządzenia uzdatniające, kierowana jest do zbiorników magazynowych skąd następnie tłoczona do sieci wodociągowej. Stacje wodociągowe wyposażone są w urządzenia do okresowej (awaryjnej) dezynfekcji wody. Stacja wodociągowa „Podgórze” dodatkowo zaopatrzona w lampę UV.

Stan sanitarno-techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń. Studnie na ujęciach wodociągowych są właściwie oznakowane, zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych oraz monitorowane.

Jakość wody dostarczana konsumentom kontrolowana była z częstotliwością zgodną z załącznikiem nr 3 wc. rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Produkcja wody w 2018r. wyniosła 6703 m³/dobę. Do badań laboratoryjnych pobrano 20 próbek wody w ramach kontroli urzędowej oraz 147 w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwo.

W wyniku realizacji badań próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej oraz kontroli urzędowej, stwierdzono w ciągu roku okresowe przekroczenia parametru mikrobiologicznego wody (obecność bakterii grupy coli) na Osiedlu Łomżyca w Łomży. Powyższe skutkowało wydaniem komunikatów oraz decyzji o braku przydatności wody do spożycia przez ludzi na ww. osiedlu, zobowiązaniem producenta wody do zapewnienia odbiorcom wody o jakości odpowiadającej wymaganiom oraz podjęcia natychmiastowych działań naprawczych. Podjęte przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Łomży działania polegające na dezynfekcji, czyszczeniu i płukaniu sieci wodociągowej przyniosły pożądane efekty potwierdzone dobrymi wynikami jakości wody, co pozwoliło na zakończenie postępowania administracyjnego. W okresie obowiązywania braku przydatności wody do spożycia z wodociągu, konsumenci na ww. osiedlu byli zaopatrywani w wodę konfekcjonowaną i za pomocą beczkwozów. Ponadto odnotowano krótkotrwałe przekroczenie parametru jakości wody - mętności, po podjętych działaniach naprawczych doprowadzono jakość wody do obowiązujących wymagań.

Bakterie grupy coli (wszystkie bakterie grupy coli) - zostały uznane za odpowiedni wskaźnik mikrobiologiczny jakości wody do picia ze względu na łatwość wykrywania i oznaczania w wodzie. Bakterie te nie powinny występować w dostarczanej uzdatnionej wodzie. Stwierdzenie ich obecności w wodzie sugeruje nieodpowiednie jej uzdatnienie, wtórne zanieczyszczenie lub nadmierną zawartość substancji odżywczych w uzdatnionej wodzie. Test na organizmy grupy coli może być zatem wykorzystywany jako wskaźnik efektywności uzdatniania i prawidłowego stanu systemu rozprowadzającego wodę czystą. Niemniej bakterie grupy coli nie powinny być w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, bowiem mogą stanowić potencjalne ryzyko zagrożenia zdrowia dla konsumentów (dolegliwości żołądkowo-jelitowe).

Woda dostarczana przez wodociąg Łomża na koniec 2019r. odpowiadała wymaganiom cytowanego rozporządzenia.

Tabela 1. Wykaz pobranych próbek wody na terenie m. Łomża w 2019r.

	Monitoring parametrów grupy A	Monitoring parametrów grupy B	Nadzór sanitarny w celu potwierdzenia przekroczeń lub skuteczności działań naprawczych	Suma
Próby pobrane przez Państwową Inspekcję Sanitarną	8	1	11	20
Próby pobrane przez zarządców wodociągów	27	4	96	127

Suma	35	5	107	147
------	----	---	-----	-----

W 2019r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży wydał 4 komunikaty oraz 13 ocen jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które każdorazowo przekazywano Prezydentowi Miasta Łomża zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Nadzorem sanitarnym objęte były indywidualne ujęcia wody tj:

- Szpitala Wojewódzkiego w Łomży;
- Przedsiębiorstwa Przemysłu Spożywczego PEPEES Spółka Akcyjna ;
- Van Pur S.A. – Browaru Łomża.

Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych dostarczonych z kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw oceniono, iż na koniec 2019r. jakość wody odpowiadała wymogom określonym w cytowanym rozporządzeniu. Wydano 13 ocen jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

2. Ocena ciepłej wody w instalacjach na obecność pałeczek Legionella. sp.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju Legionella sp. w wodzie, rozporządzenie Ministra Zdrowia, nakłada obowiązek badania ciepłej wody na obecność występowania tej bakterii, na podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, w budynkach zamieszkania zbiorowego, budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie

użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. Bakterie z rodzaju Legionella mogą kolonizować wewnętrzne części rur z ciepłą wodą, zbiorniki na ciepłą wodę, perlatory zaworów czerpalnych czy głowice natryskowe pryszniców. Biorąc pod uwagę powszechne zasiedlanie instalacji wodnych pałeczkami Legionella i realne zagrożenie zakażenia ludzi oraz inhalacyjny charakter zakażeń tymi bakteriami, bardzo istotne jest podejmowanie działań w celu ograniczenia ich występowania. Działania te obejmują zarówno rozwiązania techniczne, kontrolę czynników sprzyjających rozwojowi bakterii, oraz zwalczanie skażenia poprzez prowadzenie procesów dezynfekcji i czyszczenia instalacji.

W 2019 r. prowadzono badania w kierunku skolonizowania bakteriami Legionella sp. instalacji ciepłej wody w wytypowanych obiektach uznanych jako najbardziej zagrożone kolonizacją takich jak: szpital, hospicjum, domy pomocy społecznej.

Do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej pobrano 2 próbki wody w szpitalu natomiast w ramach kontroli wewnętrznej z ww. obiektów pobrano 14 próbek. W 1 próbce pobranej w Szpitalu Wojewódzkim w Łomży, stwierdzono obecność pałeczek Legionella sp. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży wydał decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności, nakazując podjęcie natychmiastowych działań mających na celu doprowadzenie jakości ciepłej wody do obowiązujących norm. Poprawę jakości wody uzyskano, co zostało potwierdzone wynikami badań.

3. Ocena jakości wody wykorzystywanej do kąpieli. Pływalnie kryte.

Aktualnie wymagania związane z funkcjonowaniem i nadzorem nad pływalniami w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody regulują następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 18 sierpnia 2011r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2018r. poz. 1482);
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. z 2015r. poz. 2016).

Zakres i częstotliwość badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wody na pływalniach stanowi podstawę zapewnienia odpowiedniej jakości wody i bezpieczeństwa dla zdrowia ich użytkowników. Kontrolowana jest jakość wody w niecce basenowej, jakość wody wprowadzana do niecki z systemu cyrkulacji oraz jakość wody doprowadzanej na pływalnię. Rozporządzenie nakłada na zarządzających pływalniami obowiązek systematycznych i udokumentowanych badań jakości wody, prowadzonych zgodnie z harmonogramem ustalonym w porozumieniu z właściwym państwowym inspektorem sanitarnym oraz każdorazowo w przypadku wystąpienia sytuacji mogącej mieć wpływ na pogorszenie jakości wody na pływalni. Ponadto do obowiązków zarządzającego pływalnią należy także prowadzenie systematycznego i udokumentowanego nadzoru pracy urządzeń oraz rejestrowanie wyników pomiaru jakości wody w zakresie parametrów takich jak: pH, potencjał redox, stężenie chloru wolnego i temperatura. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zobowiązane są natomiast do dokonania zbiorczej rocznej oceny jakości wody, poprzez analizę badanych parametrów jakości wody na pływalni, wyników badań, stosowanych metod referencyjnych, częstotliwości wykonanych badań przez zarządzającego pływalnią jak również wyników badań wykonanych w ramach kontroli urzędowej.

Na terenie Łomży funkcjonują dwie kryte pływalnie. Obiekty te korzystają z wody z systemu zbiorowego zaopatrzenia tj. wodociągu miejskiego dostarczana woda spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

W ramach nadzoru sanitarnego do badań laboratoryjnych pobrano 22 próbki wody do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych. W 1 próbce pobranej w natrysku po stronie damskiej w Parku Wodnym przy ul. Wyszyńskiego 15 w Łomży, stwierdzono obecność pałeczek Legionella sp. W związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży wydał decyzję na doprowadzenie jakości ciepłej wody do obowiązujących norm, zalecenia zostały wykonane. W ciągu roku odnotowano krótkotrwałe niezgodności w zakresie parametru mętności, mikroorganizmów w wodzie wprowadzanej do niecki basenowej na pływalni przy ul. Niemcewicza 17a, oraz potencjału redox i chloru wolnego w Parku Wodnym przy ul. Wyszyńskiego 15 w Łomży. Zarządca podjął działania i szybko uzyskał poprawę jakości wody, co potwierdził wynikami badań. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży biorąc pod uwagę sprawozdania z przeprowadzonych badań wody przez zarządzającego pływalniami oraz badań przeprowadzonych w ramach kontroli urzędowej ocenił, iż jakość wody nie zagrażała bezpieczeństwu zdrowotnemu kąpiących się i odpowiadała wymogom wyżej cytowanego rozporządzenia. Stan sanitarny obiektów był dobry.

Tabela 2: Nadzór nad pływalniami krytymi w 2019r.

Lp	Nazwa i adres obiektu	Liczba niecek	Liczba dodatkowych atrakcji, wymienić jakie np. jacuzzi, sauna, zjeżdżalnie	Liczba kontroli	Ocena obiektu	Liczba badań ogółem PIS i KW	W tym PIS	Stwierdzono przekroczenia(nazwa parametru)	Podjęte działania przez PIS w przypadku nieprawidłowości

1	Pływalnia w Łomży, ul. Niemcewicza 17	3	Sucha sauna Zjeżdżalnia, jacuzzi	1	dobra	99	9	nd	nd
2	Park Wodny w Łomży, ul. Wyszyńskiego 15	5	Sucha sauna Zjeżdżalnia, jacuzzi	1	dobra	197	13	bakterie Legionella sp. w natrysku damskim redaox, chlor wolny.	decyzja administracyjna, zalecenia wykonane

4. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, pod kątem wymagań higienicznych zdrowotnych. Działania podejmowane w ramach prowadzenia nadzoru mają na celu przeciwdziałanie najważniejszym czynnikom ryzyka zdrowotnego u ludzi. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających, a także przebywających w ich sąsiedztwie.

Wśród obiektów użyteczności publicznej, w których stan sanitarny lokalu, wyposażenia, jak sposób prowadzenia usług ma zdecydowany wpływ na jakość zdrowia ludzkiego należy wymienić obiekty:

- związane z prowadzeniem zabiegów upiększania ciała oraz odnowy biologicznej;
 - wykorzystywane do czasowego przebywania ludności, związanego z podróżowaniem, wypoczynkiem i turystyką;
 - obsługi podróżnych różnymi środkami komunikacji zbiorowej;
 - pobytu stałego osób starszych i niepełnosprawnych, jak również wykluczonych społecznie.
- Ponadto, Państwowa Inspekcja Sanitarna kontroluje przestrzenie publiczne związane z wypoczynkiem, turystyką i rekreacją, cmentarze, urządzenia użyteczności publicznej, takie jak ustępy publiczne i inne.

W 2019 r. w ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z zakresu higieny komunalnej znajdowało się 374 obiektów pełniących funkcję użyteczności publicznej.

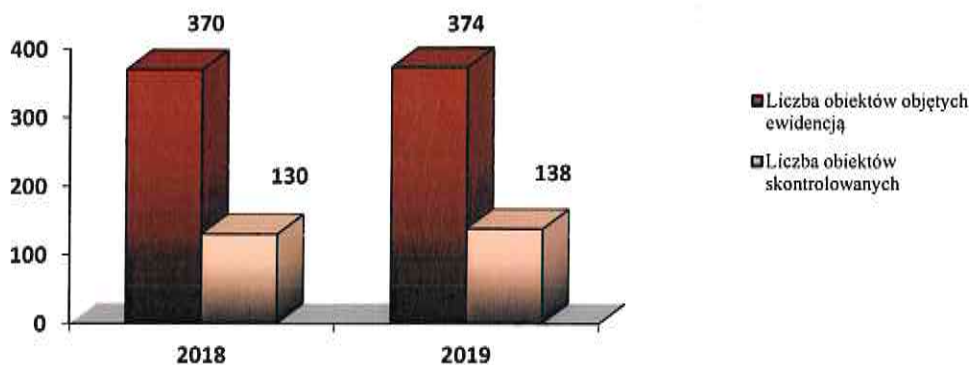
Tabela nr 3. Wybrane obiekty użyteczności m. Łomży w latach 2018 - 2019.

Ep.	Grupa obiektów użyteczności publicznej	2018		2019	
		Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane	Liczba obiektów objętych ewidencją	Obiekty skontrolowane
1	Ustępy publiczne	3	3	3	3
2	Pływalnie kryte	2	2	2	2
3	Domy pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę	6	1	7	5
4	Noclegownie	1	0	1	0
5	Hotele	1	1	1	1

6	Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	20	19	23	20
7	Zakłady fryzjerskie	82	48	91	16
8	Zakłady kosmetyczne	55	14	63	26
9	Zakłady odnowy biologicznej	19	5	18	5
10	Inne zakłady świadczące usługi łączone w zakresie fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej	12	0	10	4
11	Dworce autobusowe	1	1	1	0
12	Tereny rekreacyjne	6	3	6	6
13	Cmentarze	4	1	4	2
14	Domy pogrzebowe	3	0	3	2
15	Inne obiekty użyteczności publicznej jak np.: kina teatry, stadiony, muzea, GOK, itp.	136	10	141	57

W 2019 r. kontrolę stanu sanitarnego przeprowadzono w 138 obiektach użyteczności publicznej ujętych w ewidencji. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości.

Wykres 1. Liczba obiektów użyteczności publicznej objętych ewidencją i obiektów skontrolowanych w latach 2018-2019.

Ww. obiekty stanowią zróżnicowaną grupę pod względem przeznaczenia jak i wymagań sanitarnych. Dlatego też, bieżący nadzór sanitarny powoduje zróżnicowane wymagania jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osobom z nich korzystającym. Do istotniejszych elementów nadzoru sanitarnego nad tymi obiektami należy ocena zapewnienia wymogów sanitarno-technicznych ustalonych w przepisach prawa, przestrzeganie warunków higienicznych (bieżący stan sanitarny) pomieszczeń, sprzętów, narzędzi, usług, personelu, działania organizacyjne w celu stworzenia bariery sanitarnej pomiędzy "obszarami" brudnymi i czystymi.

4.1. Obiekty świadczące usługi hotelarskie

W ewidencji na koniec 2019r. Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży znajdowało się na terenie miasta 24 obiektów - 21 skontrolowano.

W minionym roku nie zanotowano znaczących zmian w zakresie jakości i bezpieczeństwa sanitarnego dla osób korzystających z usług hotelarskich. Dominują obiekty o średnim standardzie. Na terenie miasta funkcjonuje nadal tylko jeden skategoryzowany hotel "Gromada" „trzygwiazdkowy”, co stanowi formalne potwierdzenie

wyższego poziomu oferowanych usług.

Podstawowymi elementami uwzględnianymi przy ocenie tego typu obiektów było: zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych, sprawność wentylacji pomieszczeń, postępowanie z odpadami komunalnymi, postępowanie z bielizną brudną i czystą, zaopatrzenie w środki czystościowe. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających a także przebywających w ich sąsiedztwie. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2019r. w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty podłączone do wodociągów przez Inspekcję Sanitarną, nieczystości odprowadzane do kanalizacji lub zbiorników bezodpływowych. Pranie bielizny pościelowej i ręczników odbywa się na ogół w pralniach zewnętrznych, zachowany jest rozdział dróg bielizny czystej i brudnej. Stan pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza nie budził zastrzeżeń. W obiektach raz w roku przeprowadzana jest dezynfekcja koców, kołder, poduszek i materacy. W trakcie prowadzonych kontroli stwierdzono, że w obiektach dostępne są karty charakterystyki stosowanych substancji i preparatów chemicznych. Warunki noclegowe wszystkich obiektów są coraz lepsze a właściciele oferują klientom usługi na coraz wyższym poziomie z uwagi na rosnące wymagania gości i konkurencje na rynku świadczonych usług.

Kontrole sanitarne przeprowadzone przez inspekcję sanitarną wykazały, że właściciele zapewniali odpowiedni stan sanitarny świadczonych usług. Warunki noclegowe wszystkich obiektów są coraz lepsze a właściciele oferują klientom usługi na coraz wyższym poziomie z uwagi na rosnące wymagania gości i konkurencje na rynku świadczonych usług.

Podczas kontroli obiektów hotelarskich sprawdzano wykonanie badania wody z instalacji ciepłej wody w kierunku obecności bakterii Legionella sp. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W minionym roku wydano 1 decyzję administracyjną w celu przymuszenia wykonania powyższych badań. Zalecenie zostało wykonane, co potwierdzone zostało przedstawieniem sprawozdania z badań.

4.2. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Na terenie miasta funkcjonują: dom pomocy społecznej dla osób starszych, dzieci niepełnosprawnych, środowiskowy dom samopomocy, dom dziennego pobytu dla seniorów, ośrodek interwencji kryzysowej, rodzinny dom opieki, noclegownia i ogrzewalnia dla bezdomnych. Przedmiotem kontroli ww. obiektów było zaopatrzenie w wodę, gospodarka ściekowa, postępowanie z odpadami komunalnymi, zaopatrzenie w środki czystości, postępowanie z bielizną brudną i czystą, stan pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów, zaplecza oraz wyposażenia w środki czystościowe. Domy świadczące opiekę całodobową oferują: całodzienne wyżywienie, terapie zajęciowe i rehabilitacyjne. Posiadają własne pralnie bielizny, zachowujące rozdział dróg bielizny czystej i brudnej. Pokoje pensjonariuszy i łazienki nie budziły zastrzeżeń. Odpady komunalne gromadzone prawidłowo. Obiekty tej grupy charakteryzował dobry stan sanitarno-techniczny zapewniający bezpieczeństwo sanitarne użytkownikom.

4.3. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne, w których świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży znajdowało się łącznie 182 tego rodzaju obiektów. Największą grupę stanowiły zakłady fryzjerskie. Ww. usługi są bardzo rozpowszechnione na terenie miasta i stanowią łącznie przeważającą część na tle innych obiektów świadczących usługi.

Wykres 2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i inne, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z ww. usług.

Przeprowadzone w 2019 r. kontrole sanitarne zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie skontrolowane zakłady zaopatrywane są w wodę z wodociągu publicznego, nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji. W większości zakładów obsługa stosowała wyłącznie ręczniki jednorazowego użytku. Przestrzegana była segregacja bielizny czystej i brudnej. We wszystkich skontrolowanych obiektach znajdowały się pomieszczenia sanitarno-higieniczne, miejsca dla oczekujących klientów, miejsca na odzież wierzchnią i wydzielone miejsca lub szafki na sprzęt porządkowy. Sprzątaniem pomieszczeń zajmował się personel zatrudniony w zakładzie. Na wyposażeniu zakładów znajdowały się środki dezynfekcyjne o aktualnych datach ważności i szerokim spektrum działania, stosowane zgodnie z załączonymi instrukcjami. W obiektach wykonujących zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek ludzkich były opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. W 1 przypadku Właściciele gabinetów kosmetycznych posiadali dodatkowo podpisane umowy na sterylizację narzędzi powodujących naruszenie ciągłości tkanki oraz umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. W skontrolowanych gabinetach używano sterylnych narzędzi przygotowanych w pakietach lub jednorazowych. Odpady komunalne gromadzone są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach. W obiektach obowiązywał zakaz palenia wyrobów tytoniowych, a informacje te umieszczone zostały w widocznym miejscu.

4.4. Inne obiekty użyteczności publicznej.

W tej grupie znajdują się różnorodne obiekty np. galerie, stadion sportowy, domy kultury, biblioteki, kina, pralnie inne. Odpowiedni stan sanitarny jest niezbędny z uwagi na zachowanie bezpieczeństwa zdrowotnego osób z nich korzystających a także przebywających w ich sąsiedztwie. Kontrole stanu sanitarnego przeprowadzone w 2019r. w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty podłączone do wodociągów publicznych,

a nieczystości płynne odprowadzane do kanalizacji. Sanitariaty były odpowiednio wyposażone i zadbane. Zapewniona była odpowiednia ilość pojemników na odpady komunalne.

Nadzór sanitarny sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej nie wykazał zagrożeń o zasadniczym znaczeniu dla zdrowia.

5. Nadzór nad postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

W ramach nadzoru nad postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi zakresie ochrony zdrowia ludzkiego przeprowadzono 9 kontroli prowadzonej ekshumacji zwłok ludzkich, w której uczestniczył pracownik PSSE w Łomży, - czynności ekshumacyjne były przeprowadzane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Skontrolowano 7 środków transportu do przewożenia zwłok. Sprawdzano czy samochody w myśl rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wydawania zezwoleń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich (Dz.U. z 2007r. nr 249, poz. 1866) posiadają kabinę kierowcy odizolowaną od części przeznaczoną na umieszczenie zwłok albo szczątków, zabezpieczone są przed przesuwaniem się trumny, podłogę w części przeznaczoną na umieszczenie trumny wykonaną z materiałów łatwo zmywalnych i odpornych na działanie środków dezynfekujących oraz wydzielone miejsce na przechowywanie środków dezynfekcyjnych, sprzętu myjąco-czyszczącego i jednorazowych rękawic ochronnych. Kontrolowani deklarowali przeprowadzanie dezynfekcji środka transportu w części przeznaczony na umieszczenie zwłok i szczątków ludzkich, każdorazowo po przewiezieniu zwłok środkami o działaniu bakteriobójczym, wirusobójczym i grzybobójczym. Nie odnotowano nieprawidłowości w tym zakresie.

W 2019 roku wydano 12 decyzji administracyjnych zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich, 11 postanowień opiniujących pozytywnie wnioski Prezydenta Łomży w sprawie sprowadzenia do Polski zwłok osoby zmarłej poza granicami kraju oraz 1 decyzję zezwalającą na wywóz zwłok ludzkich za granicę.

6. Środki transportu publicznego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w 2019r. przeprowadziła kontrole 30 środków transportu publicznego. W tym: 26 autobusów (komunikacji dalekobieżnej i turystycznej), 2 samochody do przewozu chorych. Kontrole ww. środków transportu nie wykazały większych zaniedbań.

Wnioski:

- ❖ Działania Inspekcji Sanitarnej w zakresie kompetencji pionu higieny komunalnej przyczyniają się do bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przekroczenie parametru mikrobiologicznego jakości wody (obecność bakterii grupy coli) zbadanej z wodociągu na Osiedlu Łomżyca skutkowało czasowym brakiem przydatności do spożycia na tym obszarze, oraz prowadzeniem ciągłej dezynfekcji wody w całym wodociągu. Na koniec 2019r. jakość wody z wodociągu Łomża była przydatna do spożycia przez ludzi i zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.
- ❖ Sprawowany nadzór nad pływalniami wykazał, iż jakość wody nie zagrażała bezpieczeństwu zdrowotnemu kąpiących się, stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.
- ❖ Nadzór sanitarny sprawowany nad obiektami użyteczności publicznej nie wykazał w 2019 r. zagrożeń o zasadniczym znaczeniu dla zdrowia. Nie stwierdzono obiektów ze złym stanem sanitarno-technicznym. W większości właściciele dbają o wygląd estetyczny obiektów, standard wyposażenia jak i poziom świadczonych usług.
- ❖ Liczba obiektów w ewidencji higieny komunalnej w 2019 roku na terenie miasta wynosiła – 374. W ww. obiektach przeprowadzono 162 kontrole. Wydano 20 decyzji merytorycznych, 14 płatniczych, 24 postanowienia, wystosowano 13 wystąpień. W ramach działalności statutowej do badań laboratoryjnych pobrano 49 próbek wody.

Higiena pracy

W roku 2019 roku w ewidencji jest 266 zakładów, zaplanowano do kontroli 110 w zakładach pracy. W sumie przeprowadzono 104 kontrole (6 zakładów zlikwidowano). Wydano 3 decyzje merytoryczne (7 nakazów) i 3 decyzje płatnicze.

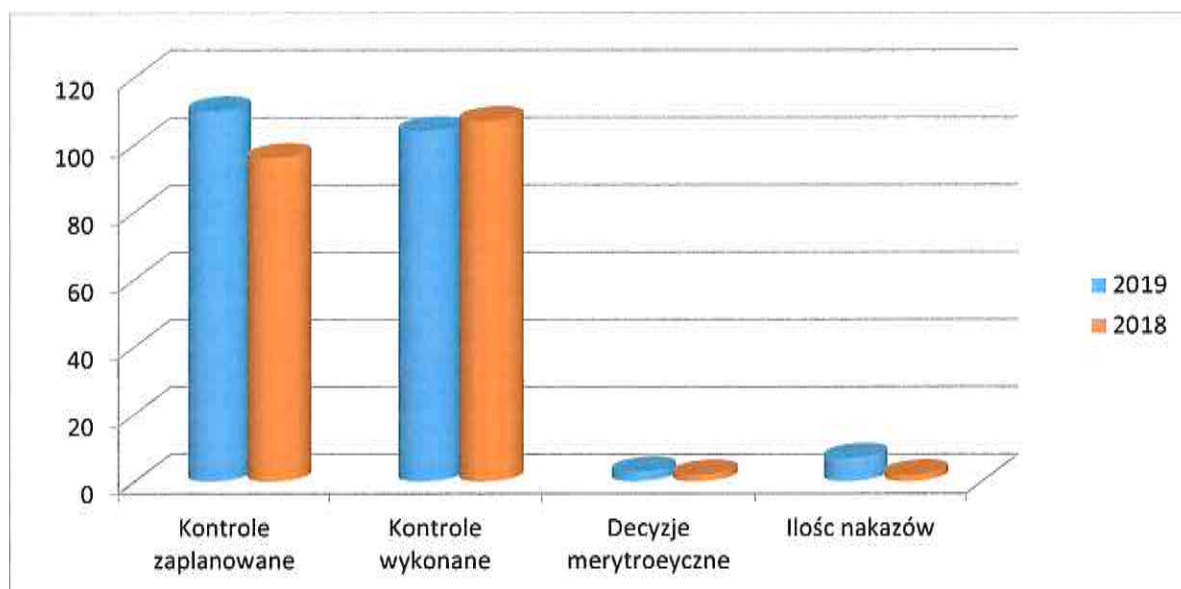
W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie:

1. Brak badań i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w 2 zakładach (hałas i drgania mechaniczne),
2. Brak oceny ryzyka zawodowego na st. menadżera, kelnera i sprzątaczkę w 1 zakładzie,
3. Brak oznakowania w j. polskim opakowań produktów chemicznych wprowadzanych do obrotu w 1 zakładzie,
4. Brak kart charakterystyk w j. polskim produktów chemicznych wprowadzanych do obrotu w 1 zakładzie,
5. Wstrzymanie wprowadzania do obrotu produktów do czasu zapewnienia prawidłowych opakowań i kart charakterystyk.

W w/w okresie sprawozdawczym ograniczono zagrożenie w zakresie:

1. Przeprowadzono badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w 2 zakładach,
2. Dokonano oceny ryzyka zawodowego na st. menadżera, kelnera i sprzątaczkę w 1 zakładzie,
3. Oznakowano w j. polskim opakowania produktów chemicznych wprowadzanych do obrotu w 1 zakładzie,
4. Uaktualniono karty charakterystyki w j. polskim produktów chemicznych wprowadzanych do obrotu w 1 zakładzie,
5. Uzyskano prawidłowe opakowania i karty charakterystyki.

Porównując lata poprzednie, daje się zauważyć, iż właściciele firm mają świadomość obowiązujących przepisów prawnych. Ogólnie sytuacja jest ustabilizowana.

Choroby zawodowe:

W 2019r. zgłoszono 2 choroby zawodowe, wydano 1 decyzję negatywną u nauczyciela spowodowaną nadmiernym wysiłkiem głosowym.

W 2018r zgłoszono 6 chorób zawodowych, wydano 2 decyzje pozytywne dot:

1. pielęgniarka - astma oskrzelowa o etiologii zawodowej poz. Nr 6 w wykazie chorób zawodowych.
2. Nauczyciel – niedowład mięśni wewnętrznych krtani spowodowanych wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dystonią- poz. 26 w wykazie chorób zawodowych.

3 decyzje negatywne u nauczycieli spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym.

1. Bieżący nadzór sanitarny nad warunkami środowiska pracy w zakładach pracy.

Liczba zakładów ewidencji	Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
266	110	121	104	100	2987	3608	3139	3477	104	107	104(3)	107(2)	3	2	7	2

Nazwa czynnika Liczba osób pracujących z danym czynnikiem

	ogółem		0,0 - 0,1 NDS		0,1 - 0,5 NDS		0,5 - 1,0 NDS		pow. 1NDS	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Halas	1267	1235	1175	687	154	479	70	69	0	0
Wibracja ogólna / miejscowa	339	244	239/ 81	123/125	38/17	16/16	27/15	11/9	0	0
Zapylenie	479	639	390	515	110	80	62	44	0	0
Czynniki chemiczne	2052	2103	1023	1344	552	690	57	69	0	0
Czynniki rakotwórcze	348	204	250	167	14	31	7	6	0	0
Czynniki biologiczne	2095	1893	Grupa 2 - 2095		Grupa 3 - 1825					

2. Nadzór nad prekursorami narkotyków w ramach realizacji krajowego programu przeciwdziałania narkomanii
Obrót prekursorami narkotyków w 2019r.

Liczba zakładów ewidencji	Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów z prek. Kat.2 i 3		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
5	2	2	2	2	98	28	71	70	2	2	2/0	2/0	0	0	0	0

Na terenie powiatu grodzkiego nie prowadzą działalności producenci, importerzy i eksporterzy prekursorów narkotyków. W w/w tabeli ujęto tylko dystrybutorów.

3. Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia REACH w celu zapewnienia swobodnego przepływu substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w wyrobach

Podmioty stosujące substancje i preparaty chemiczne

Liczba zakładów ewidencji	Liczba ujętych w planie kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
140	150	70	61	79	4518	2273	2443	1954	72	80	72/0	80/0	1	0	3	0

Podmioty wprowadzające do obrotu (dystrybutorzy) substancje i preparaty chemiczne.

Liczba zakładów w ewidencji	Liczba wziętych w kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów		
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	
40	38	22	13	22	13	562	487	435	111	22	13	22/0	13/0	0	0	0	0

4. Nadzór nad realizacją obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Liczba zakładów w ewidencji	Liczba wziętych w kontroli		Liczba skontrolowanych zakładów		Liczba osób zatrudnionych w zakładach		Liczba osób pracujących w poszczególnych zagrożeniach		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba protokołów w tym z uchybieniami		Liczba decyzji		Liczba nakazów		
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	
33	35	36	14	28	14	3943	2008	356	204	28	14	28/0	14/0	0	0	0	0

Nazwa czynnika rakotwórczego	
Benzen IIII	
Azbest 17	
Pył drewna twardego 12	
Czynniki chemiczne 23	
Promieniowanie jonizujące 158	
WWA 12	

Działania w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi

W 2019 roku pracownicy Sekcji Higieny Pracy prowadzili działania mające na celu egzekwowanie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a w szczególności zapisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych.

Działania w zakresie środków zastępczych w 2019 roku obejmowały m. in.:

- prowadzenie postępowań wyjaśniających i administracyjnych oraz wydawanie decyzji w związku z otrzymanymi dowodami rzeczowymi z Prokuratury Rejonowej/Okręgowej w Łomży i KMP w Łomży.
- rejestrowanie zgłaszanych zatruc w tym środkami zastępczymi,
- zniszczenie środków zastępczych i substancji kontrolowanych ustawą,
- wprowadzanie i aktualizacja danych w SMIOD elektronicznym systemie gromadzenia i przetwarzania danych dotyczących realizacji ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych,
- prowadzenie działań z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Obecnie wszystkie sklepy wprowadzające do obrotu środki zastępcze w latach wcześniejszych są nieczynne. W związku z tym nie prowadzono żadnych kontroli punktów stacjonarnych oferujących „dopalacze”.

Organami przekazującymi informacje o obrocie środkami zastępczymi były Prokuratura Rejonowa i Prokuratura Okręgowa w Łomży, Sąd Rejonowy w Łomży oraz Komenda Miejska Policji w Łomży.

W wyniku prowadzonych postępowań wyjaśniających w powyższych sprawach:

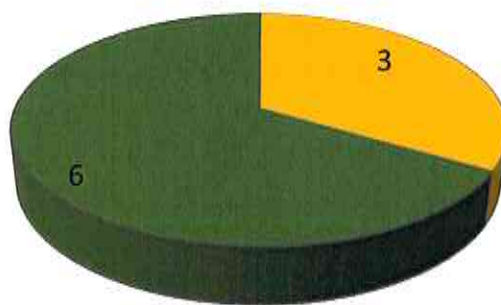
- wydano 4 decyzje merytoryczne orzekające o przepadku zatrzymanych produktów na rzecz Skarbu Państwa i o ich zniszczeniu, z art. 44 c ust 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz 1 postanowienie (o dopuszczeniu dowodów w sprawie).

W dniu 01.07.2019 r. w Olsztyńskim Zakładzie Komunalnym dokonano komisyjnego zniszczenia środków zastępczych i substancji kontrolowanych ustawą, co do których istniały prawomocne decyzje i postanowienia – zamknięto jedną sprawę.

W 2019 roku do PPIS w Łomży ze Szpitala Wojewódzkiego w Łomży wpłynęło łącznie **9 zgłoszeń podejrzenia zatrucia środkami psychoaktywnymi**. W przypadku wszystkich pacjentów konieczna była hospitalizacja. Większość zgłoszeń dotyczyła mężczyzn (6 przypadków). W grupie tej były 3 osoby w przedziale wiekowym od 15 do 19 lat oraz 6 osób w wieku od 30 do 39 lat (wykres 1).

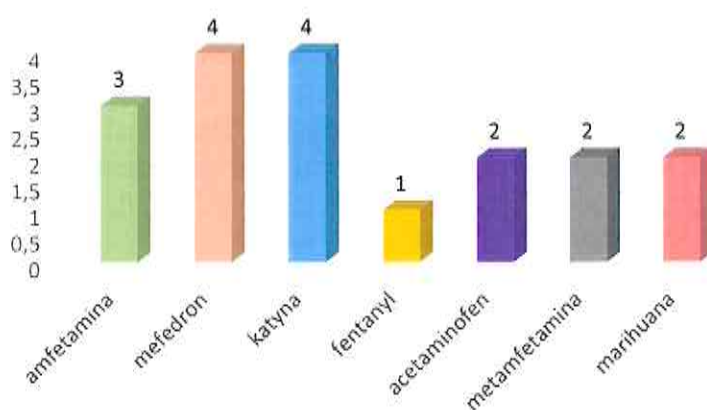
W porównaniu z rokiem 2018 **liczba zatruc spadła o 53%**. W roku 2018 wpłynęło 19 zgłoszeń zatrucia środkami psychoaktywnymi. W 2019 roku zatrucia wywołane były głównie: mefedronem (4 przypadki) i katyną (4 przypadki). Ponadto zatrucia spowodowane były: amfetaminą (3 przypadki), metamfetaminą (2), acetaminofenem (2) marihuaną (2) i fentanylem (1) (wykres 2).

Wykres 1. Wiek osób, które zatręły się środkami psychoaktywnymi w 2019 r.

■ 15 - 19 l. ■ 30 - 39 l.

Wykres 2. Substancje wywołujące zatrucia środkami psychoaktywnymi w 2019 r.

W celu zredukowania zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze na terenie działania PPIS prowadzono akcje profilaktyczne poprzez promocję zdrowia psychicznego, promocję zdrowego stylu życia oraz informowanie o szkodliwości środków odurzających i substancji psychotropowych. W 2019 roku **Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży w współpracy z Komendantem Powiatowym Policji w Łomży realizowali program „Mam wybór...wybieram rozsądek”** dotyczący przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. W ramach programu pracownicy PPSE w Łomży wspólnie z przedstawicielami służb mundurowych przeprowadzili 2 spotkania edukacyjne:

1) 22.11.2018r odbyło się spotkanie z młodzieżą w III Liceum Ogólnokształcącego w Łomży. W trakcie spotkania poruszono takie tematy, jak: zagadnienia prawne związane z używaniem środków psychoaktywnych, powstawanie uzależnienia, czym są narkotyki, jakie są skutki ich używania, fakty i mity związane z substancjami psychoaktywnymi. Celem spotkania była szeroko pojęta edukacja w zakresie zjawiska używania/eksperymentowania ze środkami psychoaktywnymi. W spotkaniu uczestniczyło 128 uczniów klas I.

2) 20.02.2019 przeprowadzono spotkanie dla wychowawców Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej, ul. Rybaki 18 w Łomży. Podczas spotkania przekazano informacje nt. najczęściej spotykanych nowych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży, sposobów rozpoznawania szkodliwych środków i akcesoriów do ich zażywania. Przybliżono też zagadnienia związane ze skutkami psychofizycznymi eksperymentowania z nowymi narkotykami oraz kwestiami prawnymi wynikającymi z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W spotkaniu wzięło udział 8 wychowawców.

Fot. Spotkanie informacyjno-edukacyjne dla wychowawców - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza. fot. Archiwum PSSE w Łomży

W 2019 r. pracownicy PSSE w Łomży we współpracy z KMP w Łomży rozpoczęli też realizację nowej kampanii edukacyjno – profilaktycznej „Narkotyki i dopalacze zabijają”, której hasło brzmi „Szkoda Ciebie na takie patoklimaty”. W ramach pogromu przeprowadzono 1 spotkanie w II Liceum Ogólnokształcącym w Łomży. Akcja miała na celu zwiększenie świadomości młodych ludzi na temat zagrożeń związanych z zażywaniem narkotyków i dopalaczy, a także wynikających z tego konsekwencji - zdrowotnych, prawnych i społecznych. Podczas spotkania przedstawiono krótką prezentację nt. faktów i mitów dotyczących dopalaczy oraz skutków zażywania tego typu specyfików.

Fot. Spotkanie edukacyjno-profilaktyczne w II Liceum Ogólnokształcącym w Łomży, fot. Archiwum PSSE w Łomży

Tematyka uzależnień od narkotyków i dopalaczy poruszana była również podczas wycieczki letniej i zimowej. Uczestnicy kolonii i ferii mieli możliwość zasięgnąć informacji nt. zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych, rozdawane były również ulotki „STOP dopalaczom” oraz broszury w tej tematyce.

Przed okresem wakacyjnym (07.06.2019 r.) pracownicy Promocji Zdrowia PSSE w Łomży wspólnie z przedstawicielami Wydziału Prewencji z Komendy Miejskiej Policji w Łomży przeprowadzili prelekcję profilaktyczną dla uczniów Szkoły Podstawowej Nr 4 w Łomży. Spotkanie pozwoliło przypomnieć uczniom podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas letniego wypoczynku. Funkcjonariusze omówili zagadnienia właściwego zachowania nad wodą, w lesie i w górach. Z uwagi na wzrost w okresie letnim zdarzeń dotyczących przypadków zatrucia dopalaczami lub innymi substancjami psychoaktywnymi pracownicy Promocji Zdrowia PSSE w Łomży, poruszyli również temat uzależnień oraz niebezpieczeństw płynących z zażywania nielegalnych substancji przez młodzież. Spotkanie było także okazją do przypomnienia kwestii związanych z odpowiedzialnością karną nieletnich i demoralizacją.

Fot. Spotkanie edukacyjne w Szkole Podstawowej nr 4 w Łomży, fot. Archiwum PSSE w Łomży

W czasie wycieczki zimowej pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE Łomża wraz z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Łomży przeprowadzili spotkanie edukacyjne dla młodzieży przebywającej na obozie sportowym, organizowanym przez MLKS Łomża. W trakcie spotkania edukacyjnego przekazano informacje nt. przestrzeganiu zasad bezpieczeństwa podczas wycieczki zimowej, a także zagrożeń, jakie niesie ze sobą używanie środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy” oraz zasad higieny w zorganizowanej grupie. Omówiona też została tematyka związana z profilaktyką palenia tytoniu oraz przedstawiono straty jakie ponosi osoba paląca. Uczestnicy rozwiązywali też test dot. zdrowia. Zasięgiem swym objęto 18 uczestników.

Fot. Spotkanie edukacyjne w czasie wycieczki zimowej – Bursa Szkolna nr 2 w Łomży, fot. Archiwum PSSE w Łomży

Na stronie internetowej www.psselomza.pl oraz stronie Stacji na Facebooku umieszczano artykuły dotyczące działalności w zakresie profilaktyki uzależnień i wpływu środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy” na zdrowie człowieka ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na relacje międzyludzkie. Zamieszczono także informację na temat zagrożeń płynących z zażywania nowych substancji psychoaktywnych, udostępniono najnowszy raport GISu oraz zamieszczono artykuł zachęcający do wzięcia udziału w konkursie pn. „Szkoła wolna od używek” realizowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Głównym celem konkursu była aktywna promocja i edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. W konkursie wzięły udział 3 szkoły ponadgimnazjalne z Łomży.

Ponadto udzielono wywiadu do lokalnego portalu Internetowego 4lomza nt. skutków zażywania środków psychoaktywnych. Pracownik PSSE w Łomży wskazał jakie zachowania i jakie emocje najczęściej towarzyszą ludziom po zażyciu dopalaczy m.in. agresja, napady szału, niepokój, pobudzenie psychoruchowe, halucynacje. Zatrucia dopalaczami dotyczą nie tylko dorosłych, ale również nastolatków. Powodując u nich zaburzenia rozwoju fizycznego i psychicznego. Wywiad miał na celu wskazanie, że substancje psychoaktywne mają negatywne skutki na zdrowie, ale również prowadzą do nieodwracalnych zmian w naszym organizmie. Dopalacze to nie zabawa, ale przede wszystkim groźne substancje, które mogą doprowadzić do śmierci.

Trawa, trawka i dopalacze w Łomży

- Do poradni coraz częściej zgłaszają się młodzi ludzie w wieku od 14 do 17 lat, a było nawet kilku 13-latków. Śledzą po narkotykach marihuana, amfetaminę oraz dopalacze – opowiada magister Anna Maksymuk, certyfikowany specjalista uzależnień i ponad 25-letnim doświadczeniem w Centrum Leczenia Uzależnień „Heolita” w Łomży. - Nastolatki mówią, że nie mają problemu ze zdobyciem środka uzależniającego. Długo w internecie i wśród dorosłych, i wśród dzieci. Handluje między sobą i zamawiają w internecie. Rodzice czują od dzieci odor alkoholu, lecz nie rozpoznają zapachu trawki.

W pierwszym kwartale policjanci z Łomży odnotowali 28 przestępstw narzeczonych. Od stycznia 9 osób zatrzymano w posiadaniu amfetaminy i dopalaczami. Najmłodszą uczennicą miała tylko 15 lat.

15-latek na przerwie ugodził nosem rówieśnika. Tragedia rozegrała się w piątek w podstawówce w Wólce. W Wólce w Forest, nie pomógł marimafin, zastawiony chłopiec. Złamał. Prokuratura chce zabić 15-latkę za zabójstwo jak dorosła. Powodem ludzi miały być pieniądze za narkotyki, zaś zaobcy miał być pod wpływem amfetaminy. - Nastolatki nie mają ciekawości. Onęć spróbowania co to jest – komentuje Anna Maksymuk. - Zaczyna się od tego, że kolega potępiła drugiego. Nie odrała rądek sobie z smaczkiem konsumpcji. Od potępienia może być osoba z szarym lub ciemnym kolorem z rozszerzonym czy rozszerzonym, górę wzięcie dość i smutek. Tręgają po substancjach psychoaktywnych. Działają w nich odprężenia i zapomnienia, a fizyka ludzi.

Interesa narkotykowy kręci się bez rodziców

Od stycznia 3-letnie dostał ze szpitala w Łomży 9-letniemu zatrucia środkami psychoaktywnymi. Podobnie jak w poprzednich latach, zatrucia wywołane silny marihuana, amfetaminą i narkotykami, narkotykami psychoaktywnymi – mówi Jolita Gulonowska z PSSE. Większość objętych zatruciem od 17 do 27 lat, najmłodsza posiadająca była 15-letnia. W przypadku większości osób konieczna była hospitalizacja. Długo rozprężenia i zapomnienia nie widać.

Higiena Bezpieczeństwa Żywności

Głównym celem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ochrona życia i zdrowia człowieka przed różnymi szkodliwymi zanieczyszczeniami środowiska naturalnego oraz działania zapobiegawcze eliminujące powstawanie wielu chorób. Inspekcja sprawuje systematyczny nadzór nad przestrzeganiem wymogów sanitarnych i higienicznych w życiu codziennym, w tym nadzór nad warunkami procesu produkcyjnego, przechowywania, transportu oraz handlu żywnością, a także kontroluje zdrowotną jakość żywności, która jest istotnym elementem wpływającym na zdrowie konsumentów. Jej organy przeprowadzają urzędową kontrolę żywności, która dotyczy wszystkich elementów i etapów produkcji środków spożywczych. Obejmuje bazę surowcową, półprodukty oraz produkty finalne.

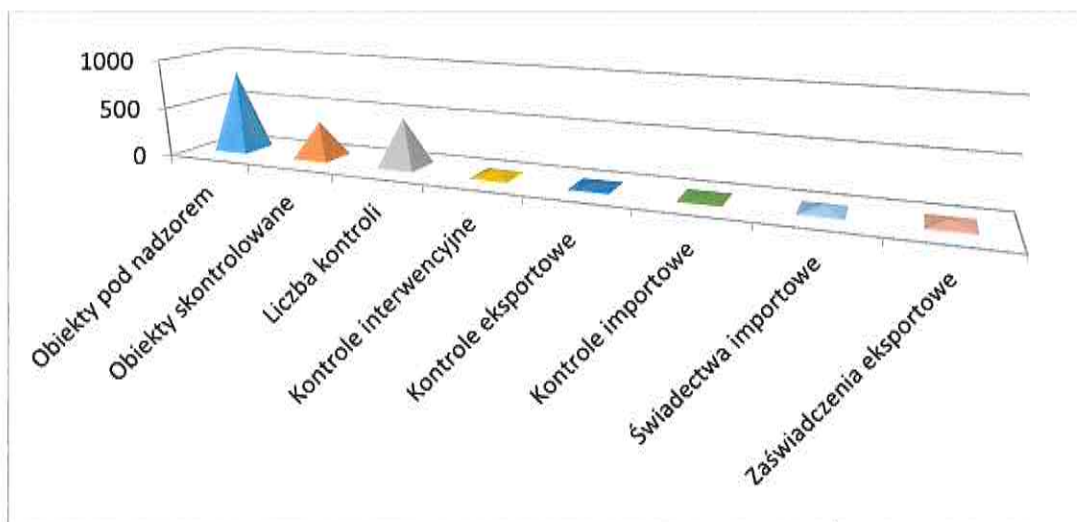
Główne kierunki działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej to :

- Nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, poprzez efektywne kontrole i pobieranie próbek do oceny laboratoryjnej i teoretycznej;
- Nadzór nad bezpieczeństwem materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
- Prowadzenie skutecznych i terminowych działań, w ramach wspólnotowego Systemu RASFF;
- Sprawowanie nadzoru nad rynkiem suplementów diety, żywności specjalnego przeznaczenia oraz środków spożywczych wzbogacanych wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu łomżyńskiego;
- Nadzór nad bezpieczeństwem produktów kosmetycznych wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu łomżyńskiego;
- Kontynuowanie działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia kierowanej do przedsiębiorców i społeczeństwa powiatu łomżyńskiego.

W powiecie grodzkim ilość obiektów żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wg prowadzonych rejestrów w roku 2019 wynosiła 837. W roku sprawozdawczym skontrolowano 373 obiekty, przeprowadzono w nich 491 kontroli: w tym 60 kontroli interwencyjnych w ramach systemu RASFF oraz w związku z sygnałami obywateli. Po wpłynięciu stosownych wniosków od przedsiębiorców i dokonaniu inspekcji zatwierdzono 44 zakłady.

W ramach nadzoru nad importem przeprowadzono 11 kontroli, podczas których dokonano oceny 26 partii środków spożywczych (przyprawy, warzywa suszone, warzywa świeże, substancje dodatkowe.). Przeprowadzono także 35 kontroli w ramach nadzoru nad eksportem, podczas których dokonano oceny 48 partii środków spożywczych (skrobia ziemniaczana). Wydano 52 świadectwa spełnienia wymagań zdrowotnych, 46 decyzji rachunkowych. Ponadto w roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad importem wystawiono na wniosek przedsiębiorcy

43 zaświadczenia eksportowe na wyprodukowany towar. Oceniono łącznie 182 partie środków spożywczych, wydając 42 decyzje rachunkowe.

Dane dotyczące działalności kontrolnej Sekcji Bezpieczeństwa Żywności w 2019 roku.

Wdrożone zasady Dobrej Praktyki Higienicznej posiadało 836 zakładów, a system HACCP funkcjonował w 71 obiektach.

W rezultacie prowadzonego w 2019 r. nadzoru sanitarnego w zakresie bezpieczeństwa żywności wydano 92 decyzje administracyjne w tym 1 dotycząca wstrzymania produkcji ciast w zakładzie piekarniczo – cukierniczym z powodu zakażenia mikrobiologicznego badanych próbek ciasta kremowego.

Za nieprzestrzeganie przepisów prawa żywnościowego nałożono 10 mandatów karnych na sumę 2300zł. (sklepy spożywcze, obiekty ruchome i tymczasowe, zakłady żywienia zbiorowego otwartego). Do właścicieli i kierownictwa zakładów wystosowano 17 wystąpień.

Dokonano oceny na podstawie obowiązujących arkuszy w 305 obiektach.

Jako średnie ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa żywności określono w 24 obiektach (8 sklepach spożywczych, 1 hurtowni, 11 zakładach żywienia zbiorowego otwartego, 3 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego i 1 zakładzie produkcyjnym).

W pozostałych zakładach ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa żywności określono jako niskie.

Jakość zdrowotną środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz badań sanitarnych przedstawia poniższa tabela.

Próbki środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków oraz badań sanitarnych	2019		2018		2017		2016		2015		2014	
	Razem		Razem		Razem		Razem		Razem		Razem	
	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.	pobrane	w tym kwest.
SUMA	289	12	247	5	249	10	253	8	258	13	307	7

Ogółem w 2019 roku do badań laboratoryjnych pobrano **278 próbek środków spożywczych**. Ich jakość zdrowotną przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj obiektu	Próbki żywności	
	pobrane	w tym kwest.
<i>Obiekty produkcji żywności</i>		
Wytwórnice lodów	20	5
Piekarnie	7	4
Ciastkarnie	16	-
Wytwórnice koncentratów	7	-
Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	5	-
Razem	55	9
<i>Obiekty obrotu żywnością</i>		
Sklepy spożywcze	183	2
Magazyny hurtowe	15	-
Inne obiekty obrotu żywnością	19	-
Razem	217	2
Żywnienie zbiorowe otwarte	6	-
SUMA	278	11

Pobrane próbki dotyczyły następujących grup środków spożywczych:

w obiektach produkcji żywności:

- lody z udziałem mleka, wyroby cukiernicze i ciastkarskie- ciasta z kremem, przyprawy, sosy, majonezy, jaja, produkty jajeczne, substancje dodatkowe.

w obiektach obrotu żywnością:

- mięso świeże, drób i produkty drobiowe, inne produkty mięsne- wędliny, przetwory mięsne, wyroby garmazeryjne i kulinarne, produkty jajeczne, przetwory rybne i owoców morza, mleko i przetwory mleczne, przetwory zbożowo-mączne, ciasta z kremem nie poddany obróbce termicznej, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, galanteria ciastkarska, warzywa świeże, przetwory warzywne, owoce i przetwory owocowe, koncentraty spożywcze, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, suplementy diety, napoje alkoholowe, tłuszcze roślinne.

W roku 2019 w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych zakwestionowano **11 próbek środków spożywczych** tj.:

- 5 próbek z grupy 04 – mleko i przetwory mleczne, podgrupa 0410 – lody z udziałem mleka (tradycyjne) - lody śmietankowe, pobranych do badania w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, w których stwierdzono przekroczoną liczbę bakterii Enterobacteriaceae w 1g.

Odbyło się posiedzenie ekspertów ds. RASFF, na którym po dokonaniu analizy ryzyka postanowiono nie kierować sprawy do systemu RASFF. Wystosowano pismo do przedsiębiorcy o wynikach badań oraz zawiadomienie o wszczęciu postępowania. Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą podczas której ponownie pobrano próbki lodów w kierunku obecności Enterobacteriaceae liczba w 1g. Po otrzymaniu niekwestionowanych wyników badań próbek wystosowano do przedsiębiorcy informację o wynikach badań oraz zawiadomienie o zakończeniu postępowania. Wystawiono decyzję rachunkową.

- 4 próbki z grupy 06. wyroby cukiernicze i ciastkarskie, podgrupa 0604 wyroby ciastkarskie z kremem niepoddany obróbce termicznej pobranych do badania w ramach urzędowej

kontroli żywności i monitoringu, w których stwierdzono obecność bakterii z rodzaju Salmonelli w 25g;

Odbyło się posiedzenie ekspertów ds. RASFF, na którym po dokonaniu analizy ryzyka postanowiono nie kierować sprawy do systemu RASFF. Wystosowano pismo do przedsiębiorcy o wynikach badań i zawiadomienie o wszczęciu postępowania. Wydano decyzję nakazującą wstrzymanie produkcji ciast. Przeprowadzono kontrolę interwencyjną podczas której pobrano próbkę jaj wykorzystywanych do produkcji w kierunku obecności zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Przeprowadzono kontrolę sprawdzającą wykonanie zaleceń z decyzji. Po otrzymaniu niekwestionowanych wyników badań próbek jaj oraz wyników badań próbek ciasta wykonanych przez przedsiębiorcę wydano decyzję zezwalającą na dalszą produkcję ciast. Wydano zawiadomienie o zakończeniu postępowania oraz wystawiono decyzję rachunkową.

- 2 próbki z grupy 26 – suplementy diety pobranej do badania w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, w tym :

W 1 próbce stwierdzono, iż:

- ✚ nazwa użytego składnika odżywczego jest niezgodna z nomenklaturą,
- ✚ błędne łączenie zapisów dotyczących zawartości substancji aktywnych w zalecanej dziennej porcji z wykazem składników,
- ✚ określenie „skoncentrowane mikroelementy-50mg” oraz umieszczenie innych sprzecznych informacji na etykiecie wprowadzających konsumenta w błąd,
- ✚ umieszczenie składników: drożdży i kukurydzy w wykazie substancji alergennych wprowadza konsumenta w błąd.

W 1 próbce stwierdzono:

- ✚ nieprawidłowo przedstawiona informacja o wartości odżywczej suplementu diety,
- ✚ brak komunikatu „zawiera cukier i substancje słodzące”,
- ✚ brak informacji „spożycie w nadmiernych ilościach może mieć efekt przeczyszczający,
- ✚ brak właściwego oznaczenia substancji dodatkowych,
- ✚ nazwa suplementu diety wprowadza konsumenta w błąd,
- ✚ błędne łączenia zapisów dotyczących zawartości substancji aktywnych w zalecanej dziennej porcji z wykazem składników.

Po otrzymaniu wyników z badań przeprowadzono kontrolę interwencyjną w sklepie, w którym pobrano próbki. Poinformowano o sprawie właściwego miejscowo PPIS ze względu na siedzibę podmiotu odpowiedzialnego za suplementy diety.

W roku sprawozdawczym zakwestionowane próbki w stosunku do ogółu pobranych próbek stanowiły 4,16 % (w roku 2018 próbki zakwestionowane stanowiły 2,03 %).

Celem określenia skuteczności mycia i dezynfekcji naczyń, sprzętu i rąk pracowników w zakładach żywienia i żywności oraz obecności szkodników do badań laboratoryjnych pobrano **4 próbki sanitarne, w tym:** 3 w wytwórni lodów oraz 1 w zakładzie piekarniczym.

Próbki sanitarne odpowiadały obowiązującym wymaganiom.

W ramach bieżącego nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością zbadano **5 próbek** celem określenia migracji specyficznej formaldehydu, bisfenolu A, migracji metali ciężkich.

Wszystkie próbki odpowiadały obowiązującym wymaganiom.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 44 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym 37 oceniono w oparciu o obowiązujące arkusze oceny, w których ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa żywności określono jako niskie. W w/w obiektach przeprowadzono 51 kontroli, sporządzając protokoły kontroli sanitarnej.

W 45 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego jakość sposobu żywienia sprawdzano w oparciu o ocenę teoretyczną oraz badania laboratoryjne.

Ogółem teoretycznie oceniono 47 jadłospisów na kontroli, w tym:

- 1 w bloku żywienia w szpitalu,
- 4 w blokach żywienia w domach opieki społecznej,
- 2 w stołówkach w żłobkach,
- 16 w stołówkach szkolnych,
- 6 w stołówkach w bursach i internatach,
- 15 w stołówkach w przedszkolach,
- 1 w stołówce w domu dziecka i młodzieży,
- 1 w zakładzie usług cateringowych,
- 1 w innym zakładzie żywienia.

Oceniane jadłospisy spełniały obowiązujące wymagania.

W roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych oceny jakości sposobu żywienia pobrano 7 próbek posiłków, w tym:

- 3 w Bloku żywienia w Szpitalu (śniadanie, obiad, kolacja)
- 3 w Stołówce Domu Pomocy Społecznej (śniadanie, obiad, kolacja)
- 1 w Stołówce szkolnej (obiad)

Ponadto do teoretycznej oceny całodziennej racji pokarmowej pobrano 2 zestawienie dekadowe w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego (Szpital i Dom Pomocy Społecznej). Próbkę dekady w szpitalu nie została zakwestionowana.

Zakwestionowano 8 próbek (7 próbek posiłków i 1 próbkę dekady), w tym;

* 4 próbki w Stołówce Domu Pomocy Społecznej:

- 3 próbki posiłków (śniadanie, obiad, kolacja) ze względu na: nieprawidłowy procentowy rozkład energii w całodziennej racji pokarmowej, nieprawidłowy procentowy udział energii z białka w śniadaniu i obiedzie, nieprawidłową zawartość wapnia, żelaza i chlorku sodu w całodziennej racji pokarmowej.
- 1 próbkę dekady ze względu na nieprawidłowy procentowy udział energii z białka w całej dekadzie

* 3 próbki posiłków w Bloku żywienia w szpitalu (śniadanie, obiad, kolacja) ze względu na: nieprawidłowy procentowy rozkład energii w śniadaniu i obiedzie, nieprawidłową zawartość wapnia, żelaza i chlorku sodu w całodziennej racji pokarmowej.

* 1 próbkę obiadu w Stołówce szkolnej ze względu na: nieprawidłowy procentowy udział energii z białka, nieprawidłową zawartość chlorku sodu.

Wystosowano 3 wystąpienia do Dyrektorów w/w placówek żywienia zbiorowego zamkniętego.

Podczas kontroli oceniano również zgodność asortymentu środków spożywczych wprowadzanych do obrotu w sklepikach szkolnych oraz wykorzystywanych do sporządzania posiłków serwowanych w stołówkach, z przepisami rozporządzenia MZ z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Oferowane do sprzedaży grupy środków oraz produkty stosowane do przygotowania posiłków były zgodne z w/w rozporządzeniem.

Ponadto w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami żywności i żywienia w 2019 roku dokonano kontroli w zakresie:

1. stosowania substancji dodatkowych w zakładach żywności i żywienia

Kontrolą objęto 9 zakładów (1 piekarnię, 5 ciastkarni, 1 wytwórnię majonezu, 1 przetwórnice owocowo-warzywną, 1 browar).

Ogółem oceniono 32 partie substancji dodatkowych.

Nie zanotowano uchybień dotyczących ich stosowania. Dodawane one były w ilościach zgodnych z deklaracją producenta, wg procedur dobrej praktyki produkcyjnej, przechowywane właściwie. Na opakowaniach jednostkowych wyrobów zawierających substancje dodatkowe zamieszczono informacje o ich obecności.

Do badań laboratoryjnych pobrano zgodnie z harmonogramem z zakładów produkcyjnych i placówek obrotu 9 próbek środków spożywczych w kierunku obecności substancji dodatkowych, w tym:

- 4 próbki w kierunku określenia zawartości substancji konserwujących.
- 1 próbkę na obecność barwników, substancji słodzących i substancji konserwujących.
- 3 próbki na obecność substancji słodzących
- 1 próbkę w kierunku określenia substancji dodatkowych niedozwolonych do żywności (wykrywanie obecności): Sudan I, Sudan II, Sudan III, Sudan IV.

Pobrane próbki w zbadanych parametrach odpowiadały obowiązującym wymaganiom.

2. nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz żywnością wzbogacaną

Na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży nie ma zakładów produkujących: suplementy diety, środki spożywcze dla określonych grup i żywności wzbogacanej oraz ich importerów.

W roku 2019 funkcjonował 1 sklep specjalistyczny wprowadzający do obrotu żywność prozdrowotną oraz trzy strony internetowe prowadzące m.in. sprzedaż w/w żywności.

W przedmiotowym temacie pracownicy dokonywali systematycznego przeglądu stron internetowych przedsiębiorców znajdujących się pod nadzorem PPIS w Łomży jak również innych portali internetowych sporządzając 15 notatek w (7 stron internetowych należących do przedsiębiorców znajdujących się pod nadzorem PPIS w Łomży w tym 2 sprzedających suplementy diety sporządzając 13 notatek, ponadto 2 strony internetowe w związku z 2 doniesieniami mailowymi dotyczącymi jednego przedsiębiorcy z innego terenu).

W związku z pismem Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku w sprawie sprzedaży produktów zawierających CBD i inne kannabinoidy w sklepach stacjonarnych i internetowych, podjęto działania kontrolne, tzn.:

- przeprowadzono 5 kontroli nie stwierdzając sprzedaży produktów zawierających CBD i inne kannabinoidy.

- dokonano przeglądu 2 zarejestrowanych stron internetowych należących do przedsiębiorców znajdujących się pod nadzorem PPIS w Łomży, których charakter polega na:

- sprzedaży suplementów diety przez internet (1 zakład),
- pośrednictwie w sprzedaży przez internet (1 zakład),

Stwierdzono, iż na jednej z nich brak w ofercie produktów z CBD, natomiast na drugiej zamieszczono odnośniki do dwóch sklepów internetowych, oferujących m.in. suplementy diety zawierające CBD.

W stosunku do przedsiębiorcy pośredniczącego w sprzedaży w/w produktów podjęto działania wyjaśniające:

- dwukrotną próbę przeprowadzenia kontroli interwencyjnej (w godzinach pracy jak i popołudniowych)
- kilkakrotną próbę kontaktu telefonicznego.

Ponieważ w/w działania nie przyniosły oczekiwanego rezultatu, dwukrotnie wystosowano do przedsiębiorcy pisemne wezwania do stawiennictwa celem złożenia wyjaśnień odnośnie prowadzonej działalności. W obu przypadkach nastąpił zwrot korespondencji.

W związku z wyżej wymienionymi trudnościami PPIS w Łomży wystąpił z prośbą do Komendy Miejskiej Policji w Łomży (Wydział Prewencji) dotyczącą ustalenia pobytu przedsiębiorcy. W odpowiedzi otrzymano informację, iż wielokrotne próby kontaktu nie przyniosły również oczekiwanego skutku.

PPIS w Łomży ustalił na podstawie CEIDG dodatkowe stałe miejsce wykonywania działalności gospodarczej omawianego przedsiębiorcy – wystosowano kolejne wezwanie do stawiennictwa (sprawa w toku).

W omawianym temacie skontrolowano 20 obiektów obrotu przeprowadzając ogółem 23 kontrole.

W okresie sprawozdawczym dokonano oceny prawidłowości znakowania 45 partii produktów z grupy żywności prozdrowotnej. Uszczegóławiając, oceniono:

- 30 partii suplementów diety, (występowały oświadczenia zdrowotne),
- 8 partii środków spożywczych dla określonych grup,
- 7 partii żywności wzbogacanej, (występowały oświadczenia zdrowotne)

Nie zakwestionowano żadnej z wyżej ocenianych partii.

W roku sprawozdawczym zgodnie z planem pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano 44 próbki, w tym:

- 12 próbek suplementów diety,
- 31 próbek środków spożywczych dla określonych grup,
- 1 próbkę żywności wzbogacanej.

W/w próbki pobrano celem:

- oceny znakowania oraz oznaczenia zawartości składników mineralnych i innych składników wykazujących efekt odżywczy lub fizjologiczny (12)
- oznaczenia zanieczyszczeń metalami szkodliwymi dla zdrowia (3),
- oznaczenia zanieczyszczeń mikrobiologicznych, organoleptyki i znakowania (20),
- oznaczenia zawartości glutenu (2)
- oznaczenia zawartości mykotoksyn (2)
- oznaczenia zawartości substancji dodatkowych (2)
- oznaczenia zawartości składników mineralnych, witamin (1)
- oznaczenia zawartości azotynów (1)
- oznaczenia zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) 1

W wyniku oceny laboratoryjnej zakwestionowano 2 próbki z grupy 26 – suplementy diety pobranych do badania w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu. W/w próbki zostały zakwestionowane z uwagi na niewłaściwe oznakowanie.

3. prawidłowości znakowania środków spożywczych

Nadzorem objęto: zakłady produkcji żywności oraz obiekty obrotu żywnością.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 97 obiektów, w tym: 16 zakładów produkcyjnych, 81 zakładów obrotu żywnością.

Łącznie na kontroli oceniono 214 produktów różnego asortymentu, w tym: mięso i przetwory mięsne, drób, podroby i produkty drobiarskie, ryby, przetwory rybne i owoców morza, mleko i przetwory mleczne, przetwory zbożowo-mączne, wyroby piekarnicze i ciastkarskie, warzywa, owoce, przetwory i produkty warzywne, grzyby, wody mineralne i napoje bezalkoholowe, tłuszcze roślinne, koncentraty spożywcze, zioła i przyprawy, napoje alkoholowe, wyroby garmażeryjne, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, suplementy diety, sól. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. nadzoru nad żywnością modyfikowaną genetycznie

W roku 2019 przeprowadzono 8 kontroli, w tym: 4 kontrole w zakładach produkcji żywności (piekarnie - 2, ciastkarnie - 1, wytwórnie koncentratów spożywczych - 1) oraz 4 kontrole w placówkach obrotu (sklepy spożywcze). W trakcie przeprowadzonych kontroli, w tym zakresie w w/w zakładach ocenie poddano 13 partii środków spożywczych, w których istniało prawdopodobieństwo wystąpienia składników modyfikowanych genetycznie, w tym:

- 1 partię środka spożywczego z udziałem soi (koncentrat białka sojowego),
- 6 partię środków spożywczych z udziałem kukurydzy (1 partię kukurydzy konserwowej, 5 partii popcornu),
- 6 partii innych produktów mogących potencjalnie zawierać lub być wyprodukowane z GMO (1 partię siemienia lnianego, 2 partie sezamu - ziarno, 1 partię słonecznika łuskanego, 2 partie mąki pszennej).

Podczas działań kontrolnych w zakładach produkcji żywności ocenę surowców przeprowadzano na podstawie informacji zawartych w ich oznakowaniu oraz dokumentacji towarzyszącej dostawom. Nie stwierdzono używania w produkcji składników zawierających lub składających się z GMO.

W obiektach obrotu żywnością również w sprzedaży nie stwierdzono żywności, której oznakowanie wskazywałoby na fakt wyprodukowania jej z genetycznie zmodyfikowanych składników.

Zgodnie z planem próbkobrania na rok 2019, w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, w kierunku obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych oraz identyfikacji modyfikacji genetycznej pobrano do badań laboratoryjnych 3 próbki środków spożywczych (1 próbkę napoju sojowego „Ener BIO”, 1 próbkę ciastek: Góralki kokosowe, 1 próbkę Batatów odmiany Covington).

W zbadanych próbkach nie stwierdzono obecności materiału modyfikowanego genetycznie.

Ponadto w roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad importem oceniono 18 partii środków spożywczych, w tym: 16 partii warzyw suszonych, 1 partię przypraw, 1 partię izolatu białka sojowego. W załączonej dokumentacji zawarta była informacja o braku GMO.

5. nadzoru nad podmiotami działającymi na rynku spożywczym prowadzący działalność w zakresie produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich oraz rolniczego handlu detalicznego.

Na koniec roku sprawozdawczego w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli PPIS w Łomży figurowało 18 osób prowadzących działalność w zakresie produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich w tym: 1 RHD (Rolniczy Handel Detaliczny).

W zakresie nadzoru nad dostawami bezpośrednimi, skontrolowano 43 zakłady, w tym: 22 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego i 21 zakładów żywienia zbiorowego otwartego.

Podczas kontroli w/w zakładów m.in. analizowano dokumentację – faktury dostaw, celem ustalenia pochodzenia surowców używanych do produkcji potraw.

Stwierdzono, iż w 4 zakładach w tym: 1 zakładu żywienia zbiorowego otwartego i 3 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego prowadzi się zakup ziemniaków cebuli, buraków i kapusty od producentów pierwotnych dostarczających surowce pochodzenia roślinnego w ramach dostaw bezpośrednich.

6. nadzoru na materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością:

W roku sprawozdawczym w zakresie nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością skontrolowano 15 obiektów (zakłady produkcyjne, sklepy spożywcze, hurtownia spożywcza, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego, miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością - hurtownie, sklepy). Przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych nie stwierdzając uchybień.

Ocenie poddano 34 partie wyrobów przeznaczonych do kontaktów z żywnością (sztućce, naczynia jednorazowe, serwetki papierowe, opakowania z papieru, drobny sprzęt gospodarstwa domowego). Były one prawidłowo oznakowane i przechowywane, używane zgodnie z deklaracją producenta, przechowywane w odpowiednich warunkach, zabezpieczone przed zanieczyszczeniem.

W celu oceny jakości zdrowotnej wprowadzanych do obrotu wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pobrano zgodnie z planem do badań laboratoryjnych ogółem 5 próbek, w tym:

- 1 próbkę w kierunku migracji specyficznej formaldehydu - wyroby z melaminy z dodatkiem biosubstancji – zestaw naczyń bambusowych (import);
- 1 próbkę w kierunku migracji ołowiu i kadmu - obrzeże - kieliszki szklane dekorowane (krajowe);
- 1 próbkę w kierunku migracji ołowiu i kadmu - obrzeże: wyroby ceramiczne – kubek ceramiczny (import);
- 1 próbkę w kierunku migracji specyficznej bisfenolu A: puszki do piwa-lakierowane (krajowe);
- 1 próbkę w kierunku migracji globalnej: zestaw lejków wykonane z tworzyw sztucznych (import).

Wszystkie próbki pod względem badanych parametrów spełniały wymagania obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie.

W roku sprawozdawczym prowadzone były również działania kontrolne w ramach systemu RASFF.

Informacje o niebezpiecznych produktach żywnościowych w ramach systemu RASFF otrzymywano zarówno z WSSE w Białymstoku (21 informacji) jak i innych PSSE (3 informacje). Za każdym razem podejmowane były działania kontrolne i wyjaśniające celem wyeliminowania z rynku żywności zagrażającej zdrowiu ludzi.

W roku 2019 otrzymano **24 powiadomienia**, w tym:

➤ **7 powiadomień informacyjnych**, tj.:

- 1 dotyczyło suplementu diety pn. „Moja wątroba”: ekstrakty z karczocha i ostropestu, sproszkowana kurkuma,
- 6 dotyczyło produktów pn.: „Filet z piersi kurczęcej, klasa A, świeży, schłodzony”, „sól SOLINO warzona, próżniowa, jodowana”, „Woda źródłana niegazowana Nestle Pure Life”, „Orzeszki ziemne panierowane w pikantnym cieście o smaku paprykowym”, „Elementy tuszek drobiowych – udo z kurczaka i filet z piersi kurczaka”, „Kłodawska kamienna sól spożywcza jodowana”;

➤ **16 powiadomień alarmowych**, tj.:

- 3 dotyczyło suplementów diety pn.: „Propolis Plus”, „Propolis Forte o smaku mentalowym”, „Sojavit 85 Soy Protein Isolate Formuła”,
- 13 dotyczyło produktów pn.: „Płatki owsiane błyskawiczne KROS”, „Szproty podwędzane w oleju. Produkt rybny sterylizowany”, „Mąka żytnia do wypieku domowego chleba”, „Wafle kukurydziane marki GENUSS PLUUSS oraz enerBIO” „Babydream Baby – Musli”, „Żytnie płatki błyskawiczne pełnoziarniste”, „Kebab wołowo – indyjski”, „Ser podpuszczkowy dojrzewający Gouda w plastrach oraz Ser podpuszczkowy dojrzewający Rycki Edam w plastrach”, „Bazylika (przyprawa do karkówki – produkt z kwestionowaną bazylią)”, „Biszkopty z nadzieniem morelowymi polewą kakaową Dr Gerard Juppi”, „Mąka gryczana”, „Filet z piersi kurczaka”, „Gołąbki gospodarza, gołąbki wołowo-wieprzowe w sosie pomidorowym”;

➤ **1 powiadomienie typu NEWS** (mięso wołowe - sprawę przekazano według właściwości do Powiatowego Lekarza Weterynarii).

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono łącznie **28 kontroli interwencyjnych** mających na celu stwierdzenie obecności na terenie powiatu łomżyńskiego w/w produktów niebezpiecznych zgłoszonych w ramach systemu RASFF.

W rozbiciu na poszczególne grupy obiektów przedstawia się to następująco:

- sklepy spożywcze – 14 kontroli, w tym w supermarketach 5 kontroli,
- magazyny hurtowe – 9 kontroli,
- inne obiekty obrotu żywnością – 3 kontrole,
- zakłady małej gastronomii – 1 kontrola,
- stołówki w bursach i internatach - 1 kontrola.

Ponadto w przypadku **3 powiadomień** zgłoszonych w ramach systemu RASFF pracownicy **przeprowadzili postępowania wyjaśniające**. Dotyczyły one: osoby prywatnej, która zakupiła produkt na własne potrzeby oraz w dwóch przypadkach, sklepów sieci Rossmann znajdujących się na terenie powiatu łomżyńskiego, do których nie trafiły produkty niebezpieczne.

W kontrolowanych obiektach, w 25 przypadkach nie stwierdzono omawianych produktów. Natomiast w 3 przypadkach podczas kontroli stwierdzono na stanie zabezpieczone, oznakowane i przygotowane do zwrotu produkty będące przedmiotem powiadomienia.

W Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Łomży w roku 2019 odbyły się 3 posiedzenia zespołu ekspertów do spraw RASFF dotyczących kwalifikacji próbek żywności pobranych do badania w nadzorowanych zakładach.

We wszystkich w/w przypadkach kwestionowanych próbek: lody śmietankowe (zanieczyszczenie mikrobiologiczne), ciasto Stefanka kremowa (zanieczyszczenie mikrobiologiczne), suplement diety (niewłaściwe oznakowanie), po dokonaniu analizy ryzyka przez zespół ekspertów postanowiono nie kierować tych spraw do systemu RASFF.

Ponadto:

- ✓ przeprowadzono: 1 kontrolę interwencyjną w zakładzie produkcyjnym i 2 kontrole sprawdzające w obiektach (1 zakład produkcyjny i 1 zakład obrotu), w których pobrano przedmiotowe próbki;
- ✓ wystosowano 2 wystąpienia do zakładów produkcyjnych, z których pobrano próbki,
- ✓ przekazywano wyniki badań wraz z dokumentacją do dystrybutora niewłaściwie oznakowanego suplementu diety,
- ✓ wystawiano decyzje: 1 natychmiastowego wstrzymania produkcji ciast w zakładzie, oraz 2 płatnicze w sprawie obciążenia opłatą za badanie laboratoryjne przedmiotowych próbek,
- ✓ ponownie pobrano próbki lodów i jaj do badań laboratoryjnych (niekwestionowane),
- ✓ przesyłano dokumentację dotyczącą próbek suplementu diety do PPIS właściwego miejscowo ze względu na siedzibę dystrybutora w/w środka spożywczego.

Gdy kwestionowany produkt z naszych zakładów został zakupiony przez przedsiębiorców działających na terenie nie będącym pod nadzorem PPIS w Łomży, wówczas kierowane były stosowne pisma o niebezpiecznych produktach żywnościowych do właściwych miejscowo PPIS.

W roku 2019 w porównaniu do roku 2018 stan sanitarny obiektów żywienia i żywności znajdujących się na terenie powiatu grodzkiego nie zmienił się, natomiast wzrosła ilość próbek kwestionowanych.

Żywnienie w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego nadal nie spełnia wszystkich wymogów racjonalnego żywienia.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Zadaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest podejmowanie działań mających na celu zapobieganie negatywnym skutkom wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi na etapie planowania przestrzennego, projektowania i realizacji inwestycji oraz dopuszczania do użytkowania obiektów budowlanych.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny sprawuje nadzór pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych nad warunkami higieny: środowiska, pracy, procesów nauczania i wychowania, wypoczynku i rekreacji, warunkami zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne i inne obiekty budowlane - przy wydawaniu opinii, postanowień i decyzji na wniosek organu administracji lub zainteresowanego podmiotu na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, w szczególności objętych nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Realizacja przedsięwzięć mogących (zawsze lub potencjalnie) znacząco oddziaływać na środowisko może powodować uciążliwości i oddziaływanie ich w sposób ujemny na poszczególne elementy środowiska, w tym na zdrowie człowieka.

W związku z powyższym organ sanitarny przy opiniowaniu powyższych przedsięwzięć zwraca uwagę na:

- jakość powietrza,
- klimat akustyczny,
- gospodarkę wodno-ściekową,
- gospodarkę odpadami

oraz na zdrowie ludzi.

W 2019r. na terenie powiatu grodzkiego w ramach nadzoru zapobiegawczego:

- 1/ przeprowadzono 19 kontroli;
- 2/ wydano 8 opinii o zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym;
- 3/ wydano 10 opinii na placówki oświatowe, w tym:
 - 1 opinię na Szkołę Podstawową Specjalną dla Dzieci z Autyzmem i Niepełnosprawnościami Sprzężonymi,
 - 3 opinie na niepubliczne przedszkola,
 - 6 opinie na szkoły dla dorosłych,
- 4/ wydano 2 opinie w sprawie obowiązku sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz jego zakresu;
- 5/ uzgodniono 3 dokumentacje dot. zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- 6/ zaopiniowano 1 dokumentację dot. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- 7/ zaopiniowano 3 dokumentacje dot. miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
- 8/ wydano 4 opinie dot. dokumentacji projektowej obiektów innych niż mogących pogorszyć stan środowiska;
- 9/ wydano 1 decyzję na hurtownię farmaceutyczną;
- 10/ wydano 1 decyzję na rozszerzenie cmentarza komunalnego

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Łomży zajął stanowisko w 53 sprawach między innymi dotyczących: wymagań sanitarnohigienicznych i warunków technicznych dla obiektów nowobudowanych, modernizowanych i adaptowanych, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Nadzór zapobiegawczy PSSE w Łomży przy wydawaniu opinii o przydatności do użytkowania adaptowanych, modernizowanych, nowobudowanych obiektów zwracał szczególną uwagę na:

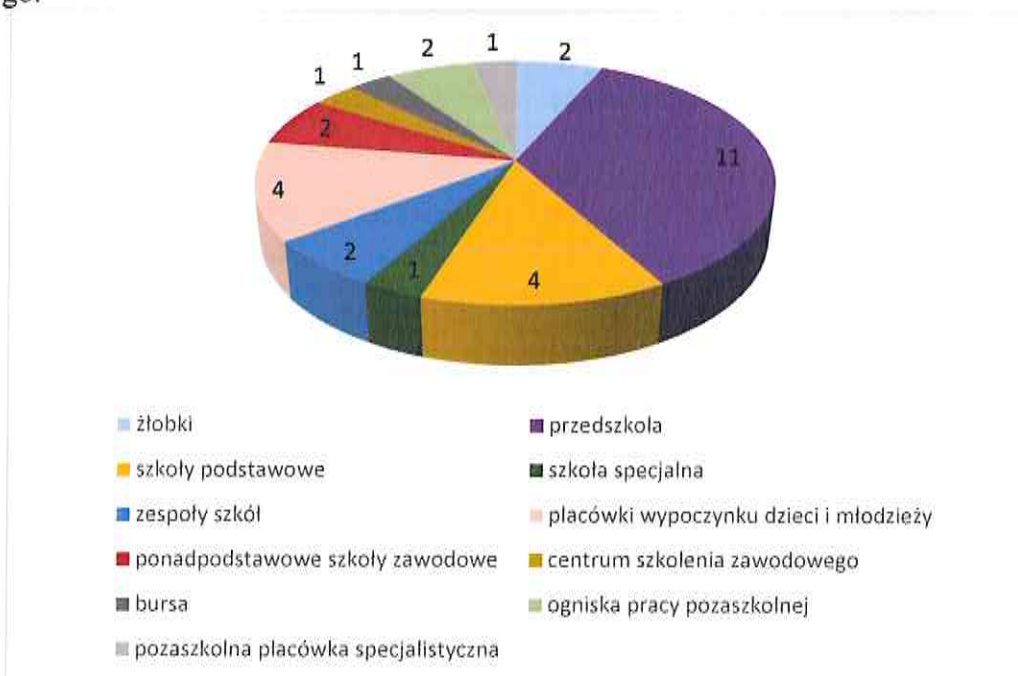
- wysokość, powierzchnie i oświetlenie,
- właściwe wykończenie ścian i posadzek,
- na układ funkcjonalny pomieszczeń,
- pomieszczenia sanitarno-higieniczne i socjalne oraz wyposażenie ich w odpowiednią armaturę sanitarną,
- urządzenia technologiczne,
- wynik badania wody.

W porównaniu z latami poprzednimi w dalszym ciągu obserwuje się poprawę warunków sanitarno - higienicznych na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Dotyczy to zwłaszcza dużych obiektów użyteczności publicznej, komunalnych, usługowych, zakładów pracy, służby zdrowia, oświaty, które były kontrolowane pod względem zastosowania rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne przyszłych użytkowników.

Wyposażone są w nowoczesne urządzenia produkcyjne i linie technologiczne, wykonane z wyrobów wysokiej klasy, co powoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Higiena Dzieci i Młodzieży

Państwowa Inspekcja Sanitarna w roku 2019 objęła nadzorem 112 obiektów nauczania i wychowania. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowała 27 placówek z terenu miasta, tj.: 2 żłobki, 11 przedszkoli, 4 szkoły podstawowe, 1 szkołę specjalną, 2 zespoły szkół, 2 szkoły ponadpodstawowe, 1 bursę, 1 centrum kształcenia ustawicznego, 2 ogniska pracy pozaszkolnej, 1 pozaszkolną placówkę specjalistyczną oraz 4 turnusy wypoczynku dla dzieci i młodzieży. W wyżej wymienionych zakładach przeprowadzono kontrole bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

Wykres 1. Placówki skontrolowane przez pracownika Higieny Dzieci i Młodzieży w 2019 r.

W wyżej wymienionych placówkach dokonano oceny m.in.:

- posiadania certyfikatów na meble i sprzęt sportowy w placówkach oświatowo-wychowawczych
- dokumentacji do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników
- usadzenia uczniów zgodnie z wymogami ergonomii
- przestrzegania zasad higieny przy układaniu tygodniowych rozkładów zajęć
- przestrzegania przepisów ustawy z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych w szkołach
- przygotowania placówek do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2019/2020.

Ponadto zbierano dane statystyczne na temat liczby dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i w zespołach szkół, liczby uczniów korzystających z różnych form dożywiania prowadzonych przez szkoły, możliwości pozostawienia przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych.

Stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

W związku z prowadzonymi pracami remontowymi warunki w placówkach oświatowo-wychowawczych ulegają systematycznej poprawie. Jedynie w jednym skontrolowanym zespole szkół stwierdzono naruszenia techniczne, w związku z tym wydano decyzję administracyjną, tj.:

- w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży – niewłaściwy stan sanitarno – techniczny w toalecie dla dziewcząt oraz w toalecie dla chłopców na I kondygnacji w budynku A (termin realizacji 31.08.2020 r.).

W 3 placówkach pozostaje do wykonania decyzja administracyjna z lat poprzednich, tj.:

- w Bursie Szkolnej nr 2 w Łomży, ul. Stacha Konwy 13, Łomża (termin realizacji do 31.08.2020r.), postępowanie dotyczy złego stanu ścian i sufitów w pokojach wychowanków (brudne, odpryski farby) oraz naprawy parkietu w pokojach wychowanków (ubytki w parkiecie, ruchome klepki, pozdzierany lakier).
- w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży (termin realizacji do 31.08.2020r.) - postępowanie dotyczy pęknięć na ścianie, suficie i w posadzce na korytarzach na II piętrze w części A i B zespołu.
- w Szkole Podstawowej nr 10, ul. Niemcewicza 17, w Łomży (termin realizacji do 31.08.2020r.) – postępowanie dotyczy złego stanu technicznego podłóg w 3 salach lekcyjnych oraz założenia opraw na świetlówkach w sali nr 019.

Wygzsekwowano zalecenia z decyzji:

- w Bursie Szkolnej Nr 1 w Łomży, ul. Kopernika 16 - postępowanie administracyjne trwało od 2014 r. i dotyczyło złego stanu technicznego korytarzy na I i II piętrze w części B budynku, złego stanu ścian i sufitów oraz szaf ubraniowych w pokojach wychowanków w bloku B, brakującej glazury w łazienkach chłopców i dziewcząt w bloku B budynku. Pismem z dnia 18.12.2019 r. dyrektor placówki poinformował o wykonaniu w/w zaleceń. Dnia 19.02.2020 r. dokonano kontroli obiektu. Nie wydano zaleceń pokontrolnych.

Ryc.1. Łazienka chłopców na I p. i korytarz na I p. (budynek B) w Bursie Szkolnej nr 1 w 2014 r., fot. PSSE w Łomży

Ryc. 2. Łazienka i korytarz w Bursie Szkolnej nr 1 w Łomży (budynek B) po wykonaniu zaleceń, fot. PSSE w Łomży.

Przeprowadzone zostały remonty bieżące w placówkach nie objętych postępowaniem administracyjnym. Z nadesłanych informacji od szkół wynika, iż w większości szkół przed rozpoczęciem roku szkolnego przeprowadzono prace remontowo - konserwacyjne pomieszczeń dydaktycznych, sanitariatów, sal gimnastycznych, ciągów komunikacyjnych, co poprawiło ich stan sanitarno - higieniczny a także zapewniło lepsze warunki nauki i pracy.

W powiecie realizowane są nowe inwestycje w obszarze edukacji. Przedszkole Publiczne nr 9 w Łomży ma przejść gruntowną termomodernizację, dzięki dotacji z Regionalnego Programu Operacyjnego. W ramach projektu „Termomodernizacja i roboty budowlane w budynku Przedszkola Publicznego nr 9 przy ul. B. Prusa 11A w Łomży” zostanie ocieplony stropodach, ściany zewnętrzne i ściany piwnic, zostaną wymienione drzwi zewnętrzne, okna, grzejniki oraz przeprowadzona modernizacja c.w.u.

Realizowany jest także projekt pn. "Dostosowanie budynku Przedszkola Publicznego nr 4 w Łomży do przepisów p.poż i wymagań higieniczno-sanitarnych". W ramach projektu wykonane zostaną prace budowlane, m. in. przebudowa pomieszczeń, zamontowanie i poszerzenie drzwi wejściowych i wewnętrznych, naprawa posadzek z wykładziny i płytek terrakoty po pracach budowlanych, wykonanie naprawy elewacji wiatrolapu po zamurowanych otworach okiennych oraz prace elektryczne: wykonanie instalacji oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego, instalacji SAP i instalacji oddymiania w budynku, wykonanie przebudowy instalacji oddymiania, wymiana rozdzielni głównej.

Na jesieni 2020 r. ma zostać zakończona budowa sali gimnastycznej oraz wielofunkcyjnego boiska przy Szkole Podstawowej nr 2 w Łomży. Z powodu złego stanu technicznego dawnej sali gimnastycznej i zagrożenia dla zdrowia uczniów wyłączono ją z użytku. Nowa sala ma mieć powierzchnię użytkową ponad 1,5 tys. mkw. Sala wyposażona będzie w szatnie, pomieszczenia sanitarne, magazynowe i techniczne. Boisko ma posiadać część sportową z zestawami zręcznościowymi oraz rekreacyjną ze stolikami i ławami do siedzenia. Wykonanie zadanie obejmuje również modernizację łącznika i części korytarza na parterze szkoły oraz dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Ryc. 3. Stara sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej nr 2 w Łomży, fot. www.lomza.naszemiasto.pl

Przy Szkole Podstawowej nr 1 w Łomży ma rozpocząć się budowa boiska piłkarskiego o wymiarach 62×30 metrów wyposażonego w sztuczną murawę, okólną bieżnię dwu lub czterotorową o dystansie minimum 200-250 metrów z prostą o dystansie 70 lub 110 metrów, skocznię do skoku w dal z rozbiegiem, rzutnię do pchnięcia kulą, toalety i przebieralnię. Istniejące przy szkole boisko za względu na zły stan nie jest aktualnie użytkowane. Rozpoczęcie budowy planowane jest w 2020 r.

Ryc. 4. Istniejące boisko przy Szkole Podstawowej nr 1 w Łomży. fot. www.4lomza.pl

Kolejnym nowym obiektem sportowym w Łomży jest przedszkolny kort tenisowy przy Przedszkolu Publicznym nr 2 w Łomży. Jest to pierwszy tego typu obiekt w powiecie łomżyńskim. Kort posiada długość 18,5 m i szerokość 8 m i wykonany został z bezpiecznej nawierzchni, amortyzującej wszelkie upadki i ogrodzony ochronną siatką wysokości 3 m.

Ryc. 5. Przedszkolny kort tenisowy przy Przedszkolu nr 2 w Łomży, fot. www.przedszkole2lomza.pl

Zrealizowano także istotne inwestycje w szkołach średnich i zespołach szkół. Budynek Zespołu Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących nr 6 w Łomży został zmodernizowany. Zakres prac objął [ocieplenie budynku](#) szkoły, bez sali gimnastycznej, wykonanie nowej elewacji, ale także wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz zainstalowanie nowej instalacji gromowej.

Ryc. 6. Budynek Zespołu Szkół Ekonomicznych przed remontem oraz po wykonaniu termomodernizacji, fot. www.4lomza.pl, PSSE w Łomży.

W Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 ocieplono budynek, wymieniono okienka piwniczne i wymieniono elewację (budynek A).

Ryc. 7. Wymiana elewacji w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7, fot. PSSE w Łomży.

Inwestowano również w wyposażenie i sprzęt edukacyjny dla dzieci i młodzieży. Do Szkoły Podstawowej nr 9 im. Księcia Mazowieckiego Janusza I przekazano 20 komputerów na potrzeby uczniów. Sprzęt został przekazany przez Podlaski Oddział ARiMR w Łomży.

Ryc. 8. Nowy sprzęt komputerowy w Szkole Podstawowej nr 9, fot. www.lomza.pl

W roku sprawozdawczym 2019 do nowego budynku przy *ul. Sybiraków 20/6U* przeniosła się Szkoła Podstawowa dla Dzieci z Autyzmem i Niepełnosprawnościami Sprzężonymi w Łomży. Na I kondygnacji zlokalizowano szkołę, na II przedszkole „Nutka”. Szatnia i kuchnia są wspólne dla szkoły i przedszkola. Szkoła przeznaczona jest dla maksymalnie 17 dzieci w wieku od 1 - 7 lat.

Ryc. 9. Szkoła Podstawowa dla Dzieci z Autyzmem i Niepełnosprawnościami Sprzężonymi w Łomży, fot. www.4lomza.pl, Szkoła Podstawowa dla Dzieci z Autyzmem i Niepełnospr. Sprzężonymi w Łomży (Facebook).

W 2019 r. otwarto nowe przedszkole - Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Wyjątkowa Kraina”, ul. Al. Legionów 97A (wcześniej punkt przedszkolny „Wyjątkowa Kraina”). Przedszkole przeznaczone jest dla dzieci z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, autyzmem i zespołem Aspergera w wieku **2,5 do 6 r.ż.**

Ryc. 10. Przedszkole „Wyjątkowa Kraina” w Łomży, fot. Przedszkole „Wyjątkowa Kraina” (Facebook).

Warunki pracy ucznia w placówkach nauczania i wychowania

Pracownicy pionu HDM oceniali zapewnienie właściwych warunków higieny procesu nauczania - sprawdzano dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu uczniów oraz rozkłady zajęć lekcyjnych. Oceny mebli pod kątem posiadania certyfikatów oraz spełnienia wymogów w stosunku do urządzeń i sprzętu sportowego dokonano w 6 placówkach (12 oddziałów). Łącznie oceniono 199 stanowisk pracy ucznia (tab.1.). Nie stwierdzono przypadków niedostosowania mebli edukacyjnych (krzesel i ławek) do wzrostu uczniów.

W 15 placówkach (15 oddziałów) dokonano ocen higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Tab.1. Ocena warunków higieny procesu nauczania w powiecie grodzkim w 2019 r.

Rok	Umebelowanie pomieszczeń do nauki				Tygodniowe rozkłady zajęć			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbadanych uczniów	Ilość szkół	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddziałów	Ilość szkół	W ilu oddziałach	Ilość szkół
2018	854	18	0	0	28	10	0	0
2019	199	6	0	0	15	5	0	0

W 2019 r. sprawdzano również obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2140). W 11 skontrolowanych szkołach każdy uczeń miał dostęp do miejsca, w którym może przechowywać książki, zeszyty i przybory szkolne. W części placówek służą do tego specjalne szafki, w innych szkołach są to wyznaczone półki w klasie.

Warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów

Dostępność do środków czystości (papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku/suszarki do rąk oraz mydło w płynie) w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca. Poprawia się również stan techniczny pomieszczeń. Na terenie miasta wszystkie placówki nauczania i wychowania posiadają dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach. Nie stwierdzono też ponadnormatywnej liczby uczniów na 1 urządzenie sanitarne. W placówkach oświatowo - wychowawczych nie funkcjonują sanitariaty zewnętrzne.

Ryc. 11. Przedszkole nr 9 w Łomży, fot. <http://przedszkole9.lomza.pl/>

Opieka medyczna

Sprawdzano sposób sprawowania podstawowej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach. Wśród 4 skontrolowanych szkół podstawowych, wszystkie zapewniały opiekę medyczną na miejscu (gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej). Gabinet pielęgniarstwa posiadała też jedna szkoła ponadpodstawowa oraz 2 zespoły szkół. Stwierdzono, że stan sanitarny i techniczny skontrolowanych gabinetów nie budził zastrzeżeń.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Pion HDM prowadził ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej z uwzględnieniem dożywiania sponsorowanego (tab. nr 2). Na terenie miasta skontrolowane szkoły podstawowe prowadziły dożywianie w formie posiłków dwudaniowych, z których korzystało 1181 uczniów. Z posiłków dofinansowanych skorzystało 161 uczniów. W powiecie grodzkim 4 spośród skontrolowanych szkół posiadają własną stołówkę. W Szkole Podstawowej dla Dzieci z Autyzmem i Niepełnosprawnościami Sprzężonymi w Łomży wyżywienie oferowane jest w formie cateringu.

Ryc. 12. Blok żywieniowy w SP nr 1, fot. www.wzasiegu.pl

Tab.2. Szkoły podstawowe wydające obiady dwudaniowe w powiecie grodzkim w 2019 r.

lp	Numer i adres szkoły podstawowej	Liczba uczniów korzystających z obiadów dwudaniowych	Liczba uczniów korzystających z dofinansowania	Własna stołówka
1	SP nr 2 w Łomży	160	55	X
2	SP nr 4 w Łomży	brak danych	brak danych	X
3	SP nr 5 w Łomży	406	14	X
4	SP nr 10 w Łomży	611	92	X
5	Szkoła Podstawowa dla Dzieci z Autyzmem	4	0	-
	Ogółem	1181	161	4

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach w 2019 r. przedstawiają się następująco:

- 3 skontrolowane szkoły podstawowe posiadają szkolny zespół sportowy z natryskami. Szkoła Podstawowa nr 4 w Łomży salę gimnastyczną i boisko, Szkoła Podstawowa nr 5 w Łomży – salę gimnastyczną, salę rekreacyjną, salę do gimnastyki oraz boisko, Szkoła Podstawowa nr 10 w Łomży: salę gimnastyczną, 2 salki do gimnastyki korekcyjnej, boisko wielofunkcyjne, uczniowie dodatkowo korzystają z basenu przy szkole. Szkoła Podstawowa nr 2 w Łomży nie posiada sali gimnastycznej (trwa budowa nowej sali) uczniowie odbywają zajęcia w-f na boisku lub korzystają z hali sportowej przy II Liceum Ogólnokształcącym w Łomży,

- dwa spośród skontrolowanych zespołów szkół posiada szkolny zespół sportowy - Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących nr 5 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łomży posiada: salę gimnastyczną, salę zastępczą, siłownię oraz boisko; Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących nr 6 w Łomży posiada salę gimnastyczną i boisko.

Ryc. 12. Basen przy SP nr 10, fot. MOSiR Łomża

Nie było placówek, które nie posiadały infrastruktury do prowadzenia zajęć z w-f. Podobnie jak w latach ubiegłych, bardzo mały procent uczniów korzysta z natrysków po lekcjach wychowania fizycznego. W wielu szkołach natryski są nieużywane pomimo, że są czynne. Najczęściej natryski wykorzystywane są jedynie po dodatkowych zajęciach sportowych.

Ryc. 13. Boisko wielofunkcyjne w Zespole Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących nr 5 w Łomży, fot. Zespół Szkół Mechanicznych w Łomży

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego nad szkolnymi pracowniami chemicznymi pion HDM oceniał postępowanie z substancjami chemicznymi zgodnie z przepisami. Kontroli podlegały dwie placówki: Szkoła Podstawowa nr 2 w Łomży, ul. Piękna 2 oraz Zespół Szkół Mechanicznych i Ogólnokształcących nr 5 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łomży. Ocenie podlegały m.in.: terminy przydatności, ewidencja środków, aktualizacja kart charakterystyki, zgodnie z wymaganiami oznakowanie i przechowywanie niebezpiecznych substancji i preparatów, środki ochrony osobistej uczniów i nauczycieli, wyposażenie apteczki I pomocy oraz regulamin określający zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w pracowniach chemicznych.

Stwierdzono, że w szkolnych pracowniach chemicznych postępowanie z substancjami i preparatami niebezpiecznymi jest prawidłowe. Podobnie jak w roku 2018 nie ma placówek, które posiadały substancje i preparaty chemiczne przeterminowane lub niewłaściwie przechowywane.

Placówki z pobytem całodobowym

W 2019 r. skontrolowano 1 placówkę z pobytem całodobowym: katolicką bursę szkolną. Stan sanitarno – techniczny placówki był prawidłowy. Placówka zlokalizowana jest w budynku murowanym 3- kondygnacyjnym z wykorzystaniem poddasza. Podłączona do sieci wodociągowej i ciepłowniczej miejskiej. Posiada pokoje dla wychowanków 2 - 4 osobowe z łazienkami. W bursie znajduje się też siłownia, sala do tenisa stołowego i bilarda. Bursa zapewnia miejsca dla 138 osób.

Placówki wsparcia dziennego

W 2019 r. skontrolowano 2 obiekty: Świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży Caritas Diecezji Łomżyńskiej oraz ognisko pracy pozaszkolnej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Łomży. Ze świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży Caritas Diecezji Łomżyńskiej korzystają głównie dzieci pochodzące z rodzin ubogich oraz zagrożonych patologią. W 2019 r. do placówki przychodziło 30 osób w wieku od 4 do 16 lat. Do ogniska pracy pozaszkolnej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Łomży uczęszcza 30 dzieci w wieku od 7 do 14 lat. W szkole prowadzone są zajęcia rozwijające oraz wspólne odrabianie lekcji. Stan sanitarno-techniczny w placówkach był prawidłowy.

Pozaszkolne placówki specjalistyczne

Kontrolę przeprowadzono w **Przedszkolnym Ośrodku Wsparcia i Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych** utworzonego przez Stowarzyszenie Edukatorów w Łomży przy wsparciu Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych. Ośrodek mieści się w budynku Niepublicznego Przedszkola Integracyjnego "Mały Artysta" w Łomży. W Ośrodku równoległe z zajęciami edukacyjno– opiekuńczymi, realizowane są profesjonalne zajęcia rehabilitacyjne oraz specjalistyczne terapie, m.in. fizjoterapia, terapia zajęciowa z arteterapią, biofeedback, integracja sensoryczna (SI), terapia ręki, zajęcia w Sali Doświadczenia Świata, zajęcia relaksacyjne w grocie solno- jodowej. W 2019 r. z ośrodka korzystało 4 dzieci.

Ryc. 14. Ośrodek Wsparcia i Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych w Przedszkolu „Mały Artysta”, fot. www.malyartysta.lomza.pl

Placówki wypoczynku letniego i zimowego

Wypoczynek letni w 2019 r. zorganizowano prawidłowo, placówki zapewniły właściwe warunki sanitarno-higieniczne uczestnikom wypoczynku. W zakresie działań Higieny Dzieci i Młodzieży zwrócono szczególną uwagę na:

- stan techniczny obiektów,
- warunki do utrzymania higieny osobistej, w trakcie trwania wypoczynku (woda ciepła i zimna), mydło, ręcznik, papier toaletowy,
- zapewnienie opieki medycznej
- dokumentację personelu do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Podczas wypoczynku letniego dokonano kontroli **4 turnusów wypoczynku** w powiecie grodzkim:

- **Dom Studenta „Rubikon”**, ul. Wiejska 16a, 18 - 400 Łomża - skontrolowano 2 turnusy (półkolonie – 17 uczestników + kolonie - 20 uczestników).

- **Liceum Mistrzostwa Sportowego**, ul. Wiejska 16, 18 – 400 Łomża - skontrolowano jeden turnus półkolonii zorganizowanych dla Młodzieżowego Łomżyńskiego Klubu Sportowego (18 uczestników)

- **Bursa Szkolna nr 1**, ul. M. Kopernika 16, 18 – 400 Łomża – skontrolowano jeden turnus kolonii dla 150 uczestników.

Łącznie w wypoczynku letnim i zimowym wzięło udział **205 uczestników**.

W kontrolowanych obiektach stan sanitarny uznano za właściwy. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zagadnień objętych kontrolą, wobec czego nie podejmowano działań represyjnych. Nie stwierdzono zatruc pokarmowych, zachorowań i wypadków. Uczestnikom zapewniono opiekę medyczną w ramach NFZ lub na miejscu oraz pełne wyżywienie. Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łomży nie wpłynęła żadna interwencja dotycząca wypoczynku.

Ryc. 15. Dom Studenta „Rubikon”, fot. <https://www.pwsip.edu.pl/dom-studenta/>

W 2019 roku w powiecie grodzkim skontrolowano **1 turnus wypoczynku zimowego** w Bursie Szkolnej nr 2, ul. Stacha Konwy 13, 18 – 400 Łomża. Wypoczynek zorganizowano dla 18 uczestników. Stan higieniczno - sanitarny w skontrolowanym obiekcie uznano za prawidłowy. Nie stwierdzono zatruc pokarmowych, zachorowań i wypadków.

W ramach współpracy kontrole wypoczynku letniego i zimowego przeprowadzone zostały wspólne z przedstawicielami Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Delegatura w Łomży oraz pracownikami Bezpieczeństwa Żywności PSSE w Łomży. Przed rozpoczęciem wypoczynku letniego i zimowego przeprowadzono 3 narady z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Łomży nt. wspólnych ustaleń i współpracy w zakresie planowania i prowadzenia działań profilaktycznych w czasie wypoczynku letniego.

Ponadto prowadzono działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży w miejscach wypoczynku przy współpracy: pracowników Promocji Zdrowia PSSE w Łomży, przedstawicieli Komendy Miejskiej Policji w Łomży, Powiatowej Straży Pożarnej w Łomży oraz Nadleśnictwa Łomża. Zajęcia edukacyjne dotyczyły głównie: bezpieczeństwa podczas wypoczynku, racjonalnego odżywiania, skutków zażywania „dopalaczy” oraz palenia tytoniu, zapobiegania HIV/AIDS oraz chorobom zakaźnym, kwestie prawidłowej higieny. Prowadzono również rozdawnictwo materiałów edukacyjno-informacyjnych.

Podsumowanie

1. Warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych ulegają systematycznej poprawie, dzięki prowadzonym pracom remontowym oraz realizacji nowych inwestycji w zakresie edukacji (budowa nowych obiektów sportowych, wyposażanie placówek w sprzęt edukacyjny).
2. W roku 2019 na terenie miasta Łomża 3 placówki (2 przedszkola – Przedszkole „Notka” i Przedszkole „Montessori”) i Szkoła Dla Dzieci z Autyzmem w Łomży przeniosły się do nowych budynków.
3. Na terenie miasta nie odnotowano budynków nieprzystosowanych do procesu nauczania, stan sanitarno - techniczny szkół był zadowalający.
4. Prowadzone jest postępowanie administracyjne wobec 3 placówek: Bursy Szkolnej nr 2 w Łomży, ul. Stacha Konwy 13, Łomża (termin realizacji do 31.08.2020r.), Zespołu Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących nr 7 w Łomży (termin realizacji do 31.08.2020r.), Szkoły Podstawowej nr 10, ul. Niemcewicza 17, w Łomży (termin realizacji do 31.08.2020r.). W 2019 r. wyegzekwowano wykonanie zaleceń z poprzednich lat - w Bursie Szkolnej nr 2 w Łomży, ul. Stacha Konwy 13, Łomża.
5. Wszystkie placówki zapewniają właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów.
6. Wszystkie skontrolowane szkoły posiadają podstawową infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Podobnie, jak w roku ubiegłym w wielu spośród skontrolowanych szkół stwierdzono niewykorzystanie natrysków po zajęciach wychowania fizycznego
7. W szkołach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.
8. Szkoły zapewniają odpowiednie warunki pracy ucznia w placówkach nauczania i wychowania. Meble są dostosowane do wzrostu uczniów. Przy ustalaniu tygodniowych rozkładów zajęć uwzględniane są zasady higieny pracy umysłowej ucznia. Wszystkie szkoły zapewniają uczniom dostęp do miejsca, w którym mogą przechowywać książki, zeszyty i przybory szkolne. W części placówek służą do tego specjalne szafki, w innych szkołach są to wyznaczone półki w klasie.
9. Wszystkie turnusy wypoczynku zimowego i letniego zostały zgłoszone do elektronicznej bazy wypoczynku MEN i prawidłowo zorganizowane.

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w mieście Łomża

I. Wprowadzenie

Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej realizuje wiele różnorodnych zadań zmierzających do ochrony i umacniania zdrowia skierowanych do różnych grup odbiorców: do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ich rodziców i opiekunów oraz ogółu społeczeństwa. Do głównych nurtów działań oświatowo – zdrowotnych należą:

- ochrona zdrowia;
- edukacja zdrowotna;
- profilaktyka

Z jednej strony jest ona działaniem w zakresie polityki społecznej, a z drugiej dążeniem do osiągnięcia i utrzymania zdrowia w oparciu o odpowiedni styl życia.

Oświata zdrowotna i promocja zdrowia PSSE w Łomży swoją działalność prowadzi w ramach realizacji zadań wynikających z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, zapisów Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej oraz problemów i potrzeb zdrowotnych społeczeństwa lokalnego. Realizując zapisy Art. 6. Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej Dział Promocji Zdrowia inicjuje, organizuje, prowadzi i koordynuje działalność oświatowo-zdrowotną w powiecie w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych lokalnej społeczności. Ponadto koordynuje i ocenia działalność oświatowo-zdrowotną prowadzoną przez szkoły.

Realizacji celów promocji zdrowia służą opracowane i proponowane do realizacji wśród różnych grup społecznych:

- programy prozdrowotne, akcje i kampanie informacyjno-edukacyjne,
- szkolenia i instruktaże tematyczne dla różnych grup społeczno-zawodowych,
- imprezy prozdrowotne,
- ekspozycje form wizualnych i informacje upowszechniane za pośrednictwem mediów lokalnych.

Zważywszy na fakt, że skuteczność działań edukacyjno-profilaktycznych zależy od warunków zewnętrznych i najbliższego środowiska, działania nasze były ukierunkowane przede wszystkim na współpracę z placówkami oświatowo-wychowawczymi, podmiotami leczniczymi, samorządami i instytucjami pożytku publicznego działającymi na terenie naszego powiatu.

Foto: Letnia Szkoła Bezpieczeństwa – Współpraca z instytucjami publicznymi

II. Profilaktyka i zwalczanie uzależnień w mieście Łomża – rok 2019.

Spośród wielu działań profilaktycznych, profilaktyka używania substancji psychoaktywnych ma dość długą tradycję i bogaty zasób doświadczeń. Ukierunkowana jest na zmniejszanie ryzyka ich używania oraz związanych z tym problemów, poprzez opóźnienie lub przeciwdziałanie inicjacji, niedopuszczanie do poszerzania się kręgu osób – szczególnie ludzi młodych, eksperymentujących z legalnymi i nielegalnymi substancjami.

Działania Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Łomży na rzecz profilaktyki i zwalczania uzależnień skupione były na realizacji następujących programów i kampanii:

- a) „Podlaski Program zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych”, w tym realizacja programów edukacji przedszkolnej i szkolnej:
 - Program „Czyste powietrze wokół nas”;
 - Program „Nie pal przy mnie proszę”;
 - Program „Znajdź właściwe rozwiązanie”;
 - Program edukacji antynikotynowej „Bieg po zdrowie”;
 - Program edukacyjny w zakresie profilaktyki dopalaczy „Mam wybór... wybieram rozsądek”;
 - Kampania „Światowy Dzień bez Papierosa”;
 - Kampania „Światowy Dzień Rzucania Palenia”.
- b) Projekt „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” w tym realizacja programów i kampanii:
 - Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”
 - Kampania „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”
- c) Realizacja działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniu od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. dopalaczy).

WOLNIECZA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY
Olsztyn, ul. Dąbrowskiego 21/23

WOLNIECZA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY
ul. Dąbrowskiego 21/23

WOLNIECZA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŁOMŻY
ul. Dąbrowskiego 21/23

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

PROGRAM OGRANICZANIA ZDROWOTNYCH
NASTĘPSTW
PALENIA TYTONIU W POLSCE

W Polsce, mimo cyklicznych działań profilaktycznych, każdego roku z powodu palenia tytoniu umiera średnio **67 tysięcy** dorosłych osób (51 tysięcy mężczyzn i 16 tysięcy kobiet). Ogółem liczba zgonów to około 380 tys. rocznie. Z powodu palenia co roku umiera średniej wielkości polskie miasto, większości osoby w wieku produkcyjnym. Umierają powoli, nie tylko na nowotwory, ale i choroby układu krążenia oraz układu oddechowego. Dlatego też ważna jest kontynuacja i zintensyfikowanie aktywności na rzecz przeciwdziałania nikotynizmowi w Polsce.

Działania podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną powiatu grodzkiego realizowane były w oparciu o zapisy Krajowego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu. Metody, założenia oraz cele zawarte w programie były zgodne z zapisami Ramowej Konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o Ograniczeniu Używania

Tytoniu (*Framework Convention on Tobacco Control, FCTC*), która powstała w celu zapobiegania szerzeniu się epidemii palenia tytoniu na świecie.

W ramach realizacji programu podejmowane były następujące zagadnienia:

- monitorowanie sytuacji w zakresie postaw wobec tytoniu i skuteczną ochronę przed dymem tytoniowym – poprzez comiesięczne sprawozdania z przestrzegania ustawy antynikotynowej w obiektach użyteczności publicznej;
- informowanie i ostrzeganie o ryzyku zdrowotnym związanym z używaniem tytoniu – poprzez umieszczanie na stronie internetowej psselomza.pl materiałów informacyjno-edukacyjnych, organizację punktów informacyjno-konsultacyjnych oraz kolportaż materiałów profilaktycznych;
- prowadzenie i koordynacja programów antynikotynowych w szkołach,
- rozpropagowywanie i włączanie się do akcji i kampanii antynikotynowych (Światowy Dzień bez Papierosa, Światowy Dzień Rzucania Palenia).

Systematyczna i skuteczna egzekucja przestrzegania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych obejmowała **447 obiektów użyteczności publicznej** w których **5,43%** posiadają wydzielone pomieszczenie/miejsce do palenia.

Wiesz o tym?

Palenie w ciąży może prowadzić do najcięższej (śmierci) choroby niemowlęcia. Różnicę znaczenia ma poziom i rodzaj palenia papierosów przed zacięciem w ciążę. **Zaprzestanie palenia w trakcie ciąży również zmniejsza ryzyko wystąpienia stanów patologicznych.**

Masa ciała noworodka będzie zależała od poziomu o 200-300 g mniejszą niż u dzieci matek niepalących. **Rzucenie palenia w czasie ciąży o 50% zwiększa szanse na urodzenie dziecka o prawidłowej wadze.***

*Szczegółowe informacje: www.gis.gov.pl, www.jak.niepalenie.pl

Bierne palenie w czasie ciąży, związane z narażeniem na dym tytoniowy, wiąże się z podobnymi zagrożeniami dla ciąży, jak w przypadku palenia czynnego, czyli gdy kobieta ciężarna pali tyton.*

Wiesz o tym?

*Szczegółowe informacje: www.gis.gov.pl, www.jak.niepalenie.pl

Pamiętaj!

Wymuszone wyciągnięcie dymu papierosowego może zaburzyć rozwój dziecka – od momentu powstania. Kierownik miejscy musi zwrócić uwagę na zagrożenie dymem papierosowym przed zapaleniem w czasie. **Zaprzestanie palenia w trakcie ciąży również zmniejsza ryzyko wystąpienia stanów patologicznych.**

Palenie w ciąży może powodować, że noworodek będzie miał niższą wagę urodzeniową.

Masa ciała noworodka będzie zależała od poziomu o 200-300 g mniejszą niż u dzieci matek niepalących. **Rzucenie palenia w czasie ciąży o 50% zwiększa szanse na urodzenie dziecka o prawidłowej wadze.***

*Szczegółowe informacje: www.gis.gov.pl, www.jak.niepalenie.pl

Narażenie na dym papierosowy może prowadzić do wystąpienia u dzieci infekcji dróg oddechowych, astmy, zapalenia ucha środkowego, nowotworów.*

Pamiętaj!

*Szczegółowe informacje: www.gis.gov.pl, www.jak.niepalenie.pl

„Czyste powietrze wokół nas”

W ramach realizacji Podlaskiego Programu Zwalczania Następstw Zdrowotnych Używania Wyrobów Tytoniowych i Wyrobów Powiązanych prowadzony jest program edukacji antynikotynowej skierowany do przedszkoli pn. „Czyste Powietrze wokół nas”. Realizowany jest przez nauczycieli, wychowawców przedszkolnych oraz przez przedstawicieli środowiska przedszkolnego i szkolnego. Program „Czyste Powietrze Wokół Nas” realizowany jest od 2008 roku. Program jest dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Realizowany jest przez nauczycieli i wychowawców przedszkolnych.

Program ma za zadanie:

1. Wykształcić umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów.
2. Wykształcić umiejętności rozpoznawania różnych dymów, „wydobycie” dymu papierosowego.
3. Zwiększyć wrażliwość dzieci na szkodliwość dymu papierosowego.
4. Zwiększyć poziom wiedzy na temat skutków palenia papierosów.
5. Zwiększyć wrażliwość dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym tytoniowy.

XI edycja programu przypadająca na rok szkolny 2018/2019 w mieście Łomża zasięgiem swym objęła **13 przedszkoli** oraz **13 oddziałów przedszkolnych w 5 szkołach podstawowych**. Wzięło w niej udział **1252 dzieci** w wieku 3-6 lat. Ponadto w realizację programu zaangażowanych było **711 rodziców**.

Foto: W przedszkolu Publicznym Nr 8 w Łomży w grupie 6-latków, rozpoczęto realizację programu „Czyste powietrze wokół nas”

zmieniając podstawowych zadań.

Realizując program wykorzystywano nowoczesne metody i formy pracy z dziećmi i ich rodzicami. Zajęcia pobudzały aktywność dziecka poprzez zabawy edukacyjne czy zajęcia grupowe. Wiele przedszkoli i szkół rozszerzało realizację programu o dodatkowe działania takie jak: udział w projekcie „Nie pal śmieci – kampania edukacyjna”, konkursy plastyczne o tematyce antynikotynowej, wycieczki do Straży Pożarnej, spotkania z przedstawicielami służby leśnej i wiele innych. Wszystkie placówki zrealizowały program w całości nie

Foto: "Sprzątnię Świata" pod hasłem "nie ma śmieci - są surowce"- Przedszkole Publiczne Nr 8 w Łomży

Koordynatorzy i realizatorzy wysoko oceniali walory wychowawcze i prozdrowotne programu, zwrócili także uwagę na opracowanie scenariuszy zajęć, które znacznie ułatwiły realizację celów. Program okazał się atrakcyjny, ciekawy i łatwy w realizacji.

Foto: Wycieczka do Straży Pożarnej w Łomży – Przedszkole Publiczne Nr 15 w Łomży

Mimo, że w roku szkolnym 2017/2018 Program „Czyste powietrze wokół nas” z krajowego stał się programem lokalnym, większość łomżyńskich przedszkoli i szkół podstawowych nadal chce realizować ten program w swoich placówkach, co świadczy o jego atrakcyjności i wpływie na działalność profilaktyczną w edukacji przedszkolnej.

**Nie pal
przy mnie,
proszę**

Nie pal przy mnie proszę

Program edukacji antynikotynowej dla uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej „**Nie pal przy mnie proszę**” stanowi drugie ogniwo w cyklu programów profilaktyki antytytoniowej adresowanych do dzieci i młodzieży, a inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Cel programu: wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy.

Podstawowe zajęcia programowe umożliwiają przeprowadzenie pięciu zajęć warsztatowych w ciągu roku szkolnego, w tym dwóch dwugodzinnych i trzech jednogodzinnych. Program proponuje realizację zajęć metodami aktywizującymi dostosowanymi do wieku dzieci.

Foto: Uczniowie klas I-III Szkoły Podstawowej Nr 1 w Łomży przystąpili do programu edukacji antytytoniowej "Nie pal przy mnie, proszę"

XIII edycja programu przypadająca na rok szkolny 2018/2019 w powiecie grodzkim zasięgiem swym objęła 7 łomżyńskich szkół podstawowych. Wzięło w niej udział **1078 uczniów** klas I-III. W realizacji celów programowych zaangażowani byli również rodzice dzieci – **120 osób**.

Realizacja zadań spotkała się z ogólnym zainteresowaniem ze strony nauczycieli i aprobatą rodziców. Treści programowe były ciekawe, uczniowie wykazywali dużą wiedzę na temat szkodliwych substancji, w tym dotyczących biernego palenia przez dorosłych – rodziców, dziadków, oraz w miejscach publicznych. Realizatorzy wykazywali się pomysłowością i zaangażowaniem w wykorzystaniu dodatkowych działań wzmacniających prozdrowotne efekty, były to m.in.:

- Połączenie programu „Nie pal przy mnie proszę” z działaniami prowadzonymi w zakresie innowacji pedagogicznej „Akademia Zdrowia”,
- Stworzenie w ramach programu inicjatywy „Rodzice w roli eksperta” – gdzie rodzice swoim przykładem i zaangażowaniem włączali się w edukację profilaktyczną swoich dzieci,
- Przeprowadzanie konkursów plastycznych o tematyce antytytoniowej, spotkań z pielęgniarką środowiskową, przedstawicielami poradni psychologiczno-pedagogicznej, a także organizacja imprez m.in. na boisku wielofunkcyjnym „Orlik” pt. „W zdrowym ciele - zdrowy duch”.

Dzieci przekładały treści programowe na życie w swoim środowisku, co skutkowało zwiększeniem świadomości środowiska wokół adresatów objętych działaniami programowymi.

Znajdź właściwe rozwiązanie

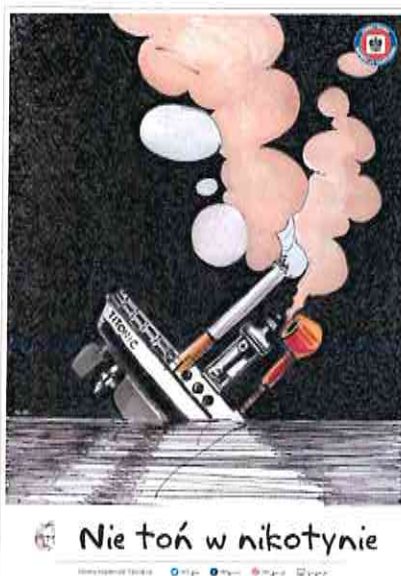
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łomży realizuje program edukacji antytytoniowej pn. "**Znajdź właściwe rozwiązanie**" kierowany do uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych

Cel programu: zapobieganie paleniu tytoniu wśród dzieci i młodzieży. Program jest dostosowany do możliwości intelektualnych oraz umiejętności uczniów.

Zajęcia prowadzone podczas realizacji programu dotyczą nie tylko szkodliwości palenia

tytoniu, ale również dają przykłady radzenia sobie w różnych sytuacjach. Poruszone są tematy dotyczące asertywności, komunikacji międzyludzkiej, akceptacji siebie i pozytywnego myślenia. Przewidziane są zajęcia w grupach, warsztatowe i wiele innych. Proponowane treści można wykorzystać w trakcie lekcji biologii, godzin wychowawczych oraz innych według uznania osób prowadzących.

IX edycja programu przypadająca na rok szkolny 2018/2019 w powiecie grodzkim zasięgiem swym objęła **8 łomżyńskich szkół podstawowych** i **1 gimnazjum**. Wzięło w niej udział **854 uczniów**. Ponadto w realizacji programu wzięło udział **196 rodziców**.

Kolejna edycja programu "Znajdź Właściwe Rozwiązanie" wzbudziła zainteresowanie młodzieży i rodziców. Uczniowie, którzy brali udział w programie chętnie w nim uczestniczyli w wyniku przeprowadzonych zajęć usystematyzowali swoją wiedzę dotyczącą palenia tytoniu i innych używek. Aby dotrzeć do jak największej liczby uczestników podejmowane wśród uczniów działania realizowane były w różnych formach w celu uatrakcyjniania go, do akcji zostali włączeni, także rodzice uczniów podczas regularnych spotkań z wychowawcami klas.

Większość koordynatorów szkolnych zwraca uwagę, iż zajęcia uświadamiają uczniom, że palenie jest szkodliwe dla zdrowia i otoczenia, uwrażliwiają na szkodliwe działanie dymu tytoniowego. Zaznaczają również, iż wskazane są prezentacje multimedialne przy przekazywaniu treści informacyjnych. Prowadząc program od wielu lat dostrzega się pozytywny efekt oddziaływań profilaktycznych.

Bieg po zdrowie

„Bieg po zdrowie” program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów IV klas szkół podstawowych, opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. W roku szkolnym 2018/2019 miała miejsce III edycja programu.

Cele programu: opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

III edycja programu zasięgiem swym objęła **6 łomżyńskich szkół podstawowych**. Wzięło w niej udział **781 uczniów klas IV**. Ponadto w realizację programu zaangażowanych było **766 rodziców**.

Przed rozpoczęciem programu szkolni koordynatorzy zostali przygotowani do jego realizacji poprzez udział w szkoleniu zorganizowanym przez pracowników Promocji Zdrowia. Podczas spotkania każdy uczestnik otrzymał pakiet materiałów edukacyjnych niezbędny do przeprowadzenia zajęć. Spotkanie pozwoliło naświetlić sposób realizacji nowego programu,

ale także zacieśnić współpracę między pedagogami szkolnymi, a pracownikami Promocji Zdrowia. Szkolenie zakończyło się wręczeniem certyfikatów koordynatorom szkolnym.

Foto: Szkolenie dla koordynatorów programu „Bieg po zdrowie” – Świetlica w budynku PSSE (laboratorium) w Łomży

Zajęcia w programie „**Bieg po zdrowie**” realizowane były za pomocą bardzo zróżnicowanych metod aktywizujących, które dostosowano do wieku odbiorców. Podstawą zajęć było stymulowanie kreatywności i aktywności.

Uczniowie bardzo chętnie realizowali ten program, który pozwalał na zastosowanie aktywnych metod pracy na zajęciach. Atrakcyjne prace domowe, praca w grupach, nauka zachowań asertywnych, dobra zabawa sprzyjały nauce. Rodzice i nauczyciele najbardziej docenili walory edukacyjne i ciekawe zadania dla dzieci. Istotne okazały się informacje dotyczące kosztów palenia oraz składu dymu papierosowego. Prowadzący docenili również nacisk położony przez autorów programu na aktywność uczestników oraz jakość i formę materiałów edukacyjnych – podręcznika, zeszytu ćwiczeń dla uczniów, plakatów. Program nie tylko dzieciom, ale też dorosłym uświadomił, jak szkodliwe jest palenie.

Światowy Dzień bez Papierosa

Światowy Dzień bez Papierosa – święto, które stanowi okazję do zwrócenia uwagi całego świata na powszechność nałogu palenia papierosów i jego negatywne skutki zdrowotne. Dzień ten ma również zachęcić do 24-godzinnego okresu abstynencji od wszystkich form konsumpcji tytoniu na całym świecie.

Pracownicy Promocji Zdrowia w nawiązaniu do hasła Światowego Dnia bez Tytoniu 2019 „Tytoń i zdrowie płuc”, w **Szkole Podstawowej Nr 7 im. Adama Mickiewicza w Łomży**, przeprowadzili pogadankę edukacyjną wspartą warsztatami. Działania miały formę edukacyjno - zabawową, połączoną z mini wykładem. Dzieci pracowały w poszczególnych grupach, rozwiązując wykreślania, zgadul- zgadule, a także formowały znaczki zakazu palenia. Spotkanie pozwoliło zwiększyć świadomość słuchaczy na temat czynnego i biernego palenia. Informację o działaniu nagłośniono na portalu internetowym www.psselomza.pl i Facebook PSSE.

Foto: Spotkanie edukacyjne w Szkole Podstawowej Nr 7 im. Adama Mickiewicza w Łomży
 Podczas obchodów „Światowego Dnia bez Papierosa” pracownicy PZ zorganizowali na Starym Rynku w Łomży, w ramach akcji „MOTOSERCE” punkt informacyjno–profilaktyczny. W określonym miejscu odbyła się ekspozycja i kolportaż ulotek, broszur i innych materiałów antynikotynowych wraz z wykorzystaniem smokolyzera. Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród społeczności lokalnej, w trakcie jej realizacji przeprowadzono wiele rozmów indywidualnych i konsultacji nt. szkodliwości palenia i innych problemów zdrowia publicznego. Informację o działaniu nagłośniono na portalu internetowym [Fb PSSE Łomża.pl](https://www.facebook.com/PSSE.Lomza.pl) i www.psselomza.pl.

Foto: Punkt informacyjno-profilaktyczny – Stary Rynek w Łomży

Dostrzega się duże zainteresowanie obchodami „Światowego Dnia bez Tytoniu”. Działania będą kontynuowane w następnych latach.

Światowy Dzień Rzucania Palenia

Co roku w trzeci czwartek listopada na całym świecie obchodzi się **Światowy Dzień Rzucania Palenia**. Tego dnia każdy palacz zachęcany jest, aby przynajmniej na jeden dzień podjąć próbę zaprzestania palenia.

W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia w **Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących nr 4 im. Marii Skłodowskiej - Curie w Łomży**, zorganizowany został punkt edukacyjno – profilaktyczny. Dużym zainteresowaniem cieszyły się alkohol i smokolyzer. Młodzież mogła skorzystać z materiałów edukacyjnych. Spotkanie pozwoliło zwiększyć świadomość słuchaczy, że zażywanie e-papierosów to nie szpan, nie pokazanie się w grupie to pułapka na troski, problemy, emocje i brak poczucia własnej wartości.

Foto: Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia – Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Nr 4 w Łomży

Pracownik Promocji Zdrowia PPIS w Łomży zorganizował naradę nt. organizacji akcji profilaktycznej Światowy Dzień Rzucania Palenia ze szczególnym zwróceniem uwagi na szkodliwość e-papierosów i zakaz palenia ich w miejscach publicznych.

Na stronie internetowej PSSE Łomża umieszczone zostały informacje na temat Światowego Dnia Rzucania Palenia.

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Od października 2012r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łomży realizowała projekt pt. „**Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych**” który był współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Realizacja pięcioletniego projektu trwała do końca 2016r. Jednak podtrzymywanie projektu zostało przedłużone na kolejne lata.

Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

Tytuł programu nawiązuje do łacińskiego słowa *ars*, czyli sztuka i odnosi się do miłości. Miłość odgrywa bardzo istotną rolę w życiu człowieka, być może najważniejszą. Rozwój i trwanie miłości jest swoistą sztuką, która wymaga troski, dojrzałości, wypracowania pewnych umiejętności, a w tym dojrzałego i bezpiecznego stylu życia. Zdrowy styl życia jest zasadniczym tematem programu, miłość jest niezbędnym kontekstem treściowym przywołanym ze względów dydaktycznych. Przekazanie wiedzy, kształtowanie postaw i umiejętności sprzyjających trwaniu i rozwojowi miłości to tylko jeden z celów programu, zgodny z osobistymi celami większości ludzi, zwłaszcza młodych.

Głównym celem programu jest **wyposażenie uczestników w wiedzę i umiejętności zmniejszające ryzyko utraty życia i zdrowia ich samych i ich potomków, zwłaszcza spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych.**

Adresaci programu: uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz nauczyciele, pedagodzy, psychologowie i pielęgniarki szkolne, którzy chcą podwyższyć swoje kwalifikacje w zakresie edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień.

W roku szkolnym 2018-2019 w programie ARS wzięło udział 7 łomżyńskich szkół ponadpodstawowych. Łącznie programem objęto 400 uczniów. Szkoły które przystąpiły do programu mogły pracować na bezpłatnych materiałach edukacyjnych oraz miały możliwość korzystania z platformy e-learningowej: www.zdrowiewciazy.pl oraz www.e-stawiamnazdrowie.pl. W ramach monitoringu i koordynacji realizacji programu przeprowadzono 6 wizytacji – oceniając dobrze wywiązywanie się z realizacji założeń programu. Szkoły poszerzały ofertę edukacyjną o dodatkowe działania takie jak koncert profilaktyczny „Wyrwani z niewoli”, prowadzenie spotkań coachingowych, udział w projekcie „Archipelag szczęścia”. Z poruszeniem młodzież oglądała film „Wieczne dziecko”.

Kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” – była pięcioletnim projektem realizowanym od początku 2012r. do końca 2016r. Jednak prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w ramach tej akcji zostało przedłużone na kolejne lata.

Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. Główną grupą docelową kampanii są kobiety w wieku prokreacyjnym, ciężarne oraz ich rodziny i bliscy.

W ramach przedłużenia efektów kampanii „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” przeprowadzono 5 porad. Podczas porad przedstawiono podstawowe założenia kampanii, opisano problem jakim jest używanie substancji psychoaktywnych podczas ciąży i karmienia piersią, pozostawiono do rozdania wśród pedagogów szkolnych materiały edukacyjne.

Konkurs „Szkoła wolna od używek”

W 2019r. Główny Inspektor Sanitarny ogłosił przeprowadzenie III edycji konkursu „Szkoła wolna od używek” dla szkół biorących udział w programie ARS. Szkoły zostały poinformowane o możliwości wzięcia udziału w tym konkursie.

Głównym celem konkursu była aktywna promocja i edukacja w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych.

Zadanie konkursowe w dotychczas zrealizowanych dwóch edycjach konkursu, polegało na opracowaniu i zrealizowaniu projektu edukacyjnego dotyczącego profilaktyki uzależnień. W tym roku w celu wzbudzenia większego zainteresowania młodzieży konkursem, zadanie konkursowe polegało na nagraniu i zmontowaniu filmu krótkometrażowego o tematyce dotyczącej profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Na etap powiatowy wpłynęły 3 prace z łomżyńskich szkół ponadpodstawowych. Na etapie powiatowym najlepiej oceniona została praca II Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Łomży, która przeszła do etapu wojewódzkiego.

Realizacja działań profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniu od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. dopalaczy).

Zapobieganie uzależnieniom jest najskuteczniejszym sposobem niedopuszczania do dramatycznych konsekwencji jakie ponosi społeczeństwo w związku z tym problemem. Zapobieganie, czyli profilaktykę „rozumie się jako proces wspierający zdrowie fizyczne i psychiczne poprzez pomoc (...) w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz nabywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom”.

Mając to na uwadze Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi działania edukacyjne w środowisku lokalnym poprzez promocję zdrowia psychicznego, promocję zdrowego stylu życia oraz informowanie o szkodliwości środków odurzających i substancji psychotropowych. W 2019r. w mieście Łomża Państwowa Inspekcja Sanitarna w Łomży zorganizowała i wzięła udział w 4 spotkaniach profilaktycznych podczas których poruszana była tematyka uzależnień od narkotyków i dopalaczy.

Na zaproszenie dyrekcji Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej w Łomży pracownicy PZ i przedstawiciela służb mundurowych przeprowadzili spotkanie profilaktyczne dla wychowawców tej placówki. Podczas spotkania przekazano informacje nt. najczęściej spotykanych nowych substancji psychoaktywnych wśród młodzieży, sposobów rozpoznawania szkodliwych środków i akcesoriów do ich zażywania. Przybliżono też zagadnienia związane ze skutkami psychofizycznymi eksperymentowania z nowymi narkotykami oraz kwestiami prawnymi wynikającymi z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W spotkaniu wzięło udział 8 wychowawców.

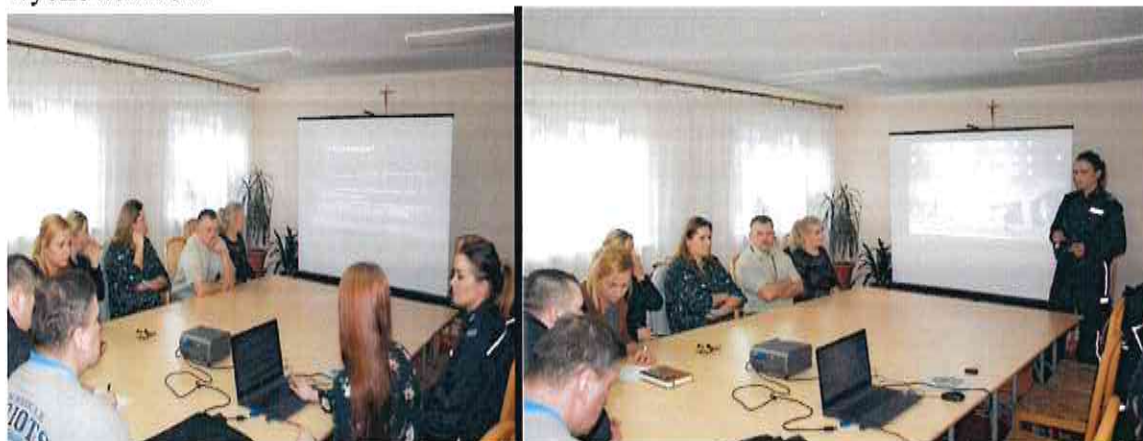

Foto: Spotkanie edukacyjne w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Łomży, ul. Rybaki

Tematyka uzależnień od narkotyków i dopalaczy poruszana była również podczas letniej szkoły bezpieczeństwa. Uczestnicy kolonii i półkolonii mieli możliwość zasięgnąć informacje nt. zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych, rozdawane były również ulotki i broszury w tej tematyce.

Foto: Spotkanie edukacyjne podczas Letniej Szkoły Bezpieczeństwa w Bursie Szkolnej Nr 2 w Łomży

Oświata zdrowotna wykonywana przez Państwową Inspekcję Sanitarną w mieście Łomża

Oświata zdrowotna realizuje wiele różnorodnych działań zmierzających do ochrony i umacniania zdrowia skierowanych do różnych grup odbiorców: do dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, ich rodziców i opiekunów oraz ogółu społeczeństw.

Szczególne znaczenie posiadają wszelkie działania podejmowane na terenie powiatu, ponieważ wynikają z potrzeb społeczeństwa lokalnego inicjowane przez instytucje i władze lokalne, konsolidują społeczeństwo odpowiadając na ich zapotrzebowanie informacyjne i umożliwiając dostęp do badań profilaktycznych.

Do zadań promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej należy m.in. inicjowanie, organizowanie, prowadzenie, koordynowanie i nadzorowanie programów profilaktycznych:

- Trzymaj Formę!
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS,
- Akcji i Kampanii: Światowy Dzień Zdrowia, Światowy Dzień Walki z AIDS, Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa, Letnia Szkoła Bezpieczeństwa, Profilaktyka Nowotworowa, Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

trzymaj
formę

„Trzymaj Formę!”

Ogólnopolski Program Edukacyjny pt. „Trzymaj Formę!” powstał w 2006 roku z inicjatywy Głównego Inspektoratu Sanitarnego i Polskiej Federacji Producentów Żywności Związek Pracodawców. Głównym jego celem jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

Działania podejmowane podczas realizacji programu zmierzają do zwiększenia świadomości uczestników programu dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie.

Otyłość jest jednym z większych wyzwań globalnych XXI wieku. Niektóre źródła naukowe mówią już o epidemii, a nawet pandemii otyłości. Zgodnie z danymi Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w Europie w ciągu ostatnich dwóch dekad częstość występowania otyłości potroiła się. Jak wynika z najnowszej aktualizacji Światowego Indeksu Bezpieczeństwa Żywnościowego, aż 25,2% populacji Polski jest otyła.

Celami szczegółowymi programu są:

- pogłębienie wiedzy o znaczeniu prawidłowo zbilansowanej diety i aktywności fizycznej dla organizmu człowieka,
- kształtowanie postaw i zachowań związanych z prawidłowym żywieniem, odpowiednią jakością zdrowotną żywności i aktywnością fizyczną,
- dostarczenie wiedzy o informacjach zamieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych i umiejętności korzystania z nich.

Patronat honorowy nad Programem „Trzymaj Formę!” objął:

- Minister Zdrowia;
- Minister Sportu i Turystyki;
- Minister Edukacji Narodowej;
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Adresaci programu: uczniowie szkół podstawowych.

W tegorocznej XII edycji Programu wzięło udział **90 uczniów gimnazjalnych i 1270 uczniów ze szkół podstawowych**. Koordynatorzy w roku szkolnym 2018/2019 sprawozdanie z realizacji w/w programu przesyłali w formie online.

W ramach realizacji programu szkoły prowadzą zajęcia sportowo-rekreacyjne, układają jadłospisy, przyrządzają zdrowe potrawy, uczą się odczytywania etykiet produktów spożywczych. Działania programowe realizowane są podczas lekcji biologii, w-f, zajęć pozalekcyjnych – spotkania z dietetykiem. Wiele szkół jako zwieńczenie programu organizuje festyny prozdrowotne na które zapraszana jest cała społeczność lokalna. Na zaproszenie Dyrekcji Szkoły Specjalnej dla Dzieci z Autyzmem i Niepełnosprawnościami Sprzężonymi w Łomży pracownicy Promocji Zdrowia przeprowadzili spotkanie edukacyjne odnośnie zdrowego odżywiania. Forma zabawy była zgadul- zgadula – co jest zdrowe, a co mniej i nie warto po to sięgać.

Foto: Spotkanie edukacyjne z uczniami – Szkoła Podstawowa Specjalna dla Dzieci z Autyzmem w Łomży

Działaniami edukacyjnymi w ciągu roku objęto dzieci, młodzież i inne grupy osób odpoczywających w okresie ferii zimowych i latem na terenie powiatu grodzkiego w ramach interwencji nieprogramowej pn. „Letnia i Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa”. W odniesieniu do monitoringu realizacji zadań programu w placówkach nauczania pracownicy PSSE w Łomży prowadzili **2 wizytacje**. Dzięki realizacji programu młodzież nabyła umiejętności połączenia aktywności fizycznej ze zdrowym odżywianiem, dowiedziała się także jak przygotować zdrowy i smaczny posiłek, czym zastąpić popularne i niezdrowe przekąski, dlaczego warto czytać etykiety. Właściwe odżywianie to troska o własne zdrowie.

Krajowy Program Zapobiegania HIV i Zwalczania AIDS

Polityka Państwa w zakresie zapobiegania HIV i zwalczania AIDS określona została w Krajowym Programie Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS. Wieloletnie doświadczenia i obserwacje, wiedza w dziedzinie zakażeń HIV/AIDS i prognozy rozprzestrzeniania się epidemii w naszym regionie oraz polityka międzynarodowa uzasadniają inicjatywy legislacyjne oraz podejmowanie działań w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS. Stanowi to podstawę do bycia równoprawnym partnerem w realizacji programów zdrowia publicznego Unii Europejskiej.

- Cele programu:** Zapobieganie zakażeniom HIV wśród ogółu społeczeństwa poprzez:
- a) wzrost poziomu wiedzy na temat HIV/AIDS u ogółu społeczeństwa oraz zmiany postaw, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za własne zdrowie i życie,
 - b) rozwój i wzmocnienie bazy szkoleniowo-edukacyjnej, skierowanej do różnych grup społecznych i zawodowych.
 - c) poszerzenie oferty informacyjnej dostosowanej do potrzeb indywidualnego odbiorcy,
 - d) usprawnienie opieki nad kobietami w wieku prokreacyjnym i w ciąży,
 - e) zwiększenie dostępności do anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku HIV,
 - f) zwiększenie i integracja działań mających na celu zapobieganie HIV i innych chorób przenoszonych drogą płciową.

Działania w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS w powiecie łomżyńskim realizowane były w oparciu o w/w założenia ujęte w harmonogramie na lata 2017-2021, a także uwzględniały potrzeby środowiska lokalnego. Zasadnicze działania

programowe prowadzone były w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz w zakładach opieki zdrowotnej. Wszystkie zainteresowane placówki zostały poinformowane i zachęcone do kontynuacji programu w 2019r. poprzez przekazanie wytycznych do działań oświatowo - zdrowotnych i promocji zdrowia.

Ogółem zasięgiem oddziaływań objęto **7850**, w tym:

- **5638** uczniów z **8** łomżyńskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- **2212** pacjentów korzystających z usług medycznych w **4** podmiotach leczniczych.

Placówki w których realizowany jest program włączały się aktywnie w jego realizację m.in. poprzez organizację szkoleń, prelekcji, konkursów międzyszkolnych, imprez tematycznych, badań profilaktycznych – pomiary ciśnienia krwi, poziom cukru, rozmów indywidualnych.

Od początku trwania programu w roku 2019 pracownicy PSSE w Łomży w odniesieniu do harmonogramu prowadzili następujące działania:

- **Organizacja Etapu Powiatowego Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS.** Celem olimpiady było:
 - promowanie postaw młodych ludzi jako liderów zdrowego życia w środowisku rówieśniczym,
 - eliminowanie sytuacji zagrożeń w życiu codziennym,
 - wyrobienie odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych,
 - sprawdzenie i utrwalenie posiadanych przez młodzież informacji dot. HIV/AIDS.

W powiecie łomżyńskim do olimpiady przystąpiło **15 uczniów z 4 szkół ponadpodstawowych**. Eliminacje miały charakter dwuetapowy. Przez pierwsze 60 min uczniowie zmagali się z rozwiązywaniem testu składającego się z 30 pytań, za które można było otrzymać 30 punktów. Pierwszy etap wyłonił laureata pierwszego miejsca z liczbą 28 pkt za rozwiązanie testu. Natomiast o drugie i trzecie miejsce walczyły 2 osoby, które otrzymały jednakową liczbę punktów - 25. Wszyscy uczestnicy olimpiady wykazali się dużą wiedzą. Zwycięzcy szczebla powiatowego reprezentowali powiat łomżyński w eliminacjach wojewódzkich. Wszyscy uczniowie zostali nagrodzeni. Nagrody ufundowali: Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych oraz organizatorzy szczebla wojewódzkiego. Na szczeblu wojewódzkim uczeń z Łomży zajął drugie miejsce. Przebieg etapu powiatowego był nagłośniony w lokalnym radio nadzieja poprzez udzielenie wywiadu przez pracownika PSSE i umieszczenie fotorelacji na portalu www.wzasiegu.pl,

Foto. Olimpiada Wiedzy o HIV/AIDS w Zespole Szkół Weterynaryjnych i Ogólnokształcących w Łomży

- Przeprowadzono prelekcje na temat profilaktyki HIV/AIDS podczas trwania zimowej i letniej szkoły bezpieczeństwa.
- Prowadzono poradnictwo metodyczno-merytoryczne i organizacyjne w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.
- Nagłaśniano kampanie społeczne w środowisku lokalnym: w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, placówkach służby zdrowia, jednostkach samorządu terytorialnego. Ponadto powyższe informacje zamieszczono na stronie internetowej www.psselomza.pl i na Facebook Łomża.
- Prowadzono kolportaż materiałów edukacyjnych wśród społeczności lokalnej.
- Przeprowadzono 8 wizytacji w ramach monitoringu realizacji zadań programu w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Światowy Dzień Zdrowia – uniwersalny dostęp do opieki zdrowotnej

Zadania w zakresie interwencji nieprogramowej **Światowego Dnia Zdrowia** zrealizowane zostały w **8** placówkach oświatowo-wychowawczych i **5** podmiotach leczniczych. Ogółem działaniami edukacyjno-informacyjnymi w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w ramach powyższej kampanii objęto **4923** osób. Na stronie PSSE Łomża i Facebook Łomża zamieszczono informację dotyczącą Światowego Dnia Zdrowia 2019.

Pracownicy Promocji Zdrowia w ramach interwencji nieprogramowej Światowego Dnia Zdrowia 2019 pod hasłem „UNIwersalny Dostęp do Opieki Zdrowotnej” prowadzili działalność edukacyjną w szkołach na terenie miasta Łomży.

W Szkole Podstawowej Nr 8 w Łomży przeprowadzono spotkanie profilaktyczne w oparciu o własne prezentacje multimedialne pn.: „Zasady zdrowego żywienia wśród dzieci i młodzieży”, a także „Higiena w nas i wokół nas”. Działania miały formę edukacyjno- zabawową połączoną z wykładem. Przekazano, iż rosnący organizm potrzebuje dostarczenia odpowiedniej ilości energii w ciągu dnia, pochodzącej z właściwych źródeł - co zostało zobrazowane przy użyciu Piramidy Zdrowego Żywienia i Stylu Życia Dzieci i Młodzieży. Wspomniano również, że w okresie letnim, szczególnie ważne jest dbanie o prawidłowe nawodnienie organizmu, które można zapewnić poprzez regularne picie wody mineralnej. Uczestnicy spotkania chętnie odpowiadali na zadawane pytania i brali aktywny udział w dyskusji. Podawali przykłady, dotyczące zachowania higieny osobistej i otoczenia. Z entuzjazmem i zaangażowaniem rozwiązywali krzyżówki i quizy o tematyce przestrzegania czystości, które zostały opracowane przez pracowników Promocji Zdrowia PSSE Łomża. Spotkanie pozwoliło zwiększyć świadomość słuchaczy, jak cenne jest zdrowie i co trzeba robić żeby je chronić.

Foto: Spotkanie edukacyjne pt. „Uniwersalny Dostęp do Opieki Zdrowotnej” – Szkoła Podstawowa Nr 8 w Łomży

Wystosowano informacje nt. Światowego Dnia Zdrowia i tegorocznego Hasła do dyrekcji szkół podstawowych, gimnazjum, szkół ponadpodstawowych i podmiotów leczniczych.

Światowy Dzień Walki z AIDS

Światowy Dzień Walki z AIDS (ang. *World AIDS Day*) – święto obchodzone corocznie 1 grudnia z inicjatywy Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) od 1988 roku. W tym dniu na całym świecie, w tym i w Polsce, odbywają się m.in. konferencje, happeningi oraz akcje edukacyjne dotyczące profilaktyki **HIV/AIDS**. Krajowe Centrum ds. AIDS w ramach *Światowego Dnia Walki z AIDS* prowadzi kampanie multimedialne. Tegoroczne hasło kampanii brzmi: „**#mamaczasrozmawiac**” – ma ono promować dialog międzypokoleniowy o zdrowiu, a zwłaszcza o tematach trudnych, takich jak choroby przenoszone drogą płciową, w tym HIV. Zjawisko ryzykownych zachowań seksualnych pogłębiane jest przez fakt, iż tematyka obyczajowości seksualnej rzadko podejmowana jest w rozmowach z rodzicami, wychowawcami i lekarzami. Kampania powstała, by stać się inspiracją do dialogu międzypokoleniowego. Rozmowa o zdrowiu z rodzicami, dziadkami, dziećmi czy wnukami może przynieść korzyści edukacyjne wszystkim – zarówno młodszemu, jak i starszemu. Zwłaszcza kiedy za dobrymi chęciami idzie rzetelna wiedza.

W celu nagłośnienia akcji wśród społeczeństwa lokalnego zostały rozesłane pisma zachęcające do włączenia się w obchody Światowego Dnia AIDS do urzędów terytorialnych (Urząd Miasta Łomża, Starostwo Powiatowe), Szpitala Wojewódzkiego w Łomży, placówek oświatowo-wychowawczych oraz podmiotów leczniczych.

Pracownicy Promocji Zdrowia w Łomży już po raz kolejny wzięli udział w obchodach Światowego Dnia Walki z AIDS. **Podczas obchodów** w kilku zdaniach przekazane zostały informacje na temat przypadającego na dzień 1 grudnia Światowego Dnia Walki z AIDS. W przygotowanym punkcie edukacyjno-profilaktycznym przeprowadzono quiz o tematyce związanej z obchodem Światowego Dnia Walki z AIDS. Młodzież bardzo chętnie i skrupulatnie włączyła się do tych czynności. Nagrodą za prawidłowe odpowiedzi były gadzety ufundowane przez Krajową Izbę Diagnostów Laboratoryjnych i WSSE Białystok.

Foto: Spotkanie edukacyjne – Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących Nr 4 w Łomży

Placówki, które włączyły się w kampanię prowadziły wystawy wizualne, rozdawały ulotki o tematyce profilaktyki HIV/AIDS, wykłady i prelekcje na lekcjach biologii a także rozmowy indywidualne w gabinecie pielęgniarki szkolnej. Uczniowie szkół na znak solidarności z chorymi przypięli tego dnia *Czerwoną wstążkę*.

Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa

W ramach realizacji interwencji programowej pn. „Zimowa Szkoła Bezpieczeństwa” prowadzono działania edukacyjne dla dzieci i młodzieży w miejscach wypoczynku przy współpracy przedstawicieli: Komendy Miejskiej Policji, Powiatowej Straży Pożarnej w Łomży, specjalisty Służby Leśnej w Łomży, pracownika HDM. Przed rozpoczęciem ferii zimowych przeprowadzono 1 naradę nt. ustalenia zakresu podejmowanych działań i zadań w czasie wypoczynku zimowego.

Prowadzono działania edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa podczas wypoczynku zimowego, racjonalnego odżywiania, dopalaczy, tytoniu, HIV/AIDS. Prowadzono również rozdawnictwo materiałów edukacyjno-informacyjnych. Umieszczono na stronie internetowej informacje zawierające treści edukacyjne.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE Łomża wraz z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Łomży przeprowadzili spotkanie edukacyjne dla młodzieży przebywającej na obozie sportowym, trenującej piłkę nożną z drużyny sportowej MŁKS Łomża. W trakcie spotkania edukacyjnego młodym adeptom piłki nożnej przekazano informacje nt. przestrzeganiu zasad bezpieczeństwa podczas wypoczynku zimowego, a także na temat zagrożeń, jakie niesie ze sobą używanie środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy” oraz zasad higieny w zorganizowanej grupie. Podczas zajęć pracownik promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej mówił na temat profilaktyki zatruc pokarmowych. Omówiona też została tematyka związana z profilaktyką palenia tytoniu oraz przedstawiono straty jakie ponosi osoba paląca. Zajęcia polegały na zwróceniu uwagi na zagrożenia płynące z używania środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy”. Młodzi adepci piłki rozwiązywali test dot. zdrowia. Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem.

Foto: Zimowa Szkoła Wypoczynku – Bursa Szkolna nr 2 w Łomży.

Letnia Szkoła Bezpieczeństwa

W ramach realizacji interwencji programowej pn. „Letnia Szkoła Bezpieczeństwa” przeprowadzono szereg spotkań, zajęć edukacyjnych i konkursów w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży przy współpracy przedstawicieli: Komendy Miejskiej Policji w Łomży, Kuratorium Oświaty Delegatura w Łomży, pracowników HDM i HZZ. Przed rozpoczęciem wakacji przeprowadzono 1 naradę z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Łomży nt. wspólnych ustaleń i współpracy w zakresie planowania i prowadzenia działań profilaktycznych w czasie wypoczynku letniego.

Zasadnicze przedsięwzięcia związane z realizacją akcji wakacyjnej dotyczyły przeprowadzenia prelekcji w 5 placówkach na terenie miasta dla młodzieży i kadry pedagogicznej dotyczące zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób odkleszczowych, bezpieczeństwa żywności, niktynizmu, bezpieczeństwa podczas upałów. Zorganizowano konkursy nt. niktynizmu i higieny osobistej. Prowadzono rozdawnictwo materiałów edukacyjno-informacyjnych. Wystosowano pisma do szkół pt. Bezpieczne wakacje. Ogółem zasięgiem oddziaływań objęto **686 osoby**.

Foto: Letnia Szkoła Wypoczynku –Dom Studenta PWSI i P w Łomży.

Informacje na temat bezpiecznych wakacji tj. „Bezpieczne Wakacje 2019”, umieszczone zostały Na stronie internetowej psselomza.pl

Profilaktyka nowotworowa

W związku z przypadającym na dzień 4 lutego - Światowego Dnia Walki z Rakiem celem nagłośnienia akcji wśród społeczeństwa lokalnego zostały rozesłane pisma z prośbą o wsparcie w działaniach poprzez umieszczenie na stronie internetowej urzędów logo Polskiej Unii Onkologicznej i Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem. (Urząd Miasta Łomża, Starostwo Powiatowe, Szpital Wojewódzki w Łomży, Wyższa Szkoła Agrobiznesu, Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości). Poza tym na stronie www.psselomza i Facebook PSSE Łomża umieszczono informację nt. Światowego Dnia Walki z Rakiem.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Z inicjatywy Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób w wielu państwach przeprowadzane są kampanie społeczne mające na celu zwiększenie świadomości dotyczącej odpowiedzialnego stosowania antybiotyków, a także ryzyka, jakie niosą ze sobą te substancje.

18 listopada corocznym, Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach. Celem tego dnia jest promowanie wiedzy na temat odpowiedzialnego stosowania antybiotyków oraz zwiększenie świadomości, jakim zagrożeniem dla zdrowia publicznego jest antybiotykooporność. Polska, jako kraj członkowski Unii Europejskiej, zobowiązana jest do organizacji Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach i propagowania jego celów.

Pracownicy Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży przeprowadzili następujące działania: - **4 narady:** w Urzędzie Miasta Łomża, Starostwie Powiatowym w Łomży, Szpitalu Wojewódzkim w Łomży oraz w Szkole Podstawowej nr 10 im. Jana Pawła II w Łomży. Pracownicy PZ omówili wybrane cele i założenia Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach, zwrócili szczególną uwagę na zjawisko antybiotykooporności jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia publicznego. Podczas narad omówiono też sposoby realizacji interwencji nieprogramowej: ekspozycje materiałów z w/w zakresu oraz przeprowadzenie pogadanki dla uczniów. Placówkom zgodnie z rozdzielnikiem zostały przekazane materiały informacyjno — edukacyjne, otrzymane z WSSE w Białymstoku.

- **ekspozycja materiałów edukacyjnych** nt. antybiotyków na holach i korytarzach Urzędu Miasta w Łomży i Starostwa Powiatowego w Łomży oraz na korytarzach i w aptece usytuowanej na holu w Szpitalu Wojewódzkim w Łomży. Odbiorcami materiałów byli: petenci, personel medyczny, pacjenci, rodzice, ogół społeczeństwa. Informacja nt. Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach została też umieszczona na stronach internetowych instytucji: <http://powiatlomzynski.pl/index.php?wiad=3121>
<http://www.lomza.pl/index.php?wiad=9443> oraz na stornie internetowej Stacji i profilu na Facebooku:

-<http://www.psselomza.pl/index.php/informacje/promocja-zdrowia/322-europejski-dzien-wiedzyo-antybiotykach-18-11-2019>

- <http://www.psselomza.pl/index.php/informacje/promocja-zdrowia/323-spotkanie-edukacyjne-wszkole-podstawowej-nr-10-w-lomzy>

-https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=492009144724131&id=188355625089486;

- https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=491259811465731&id=188355625089486;

- **spotkanie edukacyjne z uczniami** klas VI Szkoły Podstawowej Nr 10 im. Jana Pawła II w Łomży, ul. Niemcewicza 17. Celem spotkania było zwrócenie uwagi i podniesienie świadomości uczniów na temat niezwykle groźnego zjawiska oporności na antybiotyki oraz właściwego stosowania tych leków. Prelegent podczas prezentacji wskazał na następujące informacje, które stanowią najistotniejsze przesłania kampanii:

- ✓ Antybiotyki działają tylko na bakterie;
- ✓ Antybiotyki nie leczą chorób wirusowych: grypy, przeziębienia, ostrych zapaleń gardła i oskrzeli;
- ✓ Narastanie antybiotykooporności to w dużej mierze skutek niewłaściwego stosowania i nadużywania antybiotyków;
- ✓ Utrzymanie skuteczności antybiotyków w przyszłości zależy od działań każdego z nas;
- ✓ Przyjmujemy tylko antybiotyki przepisane przez lekarza i zaufajmy jego wiedzy. Pracownicy Promocji Zdrowia przekazali również ulotki o w/w tematyce. W spotkaniu uczestniczyło 44 uczniów oraz opiekunowie.

Z udziałem w/w instytucji osiągnięty został szeroki zasięg odbiorców kampanii, co z pewnością przyczyni się do zwiększenia świadomości społeczeństwa w podjętym zakresie.

Foto: Prezentacja materiałów informacyjnych /Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe/w Łomży.

Olimpiada Zdrowego Stylu Życia PCK

W 2019 r. miała miejsce XXVIII edycja **Ogólnopolskiej Olimpiady Promocji Zdrowego Stylu Życia**, zorganizowana przez Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża. Celem olimpiady było wykształcenie wśród młodzieży szkolnej potrzeby dbania o własne zdrowie oraz kształtowanie umiejętności niezbędnych do ochrony i doskonalenia zdrowia poprzez: rozbudzenie zainteresowania własnym zdrowiem i problematyką prozdrowotną; prowadzenie edukacji dot. czynników zagrażających zdrowiu oraz sposobów ochrony zdrowia; inspirowanie młodzieży do podejmowania na terenie szkoły lub poza nią różnych działań promujących zdrowy styl życia.

Ogólnopolska Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia PCK jest przedsięwzięciem wieloetapowym. Na każdym z etapów odbywał się test z zakresu wiedzy dotyczącej promocji zdrowia, który obejmował zagadnienia pierwszej pomocy, ekologii, promocji zdrowego stylu życia i historii Stowarzyszenia. W ramach współpracy w olimpiadzie udział wzięły pracownice Promocji Zdrowia PSSE Łomża, przedstawiciel Kuratorium Oświaty w Białymstoku - Delegatura w Łomży, przedstawiciele Zarządu Rejonowego PCK w Łomży oraz animatorzy. Pracownik PZ wziął udział w jury, ocenie testów wiedzy, wypisywaniu i wręczaniu dyplomów. Informacje z przebiegu olimpiady zostały umieszczone na stronie internetowej psselomza.pl, [Facebook PSSE Łomża](https://www.facebook.com/psse.lomza)

Foto: XXVIII etap Olimpiady o zdrowym stylu życia – Bursa Szkolna Nr 1 w Łomży

Ponadto Oddział Rejonowy PCK w Łomży od wielu lat organizuje Rejonowy Etap Mistrzostwa Pierwszej Pomocy Polskiego Czerwonego Krzyża, gdzie pracownicy Promocji Zdrowia mają swój udział. To przedsięwzięcie skierowane jest do uczniów szkół ponadpodstawowych.

Skąd się biorą produkty ekologiczne

Wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego 2019/2020 dla **6 przedszkoli** w powiecie grodzkim została wprowadzona edycja pilotażowa ogólnopolskiego programu edukacyjnego opracowanego wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi pn., „**Skąd się biorą produkty ekologiczne**”. Grupa, do której skierowany jest nowy program, to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat.

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Główne założenie programu:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,
- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych.

Zajęcia w programie „Skąd się biorą produkty ekologiczne” realizowane są poprzez wykorzystanie dedykowanej dzieciom publikacji i filmu animowanego „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, jak również opracowanego scenariusza zajęć dla nauczycieli i lekcji pokazowej. Uczestnicy programu zrealizują zajęcia edukacyjne, podczas których nauczą się skąd się biorą produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny.

Program jest skierowany także do rodziców i opiekunów dzieci, gdyż zwiększa to skuteczność programów profilaktycznych.

Nowy rok szkolny 2019/2020 zapoczątkował też realizację dwóch programów edukacyjnych pod nazwą „**Podstępne WZW**” i „**Znamie! Znam je?**”. Program edukacyjny „**Podstępne WZW**” skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HBV i HCV. Kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym, stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole.

Cele programu:

- Przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażeń HBV i HCV,
- Uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki,
- Pobudzenie do refleksji nad własnymi zachowaniami zdrowotnymi,
- Kształtowanie prawidłowych zachowań w stosunku do osób zakażonych.

Na terenie powiatu grodzkiego do w/w programu przystąpiły **3 szkoły ponadpodstawowe** obejmując **375 uczniów**.

Program edukacyjny pn., „Znamieć! Znam je?” skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, jego głównym celem jest upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Obecnie, pomimo wielu akcji profilaktycznych, czerniak stanowi nadal problem społeczny i jest główną przyczyną zgonów z powodu nowotworów złośliwych skóry. W Polsce rocznie odnotowuje się ok. 3.000 przypadków nowych zachorowań na czerniaki, dlatego inicjatywy mające na celu promocję profilaktyki tego nowotworu są bardzo pożądane.

Cel programu:

- Przekazanie wiedzy na temat ryzyka zachorowania na czerniaka
- Uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki
- Uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw

Na terenie powiatu grodzkiego do w/w programu przystąpiły **3 szkoły ponadpodstawowe** obejmując **405 uczniów**.

Uroczystość 100-lecie działalności służb sanitarnych w niepodległej Polsce i 65-lecie powstania Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Sto lat służby polskiemu społeczeństwu to świetna okazja, by przypomnieć historię, pokazać współczesność służb sanitarnych i zastanowić się nad wyzwaniem przyszłości. W całym kraju odbywały się okolicznościowe spotkania, festyny, kongresy naukowe, wystawy itp. organizowane przez Wojewódzkie, Powiatowe i Graniczne Stacje Sanitarно – Epidemiologiczne oraz Główny Inspektorat Sanitarny.

PSSE w Łomży przeprowadziła szereg działań z okazji 100 – lecia między innymi :
- konferencję prasową , w którą zaangażowane były: oddział laboratoryjny, laboratorium diagnostyczne, promocja zdrowia, rzecznik prasowy. Podczas konferencji krótko przedstawiono

rys historyczny służb sanitarnych w Polsce oraz aktualne zadania realizowane w zakresie zdrowia publicznego;

- *dzień otwarty w oddziale laboratoryjnym;*
- *cyfrowy album fotograficzny z archiwalnymi zdjęciami PSSE w Łomży, obrazującymi pracę służb sanitarnych na terenie województwa oraz wycinki z ówczesnej prasy;*
- *wizyta poseł na Sejm RP, Głównego Inspektora Sanitarnego, Państwowego Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku, a także V-ce Prezes Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych w oddziale laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej. W/w gościom zaprezentowano zakres prowadzonych badań oraz specjalistyczną aparaturę i wyposażenie Stacji. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Łomży sprawuje pieczę i nadzór sanitarny nad ponad 114.176 mieszkańcami regionu i wykonuje ok.69 tysięcy oznaczeń i pomiarów o różnym charakterze.*

Wszystkie wydarzenia Powiatowej Stacji Sanitarno- epidemiologicznej w Łomży, związane z obchodami 100- lecia służb sanitarnych zostały opublikowane na portalach społecznościowych: Facebook PSSE i strona www.psselomza.pl, ponadto www.4lomza.pl, www.mylomza.pl ; www.wzasiegu.pl; www.bialystok.tvp.pl

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ

Profilaktyka i promocja zdrowia są jednymi z najważniejszych elementów polityki zdrowotnej państwa, w tym jednostek samorządowych. Samorząd miasta powinien realizować cele polityki zdrowotnej państwa. Osiągnięcie tych celów wymaga odpowiednich zasobów i narzędzi.

W realizacji działalności w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób współpracowano z: Urzędem Miasta Łomża, Starostwem Powiatowym w Łomży, Komendą Miejską Policji w Łomży, Placówkami organizującymi kolonie letnie i zimowe, Caritas Diecezji Łomżyńskiej w Łomży, Dyrektorami placówek oświatowo-wychowawczych, lokalnymi mediami, PCK Oddział w Łomży, Szpital Wojewódzki w Łomży, Komenda Miejskiej Straży Pożarnej, Służba Leśna, WSSE w Białymstoku, Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych.

Działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej należy prowadzić wielokierunkowo z udziałem różnych instytucji ponieważ tylko współdziałanie i wzajemne wspieranie się umożliwi skuteczną realizację działań prozdrowotnych.

Oddział Laboratoryjny i Medyczne Laboratorium Diagnostyczne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży

W strukturze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży znajdują się:

- **Medyczne Laboratorium Diagnostyczne** w którym realizowane są zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez wykonywanie badań mikrobiologicznych w celu ochrony zdrowia ludzkiego oraz zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i wytycznymi Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku,
- oraz **Oddział Laboratoryjny**, w którym są realizowane zadania wynikające z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym poprzez pobieranie próbek oraz wykonywanie badań i pomiarów.

W Oddziale Laboratoryjnym realizowane są następujące badania:

1) badania wody:

- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych wody do spożycia przez ludzi,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych wód na pływalniach, wód w kąpieliskach oraz wody wykorzystywanej do kąpieli,

2) badania żywności:

- wykonywanie badań fizykochemicznych, mikrobiologicznych i organoleptycznych żywności oraz przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i wód stołowych,
- wykonywanie ocen znakowania żywności,
- porady grzyboznawcze,

3) badania w obszarze środowiska pracy

- pobieranie próbek oraz wykonywanie badań chemicznych zanieczyszczenia powietrza w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- wykonywanie badań poziomu dźwięku w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- pobieranie próbek, wykonywanie badań i pomiarów czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłowych oraz chemicznych na stanowiskach pracy.

W Medycznym Laboratorium Diagnostycznym wykonuje się badania:

1) materiału biologicznego w tym:

- bakteriologiczne,
- parazytologiczne,
- wykrywania pałeczek z rodzaju Salmonella i Shigella,
- identyfikacji szczepów Salmonella i Shigella,
- badania skuteczności procesów sterylizacji,
- badania mikrobiologiczne środowiska podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

Jakość wykonywanych badań i pomiarów

AB 635

Podstawowym zadaniem Laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jest utrzymywanie wysokiego poziomu jakości i wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów, wynikających z realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Laboratorium od 2005 roku posiada wdrożony system zarządzania, zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2005 *“Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”* oraz certyfikat akredytacyjny wydany przez Polskie Centrum Akredytacji. W 2019 roku Laboratorium dostosowało system zarządzania jakością do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-10 i uzyskało potwierdzenie w ocenie przez Polskie Centrum Akredytacji.

Laboratorium stosuje metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo-Badawczych oraz udokumentowane własne procedury badawcze. Wysoki poziom wykonywanych badań oraz kompetencje techniczne laboratorium jest potwierdzany przez odbywające się corocznie audyty zewnętrzne, przeprowadzane przez Polskie Centrum Akredytacji. Kolejnym potwierdzeniem wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów oraz wysokiej kompetencji personelu jest systematyczny udział w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych organizowanych przez polskie i zagraniczne instytucje naukowe, za każdym razem kończący się uzyskaniem bardzo dobrego wyniku.

Wychodząc naprzeciw nowym zadaniom, stawianym Państwowej Inspekcji Sanitarnej, laboratorium każdego roku dąży do rozszerzania zakresu oraz rodzaju wykonywanych badań i pomiarów w zależności od posiadanych środków finansowych.

Aktualny zakres akredytacji znajduje się na stronach internetowych PCA www.pca.gov.pl oraz Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży <http://psse-lomza.pbip.pl>.

Analiza wykonywanych badań

Badania są wykonywane w ramach nadzoru sanitarnego i na zlecenie klienta zewnętrznego.

Usługi badawcze realizują następujące sekcje Oddziału Laboratoryjnego:

- 1) Sekcja Badań Fizykochemicznych,
- 2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych,

oraz

- 3) Sekcja Diagnostyki Medycznej w Medycznym Laboratorium Diagnostycznym

1) Sekcja Badań Fizykochemicznych

W 2019 roku w ramach „nadzoru” wykonano:

- 373 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłów przemysłowych oraz substancji chemicznych,
- 225 ocen oznakowania żywności,
- 575 oznaczeń organoleptycznych i fizykochemicznych w próbkach środków spożywczych,
- 1915 oznaczeń w próbkach wody.

W 2019 roku w ramach zlecenia wykonano:

- 588 oznaczeń czynników fizycznych (tj. hałas, drgania, oświetlenie), pyłów przemysłowych oraz substancji chemicznych,
- 5589 oznaczeń w próbkach wody.

2) Sekcja Badań Mikrobiologicznych:

W 2019 roku w ramach „nadzoru” wykonano 3774 oznaczeń, w tym:

- 702 oznaczeń w próbkach wody do spożycia,
- 50 oznaczeń w próbkach wody mineralnej, źródlanej, stołowej,
- 132 oznaczeń na pływalniach, kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- 2578 oznaczeń środków spożywczych,
- 312 oznaczeń wymazów sanitarnych.

W 2019 roku w ramach zlecenia wykonano 5705 oznaczeń, w tym:

- 5082 oznaczeń w próbkach wody do spożycia,
- 15 oznaczenia na pływalniach, kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli,
- 608 oznaczeń środków spożywczych.

W Oddziale Laboratoryjnym w 2019 roku:

- a) w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 6862 oznaczeń, w których przeprowadzono oznaczenia chemiczne, fizykochemiczne i mikrobiologiczne.
- b) w ramach zlecenia wykonano ogółem 11882 oznaczeń,
- c) przeprowadzono 6 porad grzyboznawczych.

Ogółem wykonano 18744 oznaczeń.

3) Sekcja Diagnostyki Medycznej

W 2019 roku w ramach nadzoru sanitarnego wykonano ogółem 4044 badania, w których przeprowadzono 8088 oznaczenia mikrobiologiczne.

W ramach zlecenia wykonano w sumie 23471 badań (47359 oznaczeń), w tym:

- 22856 badań bakteriologicznych (46082 oznaczeń),
- 70 badań parazytologicznych (294 oznaczenia),

- 545 badań potwierdzających skuteczność zabiegu sterylizacji (983 oznaczeń). Szczegółowa analiza ilości oznaczeń wykonanych w 2019 roku wskazuje, że w porównaniu do roku poprzedniego nastąpiło zwiększenie ilości oznaczeń materiału biologicznego z 50795 oznaczeń w 2018 roku do 55447 w 2019 roku.

Liczba wyhodowań pałeczek jelitowych w roku 2019 wynosiła 247, były to pałeczki o różnych typach serologicznych m.in: *Salmonella* Enteritidis, *Salmonella* Typhimurium, *Salmonella* Give, *Salmonella* Kentucky, *Salmonella* Virchow, *Yersinia enterocolitica* O3 biotyp 4.

rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba próbek dodatnich	230	217	196	203	166	128	122	115	247
% próbek dodatnich	3,3	3,1	2,9	3,3	2,3	1,5	1,0	0,9	1,8

Podsumowując, w 2019 roku laboratoria Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łomży wykonały łącznie 74191 oznaczeń.

8

WGK
04.05.20
Płuj

Łomża, dnia 22 kwietnia 2020 r.

INSPEKCJA WETERYNARYJNA
POWIATOWY LEKARZ WETERYNARII W ŁOMŻY
Leszek Wojewoda

Urząd Miejski w Łomży
 Kancelaria Ogólna
 W P L Y N Ę Ł O
 2020 -05- 04
 Ilość zał. 14323
 Nr dzień Podpis

**Wydział Gospodarki Komunalnej
 i Środowiska Urzędu Miejskiego
 w Łomży**

Nasz znak:	PIW-Z.511.12.3.2020		
Dot. sprawy nr:	WGK.604.2.2020	pismo z dnia:	17 kwietnia 2020 r.

Sprawozdanie
Powiatowego Lekarza Weterynarii w Łomży
o stanie bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego
na obszarze miasta Łomża w 2019 roku.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży przy pomocy pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii realizował w 2019 roku wszystkie zadania wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U.2018.1557 t.j. z dnia 2018.08.13). Swoje zadania wykonywał w szczególności przez:

- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych;
- badania kontrolne zakażeń zwierząt;
- monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego , w paszach, żywności pochodzenia zwierzęcego;
- badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego;
- przeprowadzanie kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów;

W P L Y N Ę Ł O
 Kancelaria Ogólna UM w Łomży

04/05/2020 13:31
 DK/14323/2020 BC
 7e8D38zEb

- kontrolę na miejscu w zakresie przestrzegania wymogów wzajemnej zgodności;
- kontrolę działalności hodowcy, dostawcy i użytkownika prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz.U.2019.1392 t.j. z dnia 2019.07.26)

oraz sprawowanie nadzoru nad:

- bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku, sprzedażą bezpośrednią, działalnością marginalną, lokalną i ograniczoną, rolniczym handlem detalicznym;
- wprowadzaniem na rynek zwierząt i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt, organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz jakością zdrowotną materiału biologicznego, jaj wylęgowych drobiu i produktów akwakultury;
- przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt;
- przestrzeganiem zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt;
- obrotem i ilością stosowanych produktów leczniczych weterynaryjnych;
- wytwarzaniem i stosowaniem pasz leczniczych;
- przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta.

Do zadań powiatowego lekarza weterynarii należał również nadzór nad wyznaczonymi lekarzami niebędącymi pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej, wykonującymi zadania zlecone na podstawie wyznaczenia z art. 16 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej tj.:

- szczepienia ochronne;
- badania rozpoznawcze;
- sprawowanie nadzoru nad miejscami gromadzenia, skupu lub sprzedaży zwierząt, targowiskami oraz wystawami, pokazami, konkursami zwierząt;
- badanie zwierząt umieszczanych na rynku, przeznaczonych do wywozu oraz wystawiania świadectw zdrowia;
- sprawowanie nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badanie przed ubojowe i poubojowe, oceny mięsa i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju;
- badanie zwierząt rzeźnych;
- sprawowanie nadzoru nad rozbiorem, przetwórstwem lub przechowywaniem mięsa i wystawianie wymaganych świadectw zdrowia;
- sprawowanie nadzoru nad punktami odbioru mleka, jego przetwórstwem oraz przechowywaniem produktów mleczarskich;

- sprawowaniem nadzoru nad przetwórstwem i przechowywaniem jaj konsumpcyjnych i produktów jajecznych;
- pobieraniem próbek do badań;
- sprawowaniem nadzoru nad sprzedażą bezpośrednią;
- badaniem mięsa na obecność włośni.

Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych

Podstawa prawna: ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U.2018.1967 t.j. z dnia 2018.10.15) i wydane na jej podstawie akty wykonawcze.

W 2019 roku nie stwierdzono na obszarze miasta Łomża wystąpienia chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania. Dla potwierdzenia oceny sytuacji zdrowotnej zwierząt prowadzone są badania kontrolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt, w celu kontroli występowania chorób zakaźnych u zwierząt wykonuje się testy diagnostyczne oraz przeprowadza się badania próbek krwi pobranych z poszczególnych stad zwierząt:

- w kierunku brucelozы owiec i kóz poddano badaniu 1 szt. kozy w 1 stadzie;
- w kierunku pryszczycy 5 szt. świń w 4 stadach;
- w kierunku pryszczycy 5 szt. bydła w 4 stadach;
- w kierunku choroby pęcherzykowej 10 szt. świń w 8 stadach;
- w kierunku klasycznego pomoru świń 15 szt. świń w 11 stadach;
- w kierunku choroby niebieskiego języka 28 szt. bydła w 4 stadach oraz 28 szt. owiec w 4 stadach;
- w kierunku gorączki Q przebadano 14 szt. bydła w 3 stadach;
- w kierunku zakaźnego zapalenia nosa i tchawicy/otrętu bydła 14 szt. bydła w 3 stadach;
- w kierunku afrykańskiego pomoru świń przebadano 199 próbek pochodzących z 7 stad trzody chlewnej.

W wyniku przeprowadzonych badań kontrolnych zakażeń zwierząt, jak również monitoringu chorób odzwierzęcych nie stwierdzono w żadnym przypadku obecności czynników chorobotwórczych.

Na terenie miasta nie stwierdzono badaniami laboratoryjnymi wścieklizny: u 2 szt. padłych zwierząt (1 kot, 1 nietoperz) w próbkach przesłanych do badania w ZHW, w związku z podejrzeniem w/w jednostki chorobowej.

W roku 2019 zakłady lecznicze na terenie powiatu zaszczepiły przeciwko wściekliźnie 8127 psów i 98 kotów.

W 2019 roku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lutego 2018 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitoringu choroby Aujeszkyego u świń (Dz. U. z 2018 r., poz. 513) kontynuowano zapoczątkowany w 2008 roku program monitoringu i zwalczania choroby Aujeszkyego. Miasto Łomża jest regionem wolnym od wirusa choroby Aujeszkyego. Wszystkie stada utrzymujące trzodę chlewną w Łomży posiadają status urzędowo wolny od wirusa choroby Aujeszkyego. W trakcie całego roku na terenie miasta Łomża prowadzone były badania monitoringowe – przebadano 7 stad, o łącznej liczbie zwierząt 41 sztuk. Nie stwierdzono żadnego dodatniego wyniku w próbach poddanych badaniu pochodzących z w/w stad świń.

W ramach zabezpieczenia się przed ewentualnym wystąpieniem chorób zakaźnych zwierząt, a w szczególności: afrykańskim pomorem świń (ASF) oraz wysoce zjadliwą grypą ptaków (HAPAI) w 2019 roku zaktualizowano i uzupełniono zapasy środków odkażających, odzieży i obuwia jednorazowego użytku oraz narzędzi i sprzętu.

Plany gotowości zwalczania chorób, dla których istnieje obowiązek ich prowadzenia zostały uaktualnione i uzupełnione (klasyczny pomór świń, pryszczycza, wysoce zjadliwa grypa ptaków, rzekomy pomór drobiu, gąbczasta encefalopatia bydła, choroba niebieskiego języka, afrykański pomór świń), co w przypadku nagłego wystąpienia tych chorób znacznie usprawni akcje zwalczania i ograniczy rozprzestrzenianie się ich, a także umożliwi szybki kontakt z osobami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych zadań. W związku z potencjalnym zagrożeniem w/w chorobami prowadzone były szkolenia lekarzy weterynarii wolnej praktyki, techników weterynarii, pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Łomży wchodzących w skład powiatowego zespołu kryzysowego. W związku z wystąpieniem w Polsce ognisk afrykańskiego pomoru świń, przeprowadzono szkolenia przedstawicieli poszczególnych kół łowieckich, pracowników nadleśnictwa, hodowców trzody chlewnej z terenu miasta i powiatu łomżyńskiego, lekarzy weterynarii.

W związku ze stwierdzonymi przypadkami grypy ptaków o wysokiej zjadliwości (HAPAI) w Europie i na świecie, przeprowadzono kampanię informacyjną wśród hodowców drobiu, kół łowieckich, nadleśnictw oraz przeszkolono lekarzy prywatnej praktyki.

Nadzór nad produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego

Podstawa prawna:

1. ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2019 r., poz. 475 ze zm.);
2. rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L139 z 30.04.2004, str. 1, ze zm.) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t.34, str. 319);
3. rozporządzenie (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L139 z 30.04.2004, str. 206, ze zm.) – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t.45, str. 75);
4. rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz./WE L31 z 01.02.2002, str. 1, ze zm.)-Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463);
5. rozporządzenie (WE) nr 1069/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego)-Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009 str.1 ze zm.);
6. rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/ 2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania;
7. rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2015/1375 z dnia 10 sierpnia 2015 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące urzędowych kontroli w odniesieniu do włośni (*Trichinella*) w mięsie;
8. rozporządzenie komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych;
9. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 296/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych);

10. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/624 z dnia 8 lutego 2019 r. dotyczące szczególnych przepisów w dziedzinie przeprowadzania kontroli urzędowych dotyczących produkcji mięsa oraz obszarów produkcyjnych i obszarów przejściowych w odniesieniu do żywych mały zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625;
11. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/625 z dnia 4 marca 2019 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w odniesieniu do wymogów dotyczących wprowadzania do Unii przesyłek niektórych zwierząt i towarów przeznaczonych do spożycia przez ludzi;
12. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/626 z dnia 5 marca 2019 r. dotyczące wykazów państw trzecich lub ich regionów, z których dozwolone jest wprowadzanie do Unii Europejskiej niektórych zwierząt i towarów przeznaczonych do spożycia przez ludzi, zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/759 w odniesieniu do tych wykazów;
13. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/627 z dnia 15 marca 2019 r. ustanawiające jednolite praktyczne rozwiązania dotyczące przeprowadzania kontroli urzędowych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 oraz zmieniające rozporządzenie komisji (WE) nr 2074/2005 w odniesieniu do kontroli urzędowych;
14. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/628 z dnia 8 kwietnia 2019 r. dotyczące wzorów świadectw urzędowych dla określonych zwierząt i towarów oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2074/2005 i rozporządzenie wykonawcze (UE) 2016/759 w odniesieniu do tych wzorów świadectw;
15. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej;
16. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej;
17. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju wsi z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie maksymalnej ilości żywności zbywanej w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz zakresu i sposobu jej dokumentowania.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży nadzoruje na terenie powiatu łomżyńskiego 151 podmiotów zajmujących się produkcją i dystrybucją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, w tym:

- 11 zakładów typu rzeźnia, zakład rozbioru, zakład przetwórstwa (bydła, świń, drobiu, akwakultury);
- 1 chłodnia AXO;
- 1 punkt skupu zwierząt łownych;
- 45 gospodarstw prowadzących sprzedaż bezpośrednią;
- 20 gospodarstw prowadzących rolniczy handel detaliczny;

- 3 podmioty prowadzące produkcję marginalną, lokalną, ograniczoną;
- 65 podmiotów zajmujących się transportem produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 5 podmiotów prowadzących pośrednictwo w obrocie produktami pochodzenia zwierzęcego.

W w/w. obiektach w roku 2019 przeprowadzono 179 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży wydał 110 decyzji administracyjnych nakazujących poprawę stanu sanitarnego obiektów, w których prowadzona jest działalność nadzorowana oraz nałożył 20 mandatów karnych na łączną kwotę 3800 zł. Dzięki realizowanym planowo oraz interwencyjnie urzędowym kontrolom oraz wdrożonym postępowaniom administracyjnym uzyskano znaczną poprawę stanu sanitarnego obiektów oraz uzyskano poprawę jakości zdrowotnej produktów pochodzenia zwierzęcego.

W ramach prowadzonego monitoringu pozostałości chemicznych i biologicznych u zwierząt, których tkanki i narządy są przeznaczone do spożycia przez ludzi, w roku 2019 pobrano do badań urzędowych ogółem 277 prób, w tym: mięśnie, narządy wewnętrzne, mocz od zwierząt rzeźnych. Pobrane próby przesłano do akredytowanych i zatwierdzonych przez Głównego Lekarza Weterynarii laboratoriów specjalistycznych – ZHW: w Gdańsku, Warszawie, Białymstoku, Olsztynie oraz w Państwowym Instytucie Weterynarii PIB w Puławach (laboratorium referencyjne). Pobrany materiał był badany w kierunku pozostałości hormonów, tyreostatyków, metali ciężkich, pestycydów chloroorganicznych i fosforoorganicznych, pozostałości leków weterynaryjnych: antybiotyków, substancji anabolicznych, środków przeciwzapalnych, alergenów oraz skażeń promieniotwórczych. W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono przekroczenia maksymalnego dopuszczonego poziomu pozostałości produktów leczniczych ani innych substancji niedozwolonych w produktach pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi.

Kontrole administracyjne i kontrole przestrzegania wymogów w odniesieniu do zasady wzajemnej zgodności

Podstawa prawna: ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz.U.2019.1149 t.j. z dnia 2019.06.19).

W roku 2019 przeprowadzono 100% zaplanowanych kontroli w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwie utrzymującym bydło na terenie miasta Łomża. Skontrolowano łącznie 1 gospodarstwo. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt

Podstawa prawna: ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt

(Dz.U.2020.638 t.j. z dnia 2020.04.09) oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze.

W roku 2019 na terenie miasta Łomża funkcjonowało jedno schronisko dla zwierząt. Kontrole warunków utrzymywania zwierząt w schronisku dotyczyły między innymi: minimalnych norm powierzchni uwzględniających gatunek, wiek, stan fizjologiczny zwierząt, wyposażenia w sprzęt przeznaczony do karmienia i pojenia zwierząt, stężenie gazów, natężenia hałasu, warunków oświetlenia, posiadanej przez właściciela dokumentacji leczenia zwierząt oraz rejestrów szczepień. Podczas kontroli nie stwierdzono uchybień.

Podsumowanie

Wyżej wymienione zadania na terenie miasta Łomża wykonywało i nadzorowało w 2019 roku ośmiu pracowników merytorycznych Powiatowego Inspektoratu Weterynarii, w tym 6 lekarzy weterynarii, 4 kontrolerów weterynaryjnych oraz 4 lekarzy wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży wykonywał w okresie sprawozdawczym wszystkie zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Dokonując podsumowania działalności Inspekcji Weterynaryjnej w mieście Łomża, w zakresie nadzoru nad występowaniem chorób zakaźnych zwierząt, chorób odzwierzęcych, produkcją środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz środków żywienia zwierząt należy podkreślić, że nastąpiła poprawa w zakresie bezpieczeństwa sanitarno – weterynaryjnego. Związane jest to z egzekwowaniem szczegółowych wymagań weterynaryjnych określonych w obowiązujących ustawach oraz aktach wykonawczych. Wdrażana jest coraz większa liczba programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, oraz nowe przepisy dotyczące wymogów w stosunku do stanu techniczno-sanitarnego zakładów produkcyjnych oraz sprawowania wewnętrznej kontroli produkcji, zmiany w organizacji pracy itd.

W zakresie bezpieczeństwa produkowanej żywności pochodzenia zwierzęcego oraz pasz, w oparciu o przeprowadzane na bieżąco kontrole należy stwierdzić, że wytworzone produkty były bezpieczne i nie stwarzały zagrożeń dla zdrowia konsumenta.

Łomża, dnia 22 kwietnia 2020 r.

Biorąc pod uwagę sytuację epizootyczną, a także wyniki badań monitoringowych stwierdzić należy, że w mieście Łomża w 2019 roku nie stwierdzono zagrożenia dla zdrowia publicznego.

Pomimo istniejących braków kadrowych, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Łomży realizuje zadania nałożone ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U.2018.1557 t.j. z dnia 2018.08.13) **na terenie miasta Łomża oraz powiatu łomżyńskiego.**

POWIATOWY LECZNIK WETERYNARI
w Łomży
J. Wniewoda

Otrzymują:

1. Adresat,
2. A/a.

Sporządził: lek. wet. Marek Rutkowski.

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA w Białymstoku Oddział w Łomży

WGK
m.05.20 [signature]

Urząd Miejski w Łomży
Kancelaria Ogólna
W P L Y N Ę Ł O

2020 -05- 11

Ilość zał. 15473
Nr dzienn. Podpis [signature]

Łomża, 11 maja 2020r.

**PREZYDENT
MIASTA w ŁOMŻY**

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Białymstoku Oddział w Łomży w odpowiedzi na pismo z dnia 17-04-2020 znak WGK.604.1.2020. przekazuje informacje jakie na terenie miasta Łomża były podejmowane.

Na terenie Miasta Łomża WIORiN Oddział w Łomży prowadził inspekcje w 2019 roku w zakresie :

Obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

- W ramach tych działań przeprowadzono 6 kontroli jednostek prowadzących obrót środkami ochrony roślin;
- Kontrola punktów w których może być prowadzony obrót środkami ochrony roślin – przeprowadzono 1 kontrolę
- Kontrola pozarolniczego stosowania środków ochrony roślin (kontrole prowadzono w szpitalu, Spółdzielni Mieszkaniowej, przedszkolach) - przeprowadzono łącznie 4 kontrole

Kontrola dokumentacji u zarejestrowanych producentów:

- Ilość kontroli dokumentacji: 53

Nadzoru fitosanitarnego

Działanie objęto cały obszar miasta z szczególnym uwzględnieniem terenów zielonych oraz kontrolą objęto podmioty z szczególnym uwzględnieniem zakładów produkcyjnych oraz sklepów oraz targowisk.

- W ramach tych działań przeprowadzono kontrole PEPEES SA – pobrano i przebadano 98 prób mąki ziemniaczanej (w ramach eksportu), wydano 98 Świadectw Fitosanitarnych oraz pobrano i przebadano na terenie zakładu 48 prób wody poprodukcyjnej w kierunku Ralstonia solanacearum .
Przeprowadzono 10 kontroli przewozu oraz zdrowotności ziemniaków dostarczanych do PEPEES SA przez kontrahentów.
Prowadzono kontrole dostarczanych oraz przerobu porażonych ziemniaków oraz dezynfekcji pojazdów na terenie zakładu
- Na terenach zielonych prowadzono monitoring w zakresie występowania organizmów szkodliwych oraz regulowanych (Bursaphelenchus xylophilus, Anthonomus eugeniei , Xylosandrus crassiusculus, Dendrolimus sibiricus, Agrilus planipennis, Agrilus anxius, Anoplophora chinensis i Anoplophora glabripennis, Xylella fastidiosa, Aromia bungii) oraz monitorowano nasilenia występowania szrotówka kasztanowcowiaczka na roślinach kasztanowca białego

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA w Białymstoku Oddział w Łomży

- Kontrole prowadzono w punktach obrotu – skontrolowano 5 sklepów gdzie pobrano 1 próbę drewna pochodzącego z Portugalii – w kierunku *Bursaphelenchus xylophilus*, ziemniaków pochodzących z importu w kierunku *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* 2 partie, roślin do nasadzeń (*Rosa hybrida* oraz roślin *Azalia*) w kierunku *Phytophthora ramorum* oraz *Xylella fastidiosa* – pobrano próby do badań w Centralnym Laboratorium w Toruniu
- Przeprowadzono kontrole zdrowotności w 5 hurtowniach wprowadzanego przez te hurtownie asortymentu w kierunku organizmów kwarantannowych oraz regulowanych. (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*, *Ralstonia solanacearum*, *Meloidogyne* ssp., *Potato spindle tuber viroid*, *Epitrix* ssp., *Candidatus Liberibacter solanacearum*.) oraz jego pochodzenia
- Przeprowadzono 30 kontroli wraz z Policją i WITD – skontrolowano 172 pojazdów ciężarowych w ramach poszukiwania organizmów kwarantannowych i regulowanych - kontrole przewozu materiału roślinnego oraz jego pochodzenia
- Prowadzono kontrole w 5 miejscach zbiorowego żywienia - kontrolowano zdrowotność oraz pochodzenie ziemniaków
- Prowadzono kontrole na rynku w Łomży – przeprowadzono 8 kontrole wprowadzanych do obrotu warzyw

Kontrola wytwarzania i obrotu materiałem nasiennym

Kontrole prowadzono w zakresie prawidłowego oznakowania oraz zachowania terminów ważności oceny laboratoryjnej.

W 2019 roku na terenie miasta Łomża przeprowadzono ogółem 9 kontroli, Skontrolowano 554 partii materiału siewnego warzyw, 43 partie materiału nasadzeniowego oraz 45 partii zbóż.

W trakcie prowadzonych inspekcji pobrano do badań laboratoryjnych 9 prób nasion.

Kierownik
Oddziału w Łomży
mgr inż. Grzegorz S. Kozłowski